

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

«ΝΕΟ ΣΧΟΛΕΙΟ (Σχολείο 21ου αιώνα) – Νέο Πρόγραμμα Σπουδών»

με κωδικό ΟΠΣ: 295450

Οριζόντια Πράξη στις 8 Π.Σ., 3 Π.Στ. Εξ., 2 Π.Στ. Εισ.

Υποέργο 1 : «Εκπόνηση Προγραμμάτων Σπουδών Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης»

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

Επιστημονικό Πεδίο:

ΣΧΟΛΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΖΩΗ

Διδακτικό Μαθησιακό Αντικείμενο/Τάξη/επίπεδο εκπαίδευσης:

ΣΧΟΛΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΖΩΗ Α΄-ΣΤ΄ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

ΑΝΑΘΕΩΡΗΜΕΝΗ ΕΚΔΟΣΗ, ΑΘΗΝΑ 2014

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Επιστημονικό Πεδίο: **Σχολική και Κοινωνική Ζωή**

Υπεύθυνη Επιστημονικού Συντονισμού

Χρυσή Χατζηχρήστου, Καθηγήτρια Σχολικής Ψυχολογίας, Τμήμα Ψυχολογίας, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Εμπειρογνώμονες Εκπόνησης του Προγράμματος Σπουδών

Χαλάτσης Παναγιώτης

Σχολικός Σύμβουλος Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, Διδάκτωρ Ψυχολογίας Παντείου Πανεπιστημίου

Δημητροπούλου Παναγιώτα

Σχολική Ψυχολόγος, Διδάκτωρ Σχολικής Ψυχολογίας Πανεπιστημίου Αθηνών

Λυκισάκου Κωνσταντίνα

Σχολική Ψυχολόγος, Διδάκτωρ Σχολικής Ψυχολογίας Πανεπιστημίου Αθηνών

Μπακοπούλου Αλεξία

Σχολική Ψυχολόγος

Καράκιζα Τσαμπίκα

Σχολική σύμβουλος Πληροφορικής Ν. Αιγαίου, Ρόδος – Λέκτορας ΠΔ 407/80 Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης, Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Ρόδος

Λαμπροπούλου Αικατερίνη

Σχολική Ψυχολόγος, Διδάκτωρ Σχολικής Ψυχολογίας Πανεπιστημίου Αθηνών

Γκαρή Αικατερίνη

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Κοινωνικής Ψυχολογίας, Πανεπιστήμιο Αθηνών

Πνευματικός Δημήτρης

Αναπληρωτής Καθηγητής Εξελικτικής Ψυχολογίας, Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας

Θωΐδης Ιωάννης

Επικ. Καθηγητής Κοινωνικής Παιδαγωγικής, Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας

Τσούμας, Αθανάσιος

Εκπαιδευτικός Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης - Φυσικής Αγωγής

Ιωάννου Στυλιανός

Εκπαιδευτικός Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (πρώην πάρεδρος ΠΙ)

Πατυχάκη Αικατερίνη

Εκπαιδευτικός Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, Κλινικός Ψυχολόγος

Αξιωτάκης Απόστολος

Σχολικός Σύμβουλος Π.Ε. 14-02 Οδοντιάτρων, Α' Διευθ. ΔΕ Αθήνας, Περιφέρεια Αττικής

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

II. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΠΣ «Σχολική και Κοινωνική Ζωή»

Σκοπός του ΠΣ

Μεθοδολογία – Χρήση του ΠΣ

III. ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ

A. Θεματική ενότητα

Επικοινωνώ, αισθάνομαι ... είμαι ο εαυτός μου

Υποενότητες:

1. Επικοινωνώντας με τους άλλους
2. Τα συναισθήματά μας
3. Γνωριμία με τον εαυτό μας
4. Αντιμετωπίζοντας το άγχος

B. Θεματική ενότητα

Ζούμε μαζί...

Υποενότητες:

1. Οι σχέσεις μεταξύ μας
2. Διαχειρίζομαι τις συγκρούσεις – Βάζω όρια
3. Σχολείο και διαφορετικότητα
4. Αξίες και κοινωνικές συμπεριφορές στην ομάδα

Γ. Θεματική ενότητα

Φροντίζω τον εαυτό μου

Υποενότητες:

1. Διατροφή
2. Πρόληψη ατυχημάτων και πρώτες βοήθειες
3. Σωματική υγιεινή
4. Καπνός και αλκοόλ

Δ. Θεματική ενότητα

Το σχολείο ως κοινότητα: Ζούμε μαζί και στηρίζουμε ο ένας τον άλλο

Υποενότητες:

Δ1. Το δικό μας σχολείο

Δ1α. Αίσθηση της κοινότητας και ψυχολογικό κλίμα στην τάξη/ σχολείο

Δ1β. Αγωγή ελεύθερου χρόνου

Δ2. Αξιοποίηση του διαδικτύου στο σχολείο

Ι.ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τις τελευταίες δεκαετίες έχει καταγραφεί διεθνώς, αλλά και στην Ελλάδα, μια σημαντική αύξηση των προβλημάτων (ψυχικής υγείας, σχολικής προσαρμογής και μάθησης) παιδιών και εφήβων. Η αύξηση αυτή οδήγησε σε μεταρρυθμίσεις που αφορούν κυρίως στην ενίσχυση της συμβολής του σχολείου και την ενδυνάμωση του ρόλου των εκπαιδευτικών στην προαγωγή της ψυχοκοινωνικής προσαρμογής των μαθητών.

Οι μεταρρυθμίσεις που πραγματοποιήθηκαν διεθνώς βασίστηκαν σε σύγχρονες θεωρητικές τάσεις και προσεγγίσεις που τόνισαν την κοινωνική και συναισθηματική διάσταση της μάθησης και ανέδειξαν: α) το *αποτελεσματικό* σχολείο με βασική παραδοχή ότι όλοι οι μαθητές έχουν τη δυνατότητα να επωφεληθούν από την εκπαίδευση, β) τη θετική ψυχολογία και την ψυχική ανθεκτικότητα και ευεξία σε επίπεδο ατόμου, συστήματος και σχολικής κοινότητας με έμφαση στις δυνατότητες και τις θετικές διαστάσεις ατόμων και συστημάτων, γ) το σχολείο ως σύστημα και ως κοινότητα που *νοιάζεται και φροντίζει* με εστίαση στην ποιότητα των κοινωνικών σχέσεων ανάμεσα σε όλα τα μέλη του σχολείου, δ) τις θεωρίες της πολλαπλής και της συναισθηματικής νοημοσύνης με έμφαση στην αναγνώριση της σημασίας της συναισθηματικής διάστασης της προσωπικότητας και των πολλαπλών δυνατοτήτων του ατόμου, ε) τις σύγχρονες μεθόδους συμβουλευτικής (διαλεκτική ψυχολογική συμβουλευτική, συμβουλευτική για τη διαχείριση κρίσεων στη σχολική κοινότητα), στ) τα παρεμβατικά προγράμματα πρόληψης στο χώρο του σχολείου για την προαγωγή της ψυχοκοινωνικής προσαρμογής των μαθητών και ζ) τη γονεϊκή εμπλοκή και τη διασύνδεση σχολείου - οικογένειας. Επιπλέον, ιδιαίτερη έμφαση αποδίδεται διεθνώς στην αναγκαιότητα για *εμπειρική αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας* των παρεμβάσεων με επιστημονικά μέσα και μεθόδους για την τεκμηρίωση της αποτελεσματικότητάς τους.

Η σημαντική επίδραση που ασκεί στη σχολική επιτυχία και στη μάθηση ο συναισθηματικός και κοινωνικός τομέας ώθησε πολλά εκπαιδευτικά συστήματα διεθνώς στη συστηματική διδασκαλία των κοινωνικών και συναισθηματικών δεξιοτήτων των παιδιών και την ένταξη της διδασκαλίας τους στο αναλυτικό πρόγραμμα των μαθημάτων. Η αύξηση των προβλημάτων μάθησης και ψυχοκοινωνικής προσαρμογής των παιδιών στο σχολικό περιβάλλον, αλλά και η ανάδυση νέων προκλήσεων για το μέλλον τονίζουν περισσότερο από ποτέ την αναγκαιότητα καινοτομιών και αλλαγών και για το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα. Η εισαγωγή της Σχολικής και Κοινωνικής Ζωής (ΣΚΖ) στο πρόγραμμα του σχολείου μπορεί να λειτουργήσει σε επίπεδο πρωτογενούς πρόληψης ενδυναμώνοντας την ψυχική ανθεκτικότητα ατόμων και συστημάτων και παρέχοντας νέες δεξιότητες και γνώσεις στους μαθητές απαραίτητες για την περαιτέρω πορεία τους.

Η ΣΚΖ δίνει τη δυνατότητα στους μαθητές να αποκτήσουν σημαντικές κοινωνικές δεξιότητες για τη ζωή τους και τη συνύπαρξή τους σε ομάδα, ενώ παράλληλα τους προετοιμάζει για τη ζωή τους εντός και εκτός του σχολείου. Οι μαθητές αναπτύσσουν δεξιότητες, συμπεριφορές, στάσεις και αξίες που θα τους βοηθήσουν να μαθαίνουν, να δημιουργούν σχέσεις, να επιλύουν προβλήματα και συγκρούσεις της καθημερινότητας και να προσαρμόζονται στις αλλαγές, να ζουν αρμονικά με τους άλλους, να επικοινωνούν αλλά και να προστατεύονται και να φροντίζουν τον εαυτό τους. Επιπλέον, μέσω της ΣΚΖ επιτυγχάνεται όχι μόνο η ενίσχυση σημαντικών κοινωνικών δεξιοτήτων αλλά ταυτόχρονα μειώνονται τα προβλήματα που παρουσιάζονται στο σχολείο, όπως συγκρούσεις, βία, εκφοβισμός. Συνεπώς, επιτυγχάνεται τόσο η ενίσχυση των προστατευτικών παραγόντων όσο και η μείωση των παραγόντων επικινδυνότητας για τη ψυχική υγεία και ευεξία των μαθητών αλλά και όλων των μελών της σχολικής κοινότητας.

Η ΣΚΖ μπορεί να συμβάλει στη δημιουργία ενός θετικού κλίματος μέσα στην τάξη και στην προαγωγή της ψυχικής υγείας και ψυχικής ανθεκτικότητας στο πλαίσιο του σχολικού περιβάλλοντος, καθώς και να βελτιώσει τη μαθησιακή διαδικασία και τη γενικότερη προσαρμογή των μαθητών στη σχολική ζωή και στο ευρύτερο κοινωνικό πλαίσιο. Οι τάξεις και γενικότερα το σχολείο μπορούν να γίνουν πλαίσια τα οποία προάγουν τη θετική προσαρμογή των μελών τους και να λειτουργούν ως κοινότητες όπου ο καθένας συνεργάζεται, νοιάζεται και φροντίζει τον άλλο. Επιπλέον συμβάλλει στο να δημιουργηθούν δεσμοί με την κοινότητα, και στη δημιουργία μιας ευρύτερης σχολικής κοινότητας.

Η ΣΚΖ δεν αποτελεί ένα ακόμη «σχολικό μάθημα» με τη γνωστή και καθιερωμένη έννοια του όρου. Δεν αποτελεί ένα επιπλέον γνωστικό αντικείμενο όπως τα υπόλοιπα μαθήματα με συγκεκριμένη διδακτέα ύλη, με παραδοσιακή διδακτική μεθοδολογία και με παραδοσιακούς τρόπους αξιολόγησης. Είναι περισσότερο άνοιγμα της σκέψης και των συναισθημάτων, μοίρασμα και απόκτηση δεξιοτήτων και νέων ικανοτήτων και γνώσεων μέσα από ένα διαφορετικό, εναλλακτικό τρόπο μάθησης. Τα αποτελέσματα της ΣΚΖ βέβαια δεν περιορίζονται στους άμεσους στόχους της αλλά διαπερνούν όλη τη μαθησιακή και σχολική διαδικασία. Η δημιουργία καλού, θετικού και συνεργατικού κλίματος και η απόκτηση κοινωνικών δεξιοτήτων έχει αποδειχτεί ότι διευκολύνει τη μάθηση και στα υπόλοιπα γνωστικά αντικείμενα του προγράμματος. Η αναγκαιότητα της ολικής προσέγγισης και οργάνωσης της μάθησης ενισχύεται με την ΣΚΖ καθώς αυτή αλληλεπιδρά και αλληλοσυμπληρώνει τα υπόλοιπα μαθήματα του προγράμματος σπουδών και τα ενισχύει.

Η πεμπτούσια των στόχων της ΣΚΖ συνίσταται στην απόκτηση δεξιοτήτων και λειτουργικών μοντέλων συμπεριφοράς αναγκαίων στην καθημερινότητα των παιδιών στην ομάδα, αλλά και ενός πλήρους φάσματος ικανοτήτων για τη ζωή. Δεξιότητες και ικανότητες που πρέπει να αποκτώνται συστηματικά και σταδιακά καθώς είναι σημαντικό οι μαθητές από μικρή ηλικία να μάθουν πώς να μαθαίνουν, να έχουν κριτική σκέψη, αυτοπειθαρχία, δημιουργικότητα και δεξιότητες συνεργασίας και λειτουργίας στην ομάδα. Γι' αυτό το λόγο η ΣΚΖ θα πρέπει να ξεκινάει από το νηπιαγωγείο και να επιτυγχάνει την ολοκλήρωση των στόχων της στο Λύκειο.

Η σημασία και η αναγκαιότητα της ΣΚΖ ουσιαστικά αντικατοπτρίζεται στα εξής βασικά χαρακτηριστικά:

α) Είναι βιβλιογραφικά και επιστημονικά τεκμηριωμένα καθώς βασίζεται στις σύγχρονες θεωρητικές προσεγγίσεις και τα ερευνητικά δεδομένα, ενώ συμπορεύεται και με τις διεθνείς εξελίξεις και τάσεις των σύγχρονων προγραμμάτων σπουδών των αναπτυγμένων χωρών λαμβάνοντας ως τόσο υπόψη τις ιδιαιτερότητες του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος.

β) Επιφέρει αλλαγές και καινοτομίες στο πρόγραμμα του σχολείου. Η στροφή στη συναισθηματική και κοινωνική διάσταση της προσωπικότητας αναδεικνύει και άλλες πολύ σημαντικές διαστάσεις της προσωπικότητας των ατόμων και θέτει τις βάσεις για τη δημιουργία ενός ανθρώπινου, διαφορετικού σχολείου.

γ) Βασίζεται στη γνώση για τις αναπτυξιακές ανάγκες των παιδιών και τις κοινωνικές και συναισθηματικές ανάγκες τους στις διαφορετικές ηλικίες και εκπαιδευτικές βαθμίδες. Ως εκ τούτου τόσο οι στόχοι όσο και οι ενδεικτικές δραστηριότητες είναι κατάλληλα προσαρμοσμένοι σε κάθε εκπαιδευτικό κύκλο.

δ) Συνάδει με τις αρχές και τους στόχους του νέου σχολείου,

ε) Δίνει έμφαση σε σημαντικές κοινωνικές και συναισθηματικές δεξιότητες που αφορούν την καθημερινή ζωή των μαθητών στο σχολείο και την οικογένεια και συμβάλλει στην προαγωγή της ψυχικής υγείας, ευεξίας και ανθεκτικότητας και στην προστασία τους από δυσκολίες και προβλήματα στο παρόν και στο μέλλον.

στ) Ενισχύεται η αίσθηση του ανθρώπινου σχολείου όπου υπάρχει θετικό ψυχολογικό κλίμα και μια ατμόσφαιρα όπου προάγεται η συνεργασία, η ομαδικότητα, η αλληλεγγύη, η κατανόηση και ο σεβασμός στις απόψεις των άλλων, η αποδοχή της διαφορετικότητας σε όλες τις εκφάνσεις της, η διευκόλυνση της ένταξης των απομονωμένων παιδιών, και όπου το σχολείο γίνεται αντιληπτό και βιώνεται ως κοινότητα για την οποία όλοι νοιάζονται και μοιράζονται την ευθύνη.

ζ) Το άνοιγμα στην κοινότητα αποτελεί επίσης σημαντική καινοτομία καθώς το σχολείο δεν είναι πια αποκομμένο και ανεξάρτητο από την κοινωνική ζωή, αλλά αποτελεί ένα ζωντανό και αναπόσπαστο κομμάτι του ευρύτερου κοινωνικού συνόλου διευκολύνοντας τη μετάβαση των παιδιών από το σχολείο στην κοινωνία.

Θα πρέπει ωστόσο να τονιστεί ότι οι οποιεσδήποτε αλλαγές, μεταρρυθμίσεις και καινοτομίες που εφαρμόζονται σε κάθε εκπαιδευτικό σύστημα μετουσιώνονται σε πράξη μέσω των εκπαιδευτικών. Η δική τους δέσμευση και πίστη αποτελούν τους καθοριστικούς παράγοντες για την επιτυχή έκβαση κάθε προσπάθειας. Ειδικότερα για τη Σχολική και Κοινωνική Ζωή, η οποία αποτελεί ένα ξεχωριστό μαθησιακό αντικείμενο με τις δικές της ιδιαιτερότητες σε σχέση με τα υπόλοιπα καθιερωμένα μαθήματα, ο ρόλος των εκπαιδευτικών είναι πολύ σημαντικός.

Μέσα από την εφαρμογή της ΣΚΖ προάγεται η ενίσχυση του διευρυμένου ρόλου των εκπαιδευτικών, η δυνατότητα κατανόησης των αναγκών των παιδιών και η απόκτηση δεξιοτήτων για τη στήριξη των μαθητών. Μέσα από την ενίσχυση των επικοινωνιακών δεξιοτήτων προάγονται και οι δεξιότητες των εκπαιδευτικών για διαχείριση της τάξης ως ομάδας και τους καθιστά πιο αποτελεσματικούς, προκειμένου να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις της σύγχρονης σχολικής τάξης.

Ενδεικτική βιβλιογραφία

- Brock, S.E., Sandoval, J. & Lewis, S. (2005). *Διαχείριση κρίσεων στο σχολείο. Εγχειρίδιο για τη δημιουργία ομάδων διαχείρισης κρίσεων στο σχολείο*. Αθήνα: Τυπωθήτω.
- Brown, J. L., Roderick, T., Lantieri, L. & Aber, J. L. (2004). In J. Zins, R. Weissberg, M. Wang, & H. Walberg (Eds). *Building academic success on social and emotional learning, what does the research say?* (pp. 151-169). New York, NY: Teachers College Press.
- Doll, Zucker & Brehm (2009). *Σχολικές τάξεις που προάγουν την ψυχική ανθεκτικότητα*. Αθήνα: Τυπωθήτω.
- Elias, M. J., Wang, M. C., Weissberg, R. P., Zins, J. E., & Walberg, H. J. (2002). The other side of the report card: Student success depends on more than test scores. *American School Boards Journal*, 189(11), 28–31.
- Gettinger, M., & Stoiber, K. (2009). Effective teaching and effective schools. In T. B. Gutkin & C. R. Reynolds (Eds.), *The Handbook of School Psychology (4th edition)* (pp. 769-790). Hoboken, NJ: Wiley.
- Goleman, D. (2011). *Η συναισθηματική νοημοσύνη*. Αθήνα: Πεδίο.
- Gottman, J. (2011). *Η συναισθηματική νοημοσύνη των παιδιών. Πώς να μεγαλώσουμε παιδιά με συναισθηματική νοημοσύνη. Ένας πρακτικός οδηγός για γονείς*. Αθήνα: Πεδίο.
- Greenberg, M. T., Weissberg, R.P., O'Brien, M.U., Zins, J. E., Fredericks, L., Resnik, H., & Elias, M. J. (2003). School-based prevention: Promoting positive social development through social and emotional learning. *American Psychologist*, 58(6/7), 466-474.
- Hawkins, J. D., Smith, B. H., & Catalano, R. F. (2004). Social development and social and emotional learning. In J. Zins, R. Weissberg, M. Wang, & H. Walberg (Eds). *Building*

- academic success on social and emotional learning, what does the research say?*(pp. 135-150). NewYork, NY: TeachersCollegePress.
- Henderson, N., & Milstein, M. (2008). *Σχολεία που προάγουν την ψυχική ανθεκτικότητα: Πώς μπορεί να γίνει πραγματικότητα για τους μαθητές και τους εκπαιδευτικούς*. Αθήνα: Τυπωθήτω.
- Kimber, B., Sandell, R., and Bremberg, S. (2008). Social and emotional training in Swedish schools for the promotion of mental health: an effectiveness study of 5 years of intervention. *Health Educational Research*, 23(6), 931-940.
- Krapp, A. (2005). Basic needs and the development of interest and intrinsic motivational orientations. *Learning and Instruction*, 15, 381-395.
- Kress, J. S., & Elias, M. J. (2006). School based social and emotional learning programs. In K. A. Renninger & I. E. Sigel (Eds.), *Handbook of Child Psychology: Vol.4. Child psychology in practice* - 6th edition (pp. 592-618). Hoboken, NJ: Wiley
- Masten, A. S. (2007). Resilience in developing systems: Progress and promise as the fourth wave rises. *Development and Psychopathology*, 19, 921-930.
- Pekrun, R., Frenzel, A. C., Goetz, T., & Perry, R. P. (2007). The control-value theory of achievement emotions: An integrative approach to emotions in education. In P. A. Schutz & R. Pekrun (Eds.), *Emotions in education*. (pp.9-32). San Diego: Elsevier.
- Reddy, R., Rhodes, J. E., & Mulhall, P. (2003). The influence of teacher support on student adjustment in the middle school years: A latent growth curve study. *Development and Psychopathology*, 15, 119-138.
- Rutter, M., & Maughan, B. (2002). School effectiveness findings, 1979-2002. *Journal of School Psychology*, 40, 451-475.
- Schaps, E., Battistich, V., & Solomon, D. (2004). Community in school as key to student growth: Findings from the Child Development Project. In J. Zins, R. Weissberg, M. Wang, & H. Walberg, (Eds). *Building academic success on social and emotional learning: What does the research say?*(pp. 189-205.). New York, NY: Teachers College Press.
- Schonert-Reichl, K. A., & Hymel, S. (2007). Educating the heart as well as the mind: Why social and emotional learning is critical for students' school and life success. *Education Canada*, 47, 20-25.
- Χατζηχρήστου, Χ. (2011). *Σχολική Ψυχολογία*. Αθήνα: Τυπωθήτω.
- Χατζηχρήστου, Χ. (Επιστ. Επιμ.)(2011α,β,γ). *Κοινωνική και συναισθηματική αγωγή στο σχολείο: Πρόγραμμα για την προαγωγή της ψυχικής υγείας και της μάθησης στη σχολική κοινότητα. Εκπαιδευτικό υλικό: Πρωτοβάθμια εκπαίδευση-Ι,ΙΙ, Δευτεροβάθμια εκπαίδευση ΙΙΙ*. Αθήνα: Τυπωθήτω.
- Χατζηχρήστου, Χ., Δημητροπούλου, Π., Λυκισάκου, Κ. & Λαμπροπούλου, Α. (2009). Προαγωγή της ψυχικής ευεξίας στη σχολική κοινότητα: Εφαρμογή παρεμβατικού προγράμματος σε επίπεδο συστήματος. *Ψυχολογία, Ειδικό Τεύχος Σχολικής Ψυχολογίας*, 16(3), 379-399.
- Χατζηχρήστου, Χ., Κατή, Α, Λυκισάκου, Κ., Λαμπροπούλου, Α., Δημητροπούλου, Π., Υφαντή Θ., Λιανός Π., Μπακοπούλου, Α., & Γεωργουλέας Γ. (2011). *Διαχείριση Κρίσεων στη Σχολική Κοινότητα*. Αθήνα: Τυπωθήτω.
- Χατζηχρήστου, Χ., Λαμπροπούλου, Α. & Λυκισάκου, Κ. (2004). Ένα διαφορετικό σχολείο: Το σχολείο ως κοινότητα που νοιάζεται και φροντίζει. *Ψυχολογία* 11(1), 1-19.
- Zins, J., Weissberg, R., Wang, M., & Walberg, H. (Eds.). (2004). *Building academic success on social and emotional learning, what does the research say?* NewYork, NY: TeachersCollege.

II. ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΠΣ «ΣΧΟΛΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΖΩΗ»

Σκοπός του ΠΣ

Οι γενικοί σκοποί του ΠΣ «Σχολική και Κοινωνική Ζωή» ενσωματώνουν τις βασικές αρχές του Νέου Σχολείου, καθώς και τα συμπεράσματα της διαβούλευσης σε ευρωπαϊκό επίπεδο σχετικά με τη βελτίωση των ικανοτήτων για τον 21^ο αιώνα και την ευρωπαϊκή συνεργασία στον τομέα της εκπαίδευσης¹.

Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω, η «Σχολική και Κοινωνική Ζωή», επιχειρεί να συμβάλει:

- ✓ στην ολόπλευρη **θετική ανάπτυξη** των μαθητών και στην προαγωγή της **σωματικής και ψυχικής τους υγείας και ευεξίας**
- ✓ στην **καλλιέργεια ικανοτήτων και αξιών** που είναι απαραίτητες για μια επιτυχημένη ζωή στα σύγχρονα κοινωνικά δεδομένα
- ✓ στην ανάπτυξη κλίματος εποικοδομητικής **επικοινωνίας, συνεργατικότητας**, καλών σχέσεων στην ομάδα, αποδοχής και αξιοποίησης της **διαφορετικότητας**, ενθάρρυνσης της **δημιουργικότητας** και της **καινοτομίας**
- ✓ στην ανάπτυξη μιας διαφορετικής, ολιστικής προσέγγισης της μάθησης με χαρακτηριστικά την **κριτική σκέψη**, την **έρευνα**, την ενεργό **συμμετοχή** και την ανάληψη **προσωπικής ευθύνης και δράσης** των μαθητών για την κατάκτηση της γνώσης και των μαθησιακών στόχων
- ✓ στην πρόληψη και μείωση φαινομένων όπως η **εγκατάλειψη του σχολείου**, ο **κοινωνικός αποκλεισμός** και οι **εκδηλώσεις βίας** στο σχολικό περιβάλλον
- ✓ στην ενίσχυση της **αίσθησης της κοινότητας** στο σχολικό περιβάλλον, η οποία προάγει τη μάθηση και στη **διασύνδεση** του σχολείου με τη ζωή της ευρύτερης κοινότητας.

Πιο συγκεκριμένα, η Σχολική και Κοινωνική Ζωή περιλαμβάνει τις εξής ενότητες με τους αντίστοιχους ειδικότερους στόχους:

Α. Θεματική ενότητα «Επικοινωνώ, αισθάνομαι... είμαι ο εαυτός μου»: Η ενότητα αποσκοπεί στο να αποκτήσουν οι μαθητές/τριες δεξιότητες που συνδέονται με τη διαπροσωπική και ενδοπροσωπική επικοινωνία, την αναγνώριση, έκφραση και διαχείριση των συναισθημάτων, την αντιμετώπιση του άγχους και τη διαμόρφωση θετικών αντιλήψεων και συναισθημάτων για τον εαυτό. Ειδικότερα:

A1. Υποενότητα «Επικοινωνώντας με τους άλλους»: Στόχοι της υποενότητας είναι οι μαθητές/τριες:

- να κατανοούν βασικά δομικά στοιχεία της επικοινωνίας (λεκτική και μη λεκτική) καθώς και στοιχεία που την κάνουν αποτελεσματικότερη, όπως η κατανόηση των ρόλων και η αποδοχή και δεσμευτική τήρηση κανόνων.
- να συνειδητοποιούν τις διαφορές της επικοινωνίας σε διαφορετικά πλαίσια, τη διαφοροποίηση της άμεσης, πρόσωπο-με-πρόσωπο επικοινωνίας από την έμμεση-

¹ Ανακοίνωση της επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων SEC(2008)2177 και Σύσταση 2006/962/ΕΚ.

διαμεσολαβημένη επικοινωνία, καθώς και την επικοινωνία μεταξύ διαφορετικών πολιτισμικών ομάδων

- να κατανοούν τις διαφορετικές μορφές και διαστάσεις της επικοινωνίας σε διαπροσωπικό, διομαδικό και πολιτισμικό επίπεδο, τους κανόνες επικοινωνίας και τους κοινωνικούς ρόλους που αναπτύσσονται, καθώς και τους φραγμούς που καθιστούν την επικοινωνία δυσλειτουργική
- Να επεξεργάζονται τις ιδιαιτερότητες και τα νέα ζητήματα που προκύπτουν κατά την επικοινωνία σε εικονικά, δικτυακά περιβάλλοντα και να εξοικειώνονται με την ανάγκη για καθορισμό του νοήματος του μέσου/των μέσων που επιλέγουν για επικοινωνία.

A3. Υποενότητα «Τα συναισθήματά μας»: Στόχοι της υποενότητας είναι οι μαθητές/τριες:

- να ασκηθούν στην αναγνώριση τόσο των δικών τους συναισθημάτων όσο και των άλλων
- να αποδέχονται τα ευχάριστα και τα δυσάρεστα συναισθήματα και να αναλογίζονται πώς και πότε αυτά δημιουργούνται
- να εκφράζουν τα συναισθήματά τους με διάφορους τρόπους σεβόμενοι τα συναισθήματα των άλλων
- να κατανοούν την οπτική των άλλων αναγνωρίζοντας τα συναισθήματά τους
- να συνδέουν τα συναισθήματα με τη συμπεριφορά τους και τις διαφορετικές αντιδράσεις τους, ιδίως στην περίπτωση των δυσάρεστων συναισθημάτων
- να εξοικειωθούν με τη χρήση στρατηγικών αναγνώρισης και διαχείρισης των συναισθημάτων τους έτσι ώστε να αντιμετωπίζουν λειτουργικά και εποικοδομητικά τις δυσάρεστες συναισθηματικές καταστάσεις που βιώνουν

A3. Υποενότητα «Γνωριμία με τον εαυτό μας»: Στόχοι της υποενότητας είναι η συνειδητοποίηση της προσωπικής, κοινωνικής και ιδανικής ταυτότητας, η ενίσχυση της αυτοεκτίμησης και η κινητοποίηση που αποσκοπεί στην απόκτηση επιθυμητών δεξιοτήτων/ικανοτήτων και στην υπέρβαση δυσκολιών ή αποτυχιών. Συγκεκριμένα, στόχοι της υποενότητας είναι τα παιδιά

- να σκέφτονται, να συζητούν και να παρουσιάζουν τον εαυτό τους, αναγνωρίζοντας κύρια στοιχεία και διαστάσεις της ταυτότητάς τους
- να συνειδητοποιούν ότι ανήκουν σε ομάδες και ότι ένα μέρος του εαυτού τους καθορίζεται από την υπαγωγή τους σε αυτές, κάτι που συνεπάγεται προσωπική ευθύνη, οριοθέτηση, δικαιώματα και υποχρεώσεις
- να αντιλαμβάνονται, να αποδέχονται και να αξιοποιούν τη μοναδικότητά τους ως άτομα καθώς και αυτή των άλλων ανθρώπων, καθώς και να αξιολογούν τον εαυτό τους, να θέτουν στόχους και να υιοθετούν στρατηγικές αυτοβελτίωσης
- μέσα από όλα τα παραπάνω, να ενισχύουν την αυτοεκτίμηση, τον αυτοσεβασμό και την αίσθηση της προσωπικής τους αξίας

A4. Υποενότητα «Αντιμετωπίζοντας το άγχος»: Στόχοι της υποενότητας είναι η κατανόηση της έννοιας του άγχους, οι επιπτώσεις του στο ανθρώπινο σώμα και η συνειδητοποίηση της φυσιολογικότητάς τους, η αναγνώριση των συμπεριφορών που συνήθως υιοθετούμε όταν ερχόμαστε αντιμέτωποι με αγχογόνα γεγονότα και της διαφορετικότητας στον τρόπο με τον οποίο αντιλαμβανόμαστε και αντιδρούμε στις καταστάσεις αυτές και η ανάπτυξη λειτουργικών στρατηγικών διαχείρισης αγχογόνων καταστάσεων. Ειδικότερα, στόχοι της ενότητας είναι οι μαθητές/τριες:

- να κατανοούν την έννοια του άγχους και της φυσιολογικότητάς του
- να συνειδητοποιούν τη σχέση του άγχους με σωματικές αντιδράσεις
- να αξιολογούν το προσωπικό τους ρεπερτόριο συμπεριφορών και αντιδράσεων στις αγχογόνες καταστάσεις

- να υιοθετούν λειτουργικούς τρόπους διαχείρισης του άγχους στην καθημερινή τους ζωή

B.Θεματική ενότητα «Ζούμε μαζί»:

B1. Υποενότητα «Οι σχέσεις μεταξύ μας»: Στόχοι της υποενότητας είναι η καλλιέργεια δεξιοτήτων που βοηθούν τα παιδιά να επιτυγχάνουν θετικά αποτελέσματα σε κοινωνικό επίπεδο, καθώς και να δημιουργούν και να διατηρούν λειτουργικές διαπροσωπικές σχέσεις. Ειδικότερα, η ενότητα έχει ως στόχο:

- τη συνειδητοποίηση της αναγκαιότητας ορισμένων κοινωνικών συμβάσεων για την αρμονική λειτουργία των ομάδων και την επίτευξη κοινών στόχων
- την καλλιέργεια βασικών κοινωνικών δεξιοτήτων στους μαθητές (κανόνες ευγένειας, διεκδικητικότητα, διαπραγμάτευση, συνεργασία κ.α.)
- την υιοθέτηση των δεξιοτήτων αυτών στις διαπροσωπικές σχέσεις σε διαφορετικά πλαίσια και καταστάσεις

B2. Υποενότητα «Διαχειρίζομαι τις συγκρούσεις-Βάζω όρια»: Στόχοι της υποενότητας είναι:

- να συνειδητοποιούν οι μαθητές/τριες τους λόγους για τους οποίους προκαλείται μια σύγκρουση και τους τρόπους με τους οποίους εκφράζεται (λεκτικά, με χειροδικία, με εμπαιγμό κλπ)
- να συνειδητοποιούν οι μαθητές τα συναισθήματα που οδηγούν σε συγκρούσεις αλλά και εκείνα που προκαλούνται από αυτή.
- να κατανοούν οι μαθητές τη σημασία της διαπραγμάτευσης, της συνεργασίας και της ενσυναίσθησης και να τις γενικεύσουν στην καθημερινότητά τους
- να συζητούν και να προβληματίζονται σχετικά με τις διάφορες μορφές ενδοσχολικής βίας
- να συνειδητοποιούν τη σημασία της αναζήτησης βοήθειας και της αναφοράς περιστατικών εκφοβισμού που συμβαίνουν στο περιβάλλον του σχολείου.

B3. Υποενότητα «Σχολείο και Διαφορετικότητα»: Σκοπός της υποενότητας είναι η αναγνώριση των διαφορετικών χαρακτηριστικών και αναγκών των μαθητών, η προαγωγή της ισότητας και της δικαιοσύνης των συστημάτων, η διευκόλυνση της ένταξης των μαθητών με ειδικές ανάγκες καθώς και των ομάδων μεταναστών ή άλλων «κοινωνικά ευπαθών» ομάδων. Ειδικότερα στόχοι της ενότητας είναι οι μαθητές/τριες:

- να κατανοούν τις έννοιες της «ταυτότητας» και της «διαφορετικότητας» σε πολλαπλά επίπεδα (εμφάνιση, συμπεριφορά, ικανότητες, αναπηρίες ή μειονεξίες, οικογένεια, πολιτισμός κ.α.)
- να αναγνωρίζουν τα αρνητικά στερεότυπα και τις προκαταλήψεις καθώς και τις διεργασίες με τις οποίες δημιουργούνται
- να αποδέχονται τη διαφορετικότητα, αναγνωρίζοντας τις αρνητικές επιπτώσεις των στερεοτυπικών αντιλήψεων στη συμπεριφορά μας προς άτομα και ομάδες με διαφορετικά χαρακτηριστικά

B4. Υποενότητα «Αξίες και κοινωνικές συμπεριφορές στην ομάδα»: Στόχοι της υποενότητας είναι οι μαθητές/τριες:

- να εντοπίζουν τις αξίες και τους κανόνες που ισχύουν στο κοινωνικό πλαίσιο όπου μεγαλώνουν
- να διακρίνουν αξίες και κανόνες που επιλέγουμε να υπηρετούμε, ώστε οι κοινωνικές συμπεριφορές μας να συμβάλουν στη συνεργασία και στην αλληλεγγύη

- να συνειδητοποιούν ότι οι αρχές της δικαιοσύνης και της αξιοκρατίας είναι καλό να διέπουν τις διεργασίες στην ομάδα
- να συνειδητοποιούν τις θετικές συνέπειες που επιφέρουν στις ενδοομαδικές και διομαδικές σχέσεις η υιοθέτηση θετικά προσανατολισμένων κοινωνικών συμπεριφορών, όπως η αλληλεγγύη, ο εθελοντισμός και ο αλτρουισμός
- να επεξεργάζονται την έννοια της φιλίας, τις αξίες και τις συμπεριφορές που τη διέπουν και να επισημαίνουν τις ειδικότερες παραμέτρους της φιλίας ανάμεσα στα δύο φύλα.

Γ.Θεματική ενότητα «Φροντίζω τον εαυτό μου»: Σκοπός της ενότητας είναι η ενδυνάμωση των μαθητών, έτσι ώστε να μπορούν αυτόνομα και υπεύθυνα να παίρνουν αποφάσεις που αφορούν στην προσωπική τους υγεία και ασφάλεια. Ειδικότερα, μέσω της ενότητας αυτής επιδιώκεται οι μαθητές να αναπτύξουν δεξιότητες και κριτική στάση, ώστε να μπορούν να φροντίζουν και να διατηρούν τον εαυτό τους υγιή και ασφαλή, ακολουθώντας βασικούς κανόνες και δεξιότητες σωστής διατροφής, αποφυγής κινδύνων και ατυχημάτων, στοματικής υγιεινής, αλλά και αποφυγής καπνού και αλκοόλ.

Γ1.Υποενότητα «Διατροφή»: Σκοπός της υποενότητας είναι να παρέχει στους μαθητές γνώσεις και δεξιότητες που απαιτούνται για δια βίου συνετές διατροφικές επιλογές και να επισημαίνει τη σχέση μεταξύ της διατροφής και της καλής υγείας.

Γ2.Υποενότητα «Πρόληψη ατυχημάτων και πρώτες βοήθειες»: Σκοπός της υποενότητας είναι να ενημερώσει, να ευαισθητοποιήσει και να καλλιεργήσει στους μαθητές/τριες θετικές στάσεις και συμπεριφορές σε θέματα που αφορούν σε κινδύνους ατυχημάτων, τρόπους πρόληψης, τρόπους αναζήτησης και παροχής βοήθειας σε δυσάρεστα περιστατικά, αλλά και τρόπους ασφαλούς κυκλοφορίας.

Γ3.Υποενότητα «Σωματική υγιεινή»: Σκοπός της υποενότητας είναι να ενημερώσει, να ευαισθητοποιήσει και να ενισχύσει τις ικανότητες των μαθητών να φροντίζουν αποτελεσματικά τη σωματική τους υγεία και υγιεινή.

Γ4.Υποενότητα «Καπνός και αλκοόλ»: Σκοπός της υποενότητας είναι να ενημερώσει και να ευαισθητοποιήσει τους μαθητές σχετικά με τις συνέπειες της χρήσης του καπνού και του αλκοόλ, να τους καλλιεργήσει θετικές στάσεις και συμπεριφορές και να τους βοηθήσει να αναπτύξουν δεξιότητες αντιμετώπισης των παραγόντων που επηρεάζουν την υγιεινή επιλογή.

Δ.Θεματική ενότητα «Το σχολείο ως κοινότητα: Ζούμε μαζί και στηρίζουμε ο ένας τον άλλον»: Η συγκεκριμένη ενότητα περιλαμβάνει τις εξής υποενότητες:

Δ1.Υποενότητα «Το δικό μας σχολείο»: Η υποενότητα αυτή αφορά στην ανάπτυξη της αίσθησης της κοινότητας στο σχολείο για τους μαθητές. Περιλαμβάνει θέματα που σχετίζονται με:

- τη διαμόρφωση ενός θετικού ψυχολογικού κλίματος στην τάξη και στο σχολείο,
- την ενεργή συμμετοχή των μαθητών στη διαμόρφωση των εκπαιδευτικών στόχων,
- την ανάληψη της προσωπικής ευθύνης για τη θέσπιση των ορίων στο σχολικό πλαίσιο
- τη δημιουργία κινήτρων για τη μάθηση,
- την ανάπτυξη δεξιοτήτων αυτοδιαχείρισης σε σχέση με τη μελέτη και τη μάθηση,
- την αγωγή των μαθητών στη διαχείριση του ελεύθερου χρόνου.

Δ2.Υποενότητα «Σχολείο και διαδίκτυο»: Στόχοι της υποενότητας είναι η καλλιέργεια της συνεργασίας, της επικοινωνίας, της κοινωνικής αλληλεπίδρασης, της πληροφόρησης κ.ά. Οι στόχοι αυτοί εντάσσονται στο πλαίσιο του τεχνολογικού αλφαριθμητισμού αξιοποιώντας τα

λογισμικά και τις υπηρεσίες του web 2.0, στον τομέα που αφορά την ασφαλή χρήση των τεχνολογικών μέσων. Αυτή η αξιοποίηση δεν αφορά στη μάθηση για τη χρήση των μέσων, αλλά στην ποιοτική χρήση και αξιοποίησή τους. Ο υπολογιστής χρησιμοποιείται σε συνδυασμό και με τον διαδραστικό πίνακα, ως εργαλείο επικοινωνίας και συνεργασίας με την αξιοποίηση ειδικών λογισμικών που επιτρέπουν τη σύγχρονη επικοινωνία με εικόνα, ήχο και κείμενο και ως εργαλείο αναζήτησης πληροφοριών μέσω του διαδικτύου. Οι μαθητές με ενεργητικές, συμμετοχικές, βιωματικές προσεγγίσεις, κάνουν περιορισμένη χρήση των εργαλείων του διαδικτύου χωρίς δικαιώματα πρόσβασης σε λογισμικά κοινωνικής δικτύωσης, ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ή ιστολογίου, τα οποία κατέχει αποκλειστικά ο εκπαιδευτικός που είναι ο τελικός υπεύθυνος για την περιήγηση, την αξιοποίηση των μέσων ή την ανάρτηση πληροφοριών.

Μεθοδολογία – Χρήση του ΠΣ

Για την αξιοποίηση του ΠΣ και του Οδηγού Εκπαιδευτικών του αντικειμένου «Σχολική και Κοινωνική Ζωή» από τους εκπαιδευτικούς είναι σημαντικές οι παρακάτω επισημάνσεις:

- ▶ Η «Σχολική και Κοινωνική ζωή» **δεν αποτελεί «μάθημα»** υπό τη συνήθη έννοια του όρου αλλά τομέα δράσεων και δραστηριοτήτων βασιζόμενων στη βιωματική προσέγγιση, την εργασία σε ομάδες, την ενεργό συμμετοχή των μαθητών αλλά και όλων των μελών της σχολικής κοινότητας. Σκοπός των δράσεων αυτών είναι η ενίσχυση των ψυχοκοινωνικών παραμέτρων που περιβάλλουν και προάγουν τη μάθηση και την ανάπτυξη σε ατομικό και ομαδικό επίπεδο. Με άλλα λόγια, είναι σημαντικό οι μαθητές να αισθάνονται ότι το σχολείο συνδέεται με τη ζωή, η γνώση με την πράξη και το παρόν με το παρελθόν και το μέλλον. Είναι επίσης σημαντικό, το σχολείο, εκτός από ακαδημαϊκές γνώσεις, να παρέχει δεξιότητες ζωής, οι οποίες –όπως έχει αποδειχθεί από τη διεθνή και ελληνική έρευνα και εμπειρία- όχι μόνο δεν είναι αυτονόητες και αναπτυξιακά προδιαγεγραμμένες αλλά μπορούν να «διδάσκονται» με συστηματικό τρόπο στο σχολείο, αποτελώντας μέρος του προγράμματος σπουδών ή/και διαπνέοντας όλα τα υπόλοιπα μαθησιακά αντικείμενα.
- ▶ Από τα παραπάνω προκύπτει ότι η «Σχολική και Κοινωνική Ζωή» έχει πολλά **κοινά σημεία** με τα άλλα αντικείμενα: Υπάρχουν και εδώ βασικά θέματα διαφοροποιημένα ανά βαθμίδα εκπαίδευσης και αναπτυξιακό στάδιο [Α' ηλικιακή ομάδα (Α' & Β' Δημοτικού), Β' ηλικιακή ομάδα (Γ', Δ', Ε', ΣΤ' Δημοτικού) και Γ' ηλικιακή ομάδα (Γυμνάσιο)], συγκεκριμένοι στόχοι και προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα, δραστηριότητες και εκπαιδευτικό υλικό, αλλά και παρόμοια μεθοδολογία με συνεργατική μάθηση, διάλογο, ατομικές ή ομαδικές εργασίες (projects), χρήση ΤΠΕ κ.α. Ωστόσο, υπάρχουν και **ιδιαιτερότητες**, με κυριότερη το γεγονός ότι αποδίδεται πολύ μεγαλύτερη έμφαση στη διεργασία, στο κλίμα επικοινωνίας και τη συνδιαμόρφωση της δυναμικής της ομάδας και των μαθησιακών αποτελεσμάτων. Η υπάρχουσα γνώση και εμπειρία των μαθητών αξιοποιείται και αποτελεί εφελθτήριο για την καλλιέργεια γνώσεων και ικανοτήτων σε διάφορα πλαίσια (σχέσεις και αλληλεπιδράσεις στην οικογένεια, στο σχολείο και σε άλλα κοινωνικά περιβάλλοντα). Τέλος, για το συγκεκριμένο αντικείμενο δεν υπάρχει αξιολόγηση με τη μορφή που αυτή λαμβάνει στα άλλα μαθησιακά αντικείμενα, ωστόσο, θα χρησιμοποιηθούν εναλλακτικές μορφές, όπως αυτοαξιολόγηση ή αξιολόγηση σε επίπεδο ομάδας ή τάξης π.χ. δημιουργία – παρουσίαση κοινών εργασιών ή δράσεων σε εκθέσεις στο σχολείο, στην κοινότητα, στο διαδίκτυο, συνεργασία με άλλα σχολεία κ.α.
- ▶ Οι επιμέρους **θεματικές ενότητες** της «Σχολικής και Κοινωνικής Ζωής» περιγράφονται με μια συγκεκριμένη **σειρά**. Είναι σημαντικό να προσεγγιστούν αρχικά οι θεματικές ενότητες

που αφορούν στις δεξιότητες επικοινωνίας, αναγνώριση, έκφραση και διαχείριση συναισθημάτων και αυτοαντίληψη-αυτοεκτίμηση. Με βάση τα παραπάνω το πρόγραμμα θα υλοποιηθεί με συγκεκριμένα σχέδια εργασίας που περιλαμβάνουν μία σειρά επιλεγμένων ενδεικτικών δραστηριοτήτων και καλύπτουν τις διαθέσιμες ώρες ετησίως. Τα σχέδια εργασίας παρουσιάζονται στον Οδηγό Εκπαιδευτικού και προσεγγίζουν και ενισχύουν σπειροειδώς και εξελικτικά διάφορες απαιτούμενες δεξιότητες ταυτόχρονα. Αναφορικά με τη **δόμηση της διδακτικής περιόδου**, η ενδεικνυόμενη δομή ενός «μαθήματος» στο πλαίσιο των ωρών του ΠΣπου θα αφιερωθούν στη «Σχολική και Κοινωνική Ζωή» είναι: (α) παροχή *αφόρμησης* με ποικίλα ερεθίσματα, (β) επεξεργασία-ανάπτυξη του θέματος με συγκεκριμένες *δραστηριότητες* (καταιγισμό ιδεών, ατομικές και ομαδικές εργασίες, παιχνίδι ρόλων, διεξαγωγή debate κ.α.), (γ) *συζήτηση* με βάση τους στόχους και τα ΠΜΑ και (δ) *κλείσιμο*, αποτίμηση, συμπέρασμα στο τέλος της διδακτικής περιόδου (ή της επεξεργασίας ενός θέματος π.χ. μιας δραστηριότητας που απαιτεί περισσότερο χρόνο για να ολοκληρωθεί). Η δομή αυτή μπορεί να διαφοροποιείται κατά περίπτωση, για παράδειγμα, θα μπορούσε να ξεκινά η διαδικασία με δραστηριότητα από την οποία θα προκύπτει το θέμα που θα πραγματευτεί η τάξη.

- ▶ Εναλλακτική αξιοποίηση του ΠΣ της «Σχολικής και Κοινωνικής Ζωής» αφορά στην **οριζόντια διάχυση / σύνδεσή** του με άλλα μαθήματα, εμπλουτίζοντας ή ενισχύοντας τα μαθησιακά αποτελέσματα των αντίστοιχων αντικειμένων. Στο πλαίσιο αυτό, ο εκπαιδευτικός προσαρμόζει τη δομή του μαθήματος με τρόπο που εξυπηρετεί τους στόχους που θέτει κάθε φορά.
- ▶ Στο πλαίσιο του ΠΣ παρέχεται αδρή ή συνοπτική **περιγραφή ενδεικτικών δραστηριοτήτων** για την επεξεργασία των προτεινόμενων βασικών θεμάτων και την επίτευξη των αντίστοιχων ΠΜΑ.

Α. Θεματική Ενότητα
Επικοινωνώ, αισθάνομαι...είμαι
ο εαυτός μου

Θεματική Ενότητα «ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΩ, ΑΙΣΘΑΝΟΜΑΙ ... ΕΙΜΑΙ Ο ΕΑΥΤΟΣ ΜΟΥ»

Υποενότητα «ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΩΝΤΑΣ ΜΕ ΤΟΥΣ ΑΛΛΟΥΣ»

Στόχοι της υποενότητας είναι:

Οι μαθητές να είναι σε θέση, στη διάρκεια της υποχρεωτικής εκπαίδευσης, να κατανοούν βασικά δομικά στοιχεία της επικοινωνίας, να αντιλαμβάνονται τη λεκτική και μη-λεκτική επικοινωνία και να γνωρίζουν διαστάσεις που κάνουν την επικοινωνία αποτελεσματικότερη όπως είναι η αναγνώριση των ρόλων και η αποδοχή και δεσμευτική τήρηση κανόνων.

Για τους μαθητές στις μεγαλύτερες τάξεις του Δημοτικού επισημαίνονται οι διαφορές στην επικοινωνία σε διαφορετικούς χώρους και χρόνους, αλλά και ευρύτερα, σε διαφορετικά πλαίσια, η διαφοροποίηση της άμεσης, πρόσωπο-με-πρόσωπο επικοινωνίας από την έμμεση-διαμεσολαβημένη επικοινωνία, καθώς και η διαπολιτισμική επικοινωνία.

Για τους μαθητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης επιδιώκεται η κατανόηση της λειτουργίας της επικοινωνίας σε διαπροσωπικό, διομαδικό και διαπολιτισμικό επίπεδο και δίνεται έμφαση, σε επίπεδο κριτικής και αφηρημένης σκέψης που αφορά στην εφηβεία, στους κανόνες επικοινωνίας και στους κοινωνικούς ρόλους που αναπτύσσονται, καθώς και στους φραγμούς που καθιστούν την επικοινωνία δυσλειτουργική. Τέλος, οι μαθητές καλούνται να επεξεργαστούν τις ιδιαιτερότητες και τα νέα ζητήματα που προκύπτουν κατά την επικοινωνία σε εικονικά, δικτυακά περιβάλλοντα. Δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στα ζητήματα ασφάλειας, στις διαδικασίες που επηρεάζουν τη διαμόρφωση της ταυτότητας, αλλά και στην ανάγκη για καθορισμό του νοήματος του μέσου/των μέσων που επιλέγουν για επικοινωνία.

Πιο συγκεκριμένα για τους μαθητές της πρωτοβάθμιας τα θέματα που εξετάζονται στην υποενότητα είναι:

ΛΕΚΤΙΚΗ ΚΑΙ ΜΗ ΛΕΚΤΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

{πώς επικοινωνώ με τους άλλους με λόγια} {πώς επικοινωνώ χωρίς λόγια, δηλ. με το σώμα μου, με εκφράσεις του προσώπου, χειρονομίες} {πώς συνδυάζω το σώμα μου και τα λόγια μου όταν θέλω να επικοινωνήσω με τους άλλους} {πώς μπορώ να πω το ίδιο μήνυμα με πολλούς τρόπους, στο σπίτι, στην τάξη μου, στους φίλους μου} {πώς επικοινωνώ με το τηλέφωνο, με το fax, με τα σήματα στο δρόμο} {πώς επικοινωνούν οι άνθρωποι σε άλλους τόπους της γης}.

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΩ ΜΕ ΤΟΥΣ ΑΛΛΟΥΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ

{βρίσκω ποιος στέλνει ένα μήνυμα και σε ποιον}{βρίσκω τι «λέει» το μήνυμα}{παρακολουθώ το αποτέλεσμα της επικοινωνίας δηλ. τι απαντάει ο δέκτης, πόσο σωστά καταλαβαίνει ο ένας τι λέει ο άλλος κ.λπ.}{μαθαίνω να «στέλνω» καθαρά το δικό μου μήνυμα στο σπίτι, στο σχολείο, στην παρέα μου} {μαθαίνω να λέω τη γνώμη μου ακόμα κι αν δεν συμφωνούν μ' αυτήν οι περισσότεροι}{πώς ακούω τον άλλον: σέβομαι τη γνώμη του, προσπαθώ να καταλάβω πώς σκέπτεται, πώς νιώθει -μπαίνω στη θέση του}{καταλαβαίνω τι θέλω και μπορώ, διατηρώ τη δική μου γνώμη και συνειδητά «δέχομαι» ή «αρνούμαι»}.

ΜΑΘΑΙΝΩ ΝΑ ΑΠΟΔΕΧΟΜΑΙ, ΝΑ ΔΙΑΜΟΡΦΩΝΩ ΚΑΙ ΝΑ ΤΗΡΩ ΚΑΝΟΝΕΣ

{βρίσκω κανόνες που ισχύουν στην επικοινωνία μέσα στην τάξη, την οικογένεια, την παρέα, την πολυκατοικία} {δημιουργώ απλούς κανόνες επικοινωνίας για να επικοινωνώ καλύτερα στην τάξη, την οικογένεια, την παρέα, την πολυκατοικία} {τι πρέπει να κάνω για να επικοινωνώ καλύτερα μέσα στο σπίτι, στο σχολείο, στο γήπεδο, στην αγορά;} {τι πρέπει να κάνω για να επικοινωνώ καλύτερα με τους φίλους μου, με τους γονείς μου, με το δάσκαλο μου;}.

ΜΑΘΑΙΝΩ ΝΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΩ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΡΟΛΟΥΣ

{βρίσκω ρόλους στην καθημερινή ζωή, π.χ. μαθητής, αρχηγός της ομάδας, αδελφός} {πώς επικοινωνώ με τους άλλους μέσα από τον κοινωνικό ρόλο μου} {ποιοι ρόλοι μου θα σταματήσουν να ισχύουν στο μέλλον και ποιοι άλλοι θα εμφανιστούν στη ζωή μου} {ποιους κανόνες εφαρμόζω ανάλογα με το ρόλο μου;} {πώς ο ρόλος μου με κάνει να συμπεριφέρομαι;} {πώς ο ρόλος με βοηθά να μπορώ να προβλέψω τη συμπεριφορά των ανθρώπων;} {πότε η επικοινωνία είναι άμεση (πρόσωπο-με- πρόσωπο) και πότε έμμεση, διαμεσολαβημένη (τηλεφωνική, ηλεκτρονική, μέσω διαδικτύου, μέσω συμβόλων στο δρόμο για τους πεζούς και τους οδηγούς οχημάτων, για τους επιβάτες μέσων μαζικής συγκοινωνίας-μετρό, λεωφορείο)}.

Θεματική Ενότητα «ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΩ, ΑΙΣΘΑΝΟΜΑΙ ... ΕΙΜΑΙ Ο ΕΑΥΤΟΣ ΜΟΥ»
Υποενότητα: ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΩΝΤΑΣ ΜΕ ΤΟΥΣ ΑΛΛΟΥΣ, Α΄ ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΟΜΑΔΑ

ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ
<p>ΛΕΚΤΙΚΗ ΚΑΙ ΜΗ ΛΕΚΤΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΠΜΑ: 1, 2, 3, 4, 5 {πώς επικοινωνώ με τους άλλους με λόγια} {πώς επικοινωνώ χωρίς λόγια, δηλ. με το σώμα μου, με εκφράσεις του προσώπου, χειρονομίες} {πώς συνδυάζω το σώμα μου και τα λόγια μου όταν θέλω να επικοινωνήσω με τους άλλους} {πώς μπορώ να πω το ίδιο μήνυμα με πολλούς τρόπους, στο σπίτι, στην τάξη μου, στους φίλους μου} ΠΜΑ 6 {πώς επικοινωνώ με το τηλέφωνο, με το fax, με τα σήματα στο δρόμο} ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΩ ΜΕ ΤΟΥΣ ΑΛΛΟΥΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΠΜΑ: 7 {βρίσκω ποιος στέλνει ένα μήνυμα και σε ποιον} {βρίσκω τι «λέει» το μήνυμα} ΠΜΑ:8 {παρακολουθώ το αποτέλεσμα της επικοινωνίας δηλ. τι απαντάει ο άλλος, πόσο σωστά</p>	<p>Οι μαθητές/τριες να μπορούν: 1. Να κατανοούν τα καθημερινά λεκτικά και μη λεκτικά μηνύματα όπως είναι ο χαιρετισμός, η άρνηση, η κατάφαση, το αίτημα για συνομιλία, η επιβράβευση, η ενθάρρυνση, μέσα στην οικογένεια και στην τάξη. 2. Να αναγνωρίζουν βασικά κανάλια της μη-λεκτικής επικοινωνίας 3. Να χρησιμοποιούν το σώμα τους για να επικοινωνούν με μη λεκτικό τρόπο δηλ. με τις εκφράσεις του προσώπου, το βλέμμα, τη στάση και τις κινήσεις του σώματος. 4. Να συνδυάζουν λεκτικούς και μη λεκτικούς τρόπους για να μεταδώσουν ένα μήνυμα. 5. Να αναγνωρίζουν ότι οι άνθρωποι μπορούν να επικοινωνούν με περισσότερους από έναν τρόπους. 6. Να αναγνωρίζουν και να αξιοποιούν τα διαφορετικά μέσα επικοινωνίας (τηλέφωνο, Η/Υ, βασικά οδικά σήματα) 7. Να αναγνωρίζουν τα μηνύματα που ανταλλάσσονται 8. Να αναγνωρίζουν τις συνέπειες ενός μηνύματος (επανατροφοδότηση της επικοινωνίας - feedback). 9. Να επικοινωνούν με σαφήνεια και καθαρότητα ένα απλό μήνυμα.</p>	<p>ΠΜΑ 2, 3 <u>Παιχνίδι χωρίς λόγια</u>: Ο εκπαιδευτικός προβάλλει απόσπασμα από μια ταινία του βωβού κινηματογράφου και ζητά από τα παιδιά να περιγράψουν το νόημα. Η τάξη καταλήγει στο συμπέρασμα πως μπορούμε να επικοινωνούμε και χωρίς λόγια. Οι μαθητές αναζητούν παραδείγματα από την καθημερινή ζωή και σε ομάδες αναπαριστούν τους σωματικούς διαλόγους. ΠΜΑ 4, 5 <u>Παντομίμες επικοινωνίας</u>: Οι μαθητές μαθαίνουν τη σημασία του συνδυασμού των λεκτικών και μη-λεκτικών μηνυμάτων της καθημερινής ζωής π.χ. βασικούς χαιρετισμούς με λόγια και χειρονομίες, χειρονομίες άρνησης και κατάφασης, ενθάρρυνσης, επιβράβευσης και επαίνου, συμβολισμούς της νίκης χωρίς λόγια ή της επιτυχίας κλπ. ΠΜΑ: 7, 8 <u>Το γαϊτανάκι της επικοινωνίας</u>: Ο εκπαιδευτικός προβάλλει ένα μικρό απόσπασμα (πχ 1 λεπτού) από μια ταινία πχ με κινούμενα σχέδια, Αστερίξ κλπ και ζητά από τους μαθητές: <ul style="list-style-type: none"> • να βρουν ποιος «παίρνει μέρος» σε αυτό, πού και πότε συμβαίνει, δηλ. τους ήρωες της ιστορίας • να βρουν όσο γίνεται πιο πολλά από τα λεκτικά και μη λεκτικά μηνύματα που ανταλλάσσονται </p>	<p><u>Για ΠΜΑ 2, 3</u> DVD με ταινία, Η/Υ projector και οθόνη προβολής Παραβάν προετοιμασίας ρόλων Παντομίμα μαθητών και εκπαιδευτικού <u>Για ΠΜΑ 4, 5</u> Κολλάζ με συλλογή από εικόνες περιοδικών, εφημερίδων, διαφημιστικών φυλλαδίων κλπ που δείχνουν χειρονομίες, εκφράσεις προσώπου, συμβολικές εκφράσεις ή χειρονομίες <u>Για ΠΜΑ 7, 8</u> <ul style="list-style-type: none"> • DVD με ταινίες • Η/Υ • Projector και οθόνη προβολής </p>

<p>καταλαβαίνει ο ένας τι λέει ο άλλος κλπ} ΠΜΑ: 9 {μαθαίνω να «στέλνω» καθαρά το δικό μου μήνυμα στο σπίτι, στο σχολείο, στην παρέα μου} ΜΑΘΑΙΝΩ ΝΑ ΑΠΟΔΕΧΟΜΑΙ ΚΑΙ ΝΑ ΤΗΡΩ ΚΑΝΟΝΕΣ ΠΜΑ: 10 {βρίσκω κανόνες που ισχύουν στην επικοινωνία μέσα στην τάξη, την οικογένεια, την παρέα, την πολυκατοικία} ΠΜΑ: 11 {δημιουργώ απλούς κανόνες επικοινωνίας για να επικοινωνώ καλύτερα στην τάξη, την οικογένεια, την παρέα, την πολυκατοικία } ΜΑΘΑΙΝΩ ΝΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΩ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΡΟΛΟΥΣ ΠΜΑ: 12 {βρίσκω ρόλους στην καθημερινή ζωή, π.χ. μαθητής, αρχηγός της ομάδας, αδελφός} ΠΜΑ: 13 {πώς επικοινωνώ με τους άλλους μέσα από τον κοινωνικό ρόλο μου}</p>	<p>10. Να αναγνωρίζουν την ύπαρξη κανόνων στην επικοινωνία 11. Να διατυπώνουν στοιχειώδεις κανόνες επικοινωνίας 12. Να αναγνωρίζουν βασικούς κοινωνικούς ρόλους στο άμεσο περιβάλλον τους 13. Να αναγνωρίζουν ότι οι κοινωνικοί ρόλοι (γονιός, δάσκαλος, μαθητής, αδελφός) επηρεάζουν τον τρόπο που επικοινωνούν οι άνθρωποι.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • να διακρίνουν πότε επικοινωνούν οι ήρωες ικανοποιητικά, με σαφήνεια και πότε όχι (παρεξηγήσεις ή παρερμηνείες). • <p>ΠΜΑ: 10, 11 <u>Το καπέλο των κανόνων:</u> Ο εκπαιδευτικός κρατά ένα καπέλο και ζητά από τους μαθητές να ρίξουν μέσα ο καθένας ή ανά ομάδες ένα χαρτάκι που θα αναφέρει με λόγια ή με ζωγραφιά ένα πράγμα/μία ιδέα/μία κατάσταση για το πώς θα ζούμε μαζί καλύτερα μέσα στην τάξη και ένα άλλο για το τι δεν μας αρέσει να συμβαίνει μέσα στην τάξη. Το υλικό μετατρέπεται από την ομάδα της τάξης σε κανόνες διατυπωμένους με θετικό τρόπο και γίνεται κολάζ από ζωγραφιές ή από κείμενο στους τοίχους της τάξης.</p> <p>ΠΜΑ: 12, 13 <u>Αλλάζουμε ρόλους:</u> Ένα σενάριο που προσομοιώνεται με παιχνίδι ρόλων σε ζευγάρια με το δάσκαλο και ένα μαθητή/μία μαθήτρια, σε ποικιλία ρόλων μεταξύ ενήλικα και παιδιού, στην οικογένεια (άλλο μέλος της οικογένειας-παιδί), στην τάξη (εκπαιδευτικός-μαθητής), στην παρέα που παίζει, σε γείτονες που συναντώνται στο ασανσέρ ή στην πλατεία της γειτονιάς.</p>	<p><u>Για ΠΜΑ: 10, 11</u> Χαρτί, καπέλο ή μικρό δοχείο, ξυλομπογιές, χρώματα, χαρτόνια</p>
---	--	---	---

Θεματική Ενότητα «ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΩ, ΑΙΣΘΑΝΟΜΑΙ ... ΕΙΜΑΙ Ο ΕΑΥΤΟΣ ΜΟΥ»
Υποενότητα: ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΩΝΤΑΣ ΜΕ ΤΟΥΣ ΑΛΛΟΥΣ, Β' ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΟΜΑΔΑ

ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ
<p>ΛΕΚΤΙΚΗ ΚΑΙ ΜΗ- ΛΕΚΤΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΠΜΑ: 1 {πώς επικοινωνώ με τους άλλους με λόγια και πώς χωρίς λόγια, δηλ. με το σώμα μου, με εκφράσεις του προσώπου, με χειρονομίες}</p> <p>ΠΜΑ: 2 {πώς συνδυάζω το σώμα μου και τα λόγια μου όταν θέλω να επικοινωνήσω με τους άλλους}</p> <p>ΠΜΑ: 3 {πώς μπορώ να πω το ίδιο μήνυμα με πολλούς τρόπους, στο σπίτι, στην τάξη, στους φίλους μου} {πώς επικοινωνούν οι άνθρωποι σε άλλους τόπους της γης}</p> <p>ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΩ ΜΕ ΤΟΥΣ ΑΛΛΟΥΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΠΜΑ: 4 {μαθαίνω να λέω τη γνώμη μου ακόμα κι αν δεν συμφωνούν μ' αυτήν οι περισσότεροι}</p> <p>ΠΜΑ: 5, 6 {πώς ακούω τον άλλον: σέβομαι τη γνώμη του, προσπαθώ να καταλάβω πώς σκέπτεται, πώς νιώθει -μπαίνω στη θέση του}</p> <p>ΠΜΑ: 7 {καταλαβαίνω τι θέλω και μπορώ</p>	<p>Οι μαθητές/τριες να μπορούν:</p> <p>1. Να αναγνωρίζουν πιο σύνθετα κανάλια μη-λεκτικής επικοινωνίας</p> <p>2. Να εμπλουτίσουν τους τρόπους που μπορούν να επικοινωνήσουν με μη λεκτικό τρόπο δηλ. με τις εκφράσεις του προσώπου, το βλέμμα, τη στάση και τις κινήσεις του σώματος, τη σωματική επαφή-άγγιγμα</p> <p>3. Να κατανοούν τη σημασία πιο πολύπλοκων καθημερινών λεκτικών και μη λεκτικών μηνυμάτων και το συνδυασμό τους, π.χ. άρνηση για συνέχιση της συζήτησης ή αίτημα για έναρξη νέας συνομιλίας, μέσα στην οικογένεια, στην τάξη, σε διαφορετικές κοινωνικές ομάδες και σε διαφορετικούς πολιτισμούς.</p> <p>4. Να διατυπώνουν μια προσωπική θέση και να την υποστηρίζουν, ακόμα κι αν δεν είναι σε συμφωνία με την «επικρατέστερη» άποψη της ομάδας</p> <p>5. Να αναγνωρίζουν ότι οι άνθρωποι μπορούν να έχουν</p>	<p>ΠΜΑ 1, 2 «Παιχνίδια χωρίς λόγια» Οι μαθητές ανακαλύπτουν τη σημασία των μη λεκτικών μηνυμάτων της ευρύτερης κοινωνικής ζωής (χαιρετισμοί διαφόρων ειδών, χαιρετισμοί εθνών, συμβολισμοί κλπ) Ο εκπαιδευτικός προβάλλει απόσπασμα από μια ταινία του βωβού κινηματογράφου και ζητά από τα παιδιά να περιγράψουν το νόημα. Η τάξη καταλήγει στο συμπέρασμα πως μπορούμε να επικοινωνούμε χωρίς λόγια. Οι μαθητές αναζητούν παραδείγματα από την καθημερινή ζωή και σε ομάδες αναπαριστούν την ιστορία μόνο με παντομίμα.</p> <p>ΠΜΑ 3 «Μηνύματα παντού» Οι μαθητές μαθαίνουν τη σημασία του συνδυασμού των λεκτικών και μη-λεκτικών μηνυμάτων της καθημερινής ζωής στη δική μας χώρα και σε άλλες, μέσα από video, προβολή φωτογραφικού υλικού και παρουσιάσεις.</p> <p>ΠΜΑ 4, 5 «Αντιμετωπίζοντας διλήμματα» Σε μια ιστορία-σενάριο με ένα δίλημμα, οι μαθητές διατυπώνουν τη δική τους γνώμη για ένα από τα δύο σκέλη του διλήμματος</p> <p>ΠΜΑ 5, 6, 7 «Κατανοώ τον εαυτό μου κατανοώντας τους άλλους» Άσκηση στο παιχνίδι «πώς μπορεί με βλέπουν οι άλλοι» συγκριτικά με το «πώς βλέπω εγώ τον εαυτό μου» με κείμενο που ζητείται να γράψουν οι μαθητές ή με ζωγραφιά Οι μαθητές γράφουν γράμμα σε κάποιον/κάποια που</p>	<p><u>Για ΠΜΑ 1</u> DVD με ταινία, Η/Υ projector και οθόνη προβολής</p> <p><u>Για ΠΜΑ 1, 2</u> Παντομίμα μαθητών και εκπαιδευτικού, DVD με ταινία, Η/Υ projector και οθόνη προβολής</p> <p><u>Για ΠΜΑ 3, 4</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Χαρτί • Μαρκαδόροι, χρώματα • Ψηφιακή φωτ.μηχανή • Εκτυπωτής • Κάμερα • Η/Υ, DVD <p><u>Για ΠΜΑ 5, 6</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Χαρτί • Μολύβι • Ξυλομπογιές ή

<p>να διατηρώ τη δική μου γνώμη, συνειδητά «δέχομαι» ή «αρνούμαι»}</p> <p>ΔΙΑΜΟΡΦΩΝΩ ΚΑΝΟΝΕΣ ΚΑΙ ΔΕΣΜΕΥΟΜΑΙ ΝΑ ΤΟΥΣ ΤΗΡΩ ΠΜΑ: 8,10 {τι πρέπει να κάνω για να επικοινωνώ καλύτερα μέσα στο σπίτι, στο σχολείο, στο γήπεδο, στην αγορά;}</p> <p>ΠΜΑ: 9,10 {τι πρέπει να κάνω για να επικοινωνώ καλύτερα με τους φίλους μου, με τους γονείς μου, με το δάσκαλο μου;}</p> <p>ΠΜΑ: 10,11 {δημιουργώ κανόνες επικοινωνίας για να επικοινωνώ καλύτερα σε κάθε συγκεκριμένο πλαίσιο και δεσμεύομαι να τους τηρώ, νιώθω την ευθύνη}.</p> <p>ΜΑΘΑΙΝΩ ΝΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΩ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΡΟΛΟΥΣ ΣΕ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΑ ΠΜΑ: 12 {ποιους ρόλους έχω στην καθημερινή ζωή μου σήμερα π.χ. μαθητής, αρχηγός της ποδοσφαιρικής ομάδας, αδελφός}</p> <p>{ποιοι ρόλοι μου θα σταματήσουν να ισχύουν στο μέλλον και ποιοι άλλοι θα εμφανιστούν στη ζωή μου}</p>	<p>διαφορετικές απόψεις/θέσεις για το ίδιο θέμα και να τις σέβονται όλες ακόμα κι αν είναι αντίθετες από τη δική τους.</p> <p>6. Να προσπαθούν να κατανοούν την «άλλη» άποψη όταν είναι διαφορετική, προσπαθώντας να μπουν στη θέση του άλλου.</p> <p>7. Να λένε εμπρόθετα «ναι» και «όχι» και να στηρίζουν τη θέση τους.</p> <p>8. Να βρίσκουν και να κατηγοριοποιούν τους κανόνες επικοινωνίας σε οικεία περιβάλλοντα, π.χ. στην τάξη, στο σχολείο, στο γήπεδο, στο σπίτι, στο λεωφορείο, στην αγορά, στο νοσοκομείο, στη γιορτή.</p> <p>9. Να βρίσκουν και να κατηγοριοποιούν τους κανόνες επικοινωνίας ανάλογα με το είδος των σχέσεων (φιλία, σχέση με τους γονείς, με το δάσκαλο, με τον προπονητή κλπ)</p> <p>10. Να διατυπώνουν απλούς κανόνες που διευκολύνουν την επικοινωνία στο δικό τους περιβάλλον (τάξη, οικογένεια, δωμάτιο, παρέα)</p> <p>11. Να ασκούν αυτοέλεγχο και να αναλαμβάνουν προσωπική ευθύνη για την τήρηση των κανόνων για τους οποίους έχουν συμφωνήσει ότι ισχύουν.</p>	<p>δεν γνωρίζουν καλά διατυπώνοντας την επιθυμία να γίνουν φίλοι καθώς και το πώς καταλαβαίνουν τη φιλία. Πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι ο αποδέκτης του γράμματος μπορεί να καταλαβαίνει με διαφορετικό τρόπο τη φιλία.</p> <p>Αντιπαραθέσεις με θέματα που ευαισθητοποιούν και ενδιαφέρουν τα παιδιά (ανισότητα στη διαθέσιμη τροφή, στο νερό, στην εκπαίδευση, στο παιχνίδι, στην υγεία, κλπ μεταξύ ατόμων, ομάδων, λαών). Αγώνες επιχειρηματολογίας για τα θέματα αυτά όπου αναπτύσσονται και διατυπώνονται αντικρουόμενες απόψεις για τις αιτίες και τους τρόπους αντιμετώπισης.</p> <p>ΠΜΑ: 9, 10, 11 «Παρατηρώ και μαθαίνω τον κόσμο» Σε απόσπασμα βιβλίου που διαβάζεται στην τάξη ή σε αποσπάσματα ταινίας που προβάλλεται, γίνεται παρατήρηση προτύπων ηθικής συμπεριφοράς σε επικοινωνιακά συμβάντα και ενίσχυση των μηνυμάτων με αξιολογικό και κανονιστικό περιεχόμενο (καθήκοντα, αξίες, ηθικά ιδεώδη και αρχές).</p> <p>ΠΜΑ: 12, 13 «Ρόλοι παντού» Προσομοίωση ρόλων μέσα από θεατρικό παιχνίδι. Συγγραφή των κειμένων από τους μαθητές (πχ Η μέρα ενός δασκάλου, ενός προπονητή, ενός παππού)</p> <p>ΠΜΑ14 «Με ποιους ταυτίζομαι και γιατί» Σε απόσπασμα βιβλίου που έχουν προετοιμάσει από το σπίτι βρίσκουν το πρότυπό τους ή τον ήρωα που θαυμάζουν και ταυτίζονται (ποιος είναι, πώς φαίνεται, τι κάνει, γιατί θα ήθελαν να του μοιάσουν). Γίνεται συζήτηση για το πώς αυτά τα χαρακτηριστικά και οι ρόλοι που θαυμάζουν προδιαθέτουν τις δικές τους συμπεριφορές.</p>	<p>μαρκαδόροι</p> <p><u>Για ΠΜΑ 9, 10, 11, 12, 13</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • DVD • Η/Υ • Projector και οθόνη προβολής • Λογοτεχνικά βιβλία
--	--	--	--

<p>ΠΜΑ: 13 {ποιους κανόνες εφαρμόζω ανάλογα με το ρόλο μου;}</p> <p>ΠΜΑ: 14 { πώς ο ρόλος μου με κάνει να συμπεριφέρομαι; } { πώς ο ρόλος με βοηθά να μπορώ να προβλέψω τη συμπεριφορά των ανθρώπων; }</p> <p>ΠΜΑ 15 {Πότε η επικοινωνία είναι άμεση (πρόσωπο-με- πρόσωπο) και πότε έμμεση, διαμεσολαβημένη (τηλεφωνική, ηλεκτρονική, μέσω διαδικτύου, μέσω συμβόλων στο δρόμο για τους πεζούς και τους οδηγούς οχημάτων, για τους επιβάτες μέσων μαζικής συγκοινωνίας-μετρό, λεωφορείο)}</p>	<p>12. Να αντιλαμβάνονται τους διαφορετικούς κοινωνικούς ρόλους που όλοι έχουμε ταυτόχρονα και το πώς αυτοί οι συνδυασμοί ρόλων αλλάζουν στη διάρκεια της ζωής.</p> <p>13. Να αντιλαμβάνονται ότι οι κοινωνικοί ρόλοι (πχ γονιός, δάσκαλος, μαθητής, αδελφός) επηρεάζουν τον τρόπο που επικοινωνούν οι άνθρωποι και υιοθετούν κανόνες.</p> <p>14. Να κατανοούν ότι οι κανόνες και οι ρόλοι μας ρυθμίζουν τη συμπεριφορά μας.</p> <p>15. Να αντιλαμβάνονται τη διαφορά ανάμεσα στην άμεση και στην έμμεση- διαμεσολαβημένη επικοινωνία.</p>	<p>ΠΜΑ 15 «Μηνύματα οδικής κυκλοφορίας»</p> <p>Τα σύμβολα κυκλοφορίας των πεζών και των οδηγών ποδηλάτων, προβάλλονται σε φωτογραφικό υλικό στον υπολογιστή, και συζητούνται τα επικοινωνιακά μηνύματα που μεταφέρονται έμμεσα σε πεζούς και οδηγούς.</p> <p>Ο συνολικός χάρτης του μετρό της Αθήνας προβάλλεται από υπολογιστή σε οθόνη για το πώς απεικονίζει όλες τις πιθανές διαδρομές. Έμφαση στο πώς αυτά τα σύμβολα ενημερώνουν έμμεσα τους επιβάτες για τη συμπεριφορά τους ως επιβατών του μετρό.</p>	
---	--	--	--

Θεματική Ενότητα «ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΩ, ΑΙΣΘΑΝΟΜΑΙ ... ΕΙΜΑΙ Ο ΕΑΥΤΟΣ ΜΟΥ»
Υποενότητα: «ΤΑ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΑ ΜΑΣ»

Στόχοι της υποενότητας είναι:

Οι μαθητές α) να ασκηθούν στην αναγνώριση τόσο των δικών τους συναισθημάτων όσο και των άλλων, β) να αποδέχονται τα ευχάριστα και τα δυσάρεστα συναισθήματα και να αναλογίζονται πώς και πότε αυτά δημιουργούνται, γ) να εκφράζουν τα συναισθήματα με διάφορους τρόπους σεβόμενοι τα συναισθήματα των άλλων, δ) να μαθαίνουν να κατανοούν την οπτική των άλλων αναγνωρίζοντας τα συναισθήματά τους, ε) να συνδέουν τα συναισθήματα με τη συμπεριφορά τους και τις διαφορετικές αντιδράσεις τους, ιδίως στην περίπτωση των δυσάρεστων συναισθημάτων, και στ) να εξοικειωθούν με τη χρήση στρατηγικών αναγνώρισης και διαχείρισης των συναισθημάτων τους έτσι ώστε να αντιμετωπίζουν λειτουργικά και εποικοδομητικά τις δυσάρεστες συναισθηματικές καταστάσεις που βιώνουν.

Επιμέρους στόχοι:

-[τι/πώς νιώθω, πότε νιώθω έτσι][πώς διαφοροποιείται η διάθεσή μου][νιώθω ευχάριστα και δυσάρεστα συναισθήματα][αποδέχομαι τα συναισθήματά μου][πώς διαφοροποιείται η συναισθηματική διάθεσή μου] [αντιλαμβάνομαι ότι οι άνθρωποι μπορεί να εκφράζουν ένα συναίσθημα με διαφορετικό τρόπο από εμένα ή από άλλους] [αναγνωρίζω ότι η αλλαγή της έντασης ενός συναισθήματος επιδρά στην αλλαγή της διάθεσης, στο σώμα και γενικότερα στη συμπεριφορά μου][αντιλαμβάνομαι τη σημασία τού να εκφράζω λεκτικά τα συναισθήματά μου σε καθημερινές καταστάσεις][διακρίνω τις συμπεριφορές που κάνουν τους άλλους να χαίρονται, να στενοχωρούνται, να φοβούνται] [διακρίνω τις συμπεριφορές που κάνουν τους άλλους να νιώθουν ντροπή, θυμό, απόρριψη] [διακρίνω τις συμπεριφορές που κάνουν τους άλλους να νιώθουν άβολα, αμήχανα, ένοχα, προδομένοι, απομονωμένοι]

-[σε τι χρησιμεύει να μοιράζομαι τα συναισθήματά μου π.χ. ανακουφίζομαι, κατανοώ και ρυθμίζω καλύτερα τη συμπεριφορά μου, επικοινωνώ καλύτερα][αναγνωρίζω ότι η αλλαγή της έντασης ενός συναισθήματος επιδρά στην αλλαγή της διάθεσης, στο σώμα και γενικότερα στη συμπεριφορά μου κλπ.][εκφράζω δυσάρεστα συναισθήματα χωρίς να πληγώνω άλλους][μαθαίνω στρατηγικές ρύθμισης της συμπεριφοράς μου όταν νιώθω δυσάρεστα συναισθήματα για να ηρεμώ και να ελέγχω τον εαυτό μου][αποδέχομαι το δυσάρεστο συναίσθημα, ρυθμίζω τη συμπεριφορά μου και τις πράξεις μου]

-[αναγνωρίζω τα συναισθήματα των άλλων][αντιλαμβάνομαι ότι οι άνθρωποι μπορεί να εκφράζουν ένα συναίσθημα με διαφορετικό τρόπο από εμένα ή από άλλους] [μαθαίνω να ακούω τον άλλο και να καταλαβαίνω τι σκέφτεται και πώς νιώθει][μπορώ με τις πράξεις μου να κάνω τους άλλους να νιώθουν καλύτερα][αναλογίζομαι πώς επηρεάζονται οι άλλοι από τα συναισθήματα που εκφράζω]

Θεματική Ενότητα «ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΩ, ΑΙΣΘΑΝΟΜΑΙ ... ΕΙΜΑΙ Ο ΕΑΥΤΟΣ ΜΟΥ»
Υποενότητα: «ΤΑ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΑ ΜΑΣ», Α΄ ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΟΜΑΔΑ

ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ (ΠΜΑ)	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ
<p>ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ-ΕΚΦΡΑΣΗ-ΑΠΟΔΟΧΗ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΩΝ (ΠΜΑ 1.2.3) [τι/πώς νιώθω, πότε νιώθω έτσι] [πώς διαφοροποιείται η διάθεσή μου] [νιώθω ευχάριστα και δυσάρεστα συναισθήματα] [αποδέχομαι τα συναισθήματά μου]</p> <p>ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΩΝ (ΠΜΑ 4. 5) [σε τι χρησιμεύει να μοιράζομαι τα συναισθήματά μου π.χ. ανακουφίζομαι, κατανοώ και ρυθμίζω καλύτερα τη συμπεριφορά μου, επικοινωνώ καλύτερα]</p> <p>ΕΝΣΥΝΑΙΣΘΗΣΗ (ΠΜΑ 6) [αναγνωρίζω τα συναισθήματα των άλλων], [αντιλαμβάνομαι ότι οι άνθρωποι μπορεί να εκφράζουν ένα συναίσθημα με διαφορετικό τρόπο από εμένα ή από άλλους] [διακρίνω τις συμπεριφορές που κάνουν τους άλλους να χαίρονται , να στενοχωρούνται, να φοβούνται]</p>	<p>Να μπορούν τα παιδιά:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Να ονομάζουν και να αναγνωρίζουν τα βασικά συναισθήματα (χαρά, λύπη, θαυμασμός, θυμός, φόβος, ενοχή, αδικία κ.ά) 2. Να αναγνωρίζουν συναισθήματα που προκαλούνται από διαφορετικές καταστάσεις 3. Να εκφράζουν και να αποδέχονται τα ευχάριστα και δυσάρεστα συναισθήματα 4. Να αποδέχονται τα δυσάρεστα συναισθήματα ως χρήσιμα και φυσιολογικά 5. Να εξασκηθούν στην αντιμετώπιση των δυσάρεστων συναισθημάτων 6. Να αναγνωρίζουν τα συναισθήματα των άλλων από τις εκφράσεις του προσώπου, τις χειρονομίες, τις κινήσεις, τη στάση του σώματος και άλλα στοιχεία της μη λεκτικής επικοινωνίας 	<ol style="list-style-type: none"> 1. «Ταιριάζω συναισθήματα και πρόσωπα» Οι μαθητές μέσα από ποικίλα οπτικά ερεθίσματα (π.χ. ζωγραφικούς πίνακες, σκηνές από κινούμενα σχέδια, μαριονέτες) καλούνται να αναγνωρίσουν βασικά συναισθήματα (λύπη, χαρά, θυμός κλπ). Σε ένα δεύτερο επίπεδο συνδυάζουν φωνήματα (προφορικά) με συναισθήματα και μαθαίνουν σταδιακά καινούριο λεξιλόγιο σε σχέση με τα συναισθήματα. [ΠΜΑ: 1, 2] 2. «Πες μου.... τι νιώθω» Ζητούμε από τους μαθητές μέσα από παντομίμα να αναγνωρίσουν και να κατονομάσουν τα συναισθήματα των συμμαθητών τους. Η δραστηριότητα θα μπορούσε να συμπληρωθεί με κολάζ φωτογραφιών από περιοδικά, προσώπων που εκφράζουν διαφορετικά συναισθήματα ή με πρόσωπα που ζωγραφίζουν τα ίδια τα παιδιά. [ΠΜΑ: 1,2,5,6] 3. «Τι θα κάνω..... με αυτό που νιώθω» Ο εκπαιδευτικός χρησιμοποιώντας ένα παραμύθι ή μία ιστορία (ακόμα και κουκλοθέατρο) προτρέπει τους μαθητές να αναγνωρίσουν συναισθήματα των ηρώων. Στη συνέχεια, η συζήτηση επικεντρώνεται στα δυσάρεστα συναισθήματα και τα παιδιά αναφέρουν με ποιους τρόπους μπορεί να ανακουφίζονται τα ίδια όταν βιώνουν αυτά τα συναισθήματα. ΠΜΑ: 1,2,3,4,6 	<ol style="list-style-type: none"> 1.Εικόνες, πίνακες ζωγραφικής με πρόσωπα που εκφράζουν και ευχάριστα και δυσάρεστα συναισθήματα, σκηνές από ταινίες που απευθύνονται στη συγκεκριμένη ηλικιακή ομάδα 2. Για το κολάζ μπορεί να χρησιμοποιηθούν έντυπα, περιοδικά, εικόνες. 3.Παραμύθια κλασικά εικονογραφημένα , ιστορίες, κουκλοθέατρο με θέμα ένα δυσάρεστο περιστατικό στην τάξη κ.ά

Θεματική Ενότητα «ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΩ, ΑΙΣΘΑΝΟΜΑΙ ... ΕΙΜΑΙ Ο ΕΑΥΤΟΣ ΜΟΥ»
Υποενότητα: «ΤΑ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΑ ΜΑΣ», Β' ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΟΜΑΔΑ

ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ (ΠΜΑ)	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ
<p>ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ-ΕΚΦΡΑΣΗ-ΑΠΟΔΟΧΗ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΩΝ (ΠΜΑ 1.2.3) [τι/πώς νιώθω, πότε νιώθω έτσι] [πώς διαφοροποιείται η διάθεσή μου] [νιώθω ευχάριστα και δυσάρεστα συναισθήματα] [αποδέχομαι τα συναισθήματα μου] [πώς διαφοροποιείται η συναισθηματική διάθεσή μου π.χ. η αγωνία που νιώθω στην αρχή και στο τέλος ενός διαγωνίσματος] [αντιλαμβάνομαι ότι οι άνθρωποι μπορεί να εκφράζουν ένα συναίσθημα με διαφορετικό τρόπο από εμένα ή από άλλους], [αναγνωρίζω ότι η αλλαγή της έντασης ενός συναισθήματος επιδρά στην αλλαγή της διάθεσης, στο σώμα και γενικότερα στη συμπεριφορά μου] ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΩΝ (ΠΜΑ 4) [σε τι χρησιμεύει να μοιράζομαι τα συναισθήματά μου π.χ ανακουφίζομαι, κατανώ και ρυθμίζω καλύτερα τη συμπεριφορά μου, επικοινωνώ</p>	<p>1. Να εμπλουτιστεί το λεξιλόγιο των μαθητών με έννοιες ευχάριστων και δυσάρεστων συναισθημάτων (π.χ. άγχος, θλίψη, ενθουσιασμός, απόγνωση κ.ά) 2. Να αναγνωρίζουν και να ονομάζουν τα παιδιά τόσο τα δικά τους συναισθήματα όσο και τα συναισθήματα των άλλων μέσα από τους διαφορετικούς τρόπους έκφρασής τους 3. Να κατανοούν τα παιδιά ότι τόσο τα ευχάριστα όσο και τα δυσάρεστα συναισθήματα μπορούν να εκφραστούν σε διαφορετικό βαθμό έντασης 4. Να ασκηθούν οι μαθητές στην έκφραση και διαχείριση των δυσάρεστων συναισθημάτων με εναλλακτικούς και λειτουργικούς τρόπους χωρίς να πληγώνουν τους άλλους με τη συμπεριφορά τους (π.χ. είναι επιτρεπτό να θυμώνω, αλλά χρειάζεται να ρυθμίζω τη συμπεριφορά μου δηλαδή δε χτυπάω τους άλλους, προσέχω τον τρόπο που μιλώ κλπ) 5. Να κατανοούν οι μαθητές την οπτική των άλλων και τα συναισθήματα που μπορεί να νιώθουν σε συγκεκριμένες περιστάσεις. 6. Να αντιλαμβάνονται οι μαθητές ότι ο καθένας μας εκφράζει με διαφορετικό</p>	<p>1. «Αισθάνομαι...μέσα από τη μουσική» Οι μαθητές ευαισθητοποιούνται μέσα από ένα μουσικό απόσπασμα κατά προτίμηση χωρίς λόγια π.χ. κλασική μουσική και καλούνται να κατονομάσουν το συναίσθημα/συναισθήματα που νιώθουν. Στη συνέχεια, ακούγοντας το ίδιο μουσικό κομμάτι καλούνται να χρωματίσουν. ...τα συναισθήματά τους και να τα αποτυπώσουν σε ελεύθερη ζωγραφική. Ακολουθεί συζήτηση στην τάξη α)για τους τρόπους με τους οποίους αναδύονται τα ποικίλα συναισθήματα και β) για τον προσωπικό τρόπο έκφρασής τους από τον κάθε μαθητή [ΠΜΑ: 1,2,5].</p> <p>2. «Συννεφάκια συναισθημάτων» Οι μαθητές έχουν ένα φύλλο χαρτί που περιλαμβάνει συννεφάκια με ελλειπείς προτάσεις που δηλώνουν συναισθήματα τις οποίες οι μαθητές/τριες συμπληρώνουν με καταστάσεις που έχουν βιώσει. Κάποια παραδείγματα των προτάσεων συναισθημάτων μπορεί να είναι τα ακόλουθα: <i>«Χάρηκα όταν...Λυπήθηκα όταν...Ντράπηκα όταν...»</i> Μετά τη συμπλήρωση των προτάσεων όποια παιδιά θέλουν αναφέρουν τις καταστάσεις που έχουν γράψει για κάθε συναίσθημα [ΠΜΑ:1,2,3]</p>	<p>1. Μουσικά κομμάτια, σύνεργα ζωγραφικής ή εναλλακτικά και άλλα υλικά τέχνης π.χ. πηλός</p> <p>3. Αυτοσχέδιες καρτέλες συναισθημάτων που μπορούν να συνοδεύονται από την εικόνα ενός προσώπου που εκφράζει το συγκεκριμένο συναίσθημα. Στο τέλος της δραστηριότητας τα πρόσωπα-συναισθήματα μπορούν να αναρτηθούν στην τάξη σε μορφή κολάζ προκειμένου οι μαθητές να εμπεδώσουν το λεξιλόγιο, αλλά και</p>

<p>καλύτερα], [εκφράζω δυσάρεστα συναισθήματα χωρίς να πληγώνω άλλους]</p> <p>ΕΝΣΥΝΑΙΣΘΗΣΗ (ΠΜΑ 5.6)</p> <p>[αναγνωρίζω τα συναισθήματα των άλλων],[αντιλαμβάνομαι ότι οι άνθρωποι μπορεί εκφράζουν ένα συναίσθημα με διαφορετικό τρόπο από εμένα ή από άλλους]</p> <p>[Διακρίνω τις συμπεριφορές που κάνουν τους άλλους να νιώθουν ντροπή, θυμό, απόρριψη]</p>	<p>τρόπο τα ποικίλα συναισθήματα που νιώθει σε μία κατάσταση. Επίσης, η έκφραση των συναισθημάτων συνδέεται με τον τρόπο που συμπεριφερόμαστε.</p>	<p>3. «Καρτέλες...συναισθημάτων»</p> <p>Οι μαθητές επιλέγουν από έναν αριθμό καρτελών με συναισθήματα (ευχάριστα-δυσάρεστα)τη δική τους καρτέλα. Ανάλογα με το συναίσθημα που επιλέγουν καλούνται να αναφέρουν καταστάσεις που μπορεί να συνδέονται τα συγκεκριμένα συναισθήματα (π.χ. η χαρά συνδέεται με την κατάσταση «με καλεί ένας συμμαθητής μου στο πάρτυ του») Επίσης, οι μαθητές μπορούν να αναφέρουν, αν το επιθυμούν, δύο περιπτώσεις όπου ένιωσαν, για παράδειγμα, χαρούμενοι και πολύ χαρούμενοι, ή αγχωμένοι και πολύ αγχωμένοι, δηλαδή, το ίδιο συναίσθημα σε διαφορετικό βαθμό έντασης. Τέλος, μπορούν να συζητήσουν αν εντόπισαν αλλαγές στο σώμα τους ανάλογα με την ένταση του συναισθήματος και πώς μπορεί να επηρέασε το συναίσθημά τους και κατά επέκταση η συμπεριφορά τους άλλα πρόσωπα. Επιπλέον, μπορούν να δουν αν οι συμμαθητές τους μπορεί να ένιωσαν το ίδιο ή διαφορετικό συναίσθημα στην κατάσταση που εκφράζει ο μαθητής [ΠΜΑ: 3,4,5,6]</p> <p>4. «Μπορώ να μη νιώθω καλά.....μπορείς να βοηθήσεις;»</p> <p>Οι μαθητές παρακολουθούν μία ταινία ή διαβάζουν μία ιστορία, όπου τα κεντρικά πρόσωπα εκφράζουν κυρίως δυσάρεστα συναισθήματα. Μετά την προβολή τα παιδιά αναγνωρίζουν ποια ήταν τα συναισθήματα αυτά και τα καταγράφουν. Τέλος, οι μαθητές να προτείνουν πιθανούς τρόπους για να νιώσουν οι κεντρικοί ήρωες καλύτερα. [ΠΜΑ: 4,5,6]</p>	<p>να διευκολυνθούν στην αναγνώριση και την έκφραση των συναισθημάτων τους στην καθημερινότητα του σχολείου</p> <p>4. Ταινία, προβολικό σύστημα (DVD), βιβλία</p>
--	--	--	---

Θεματική Ενότητα «ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΩ, ΑΙΣΘΑΝΟΜΑΙ ... ΕΙΜΑΙ Ο ΕΑΥΤΟΣ ΜΟΥ»
Υποενότητα: «ΓΝΩΡΙΜΙΑ ΜΕ ΤΟΝ ΕΑΥΤΟ ΜΑΣ»

Στόχοι της υποενότητας είναι: η συνειδητοποίηση της προσωπικής, κοινωνικής και ιδανικής ταυτότητας, η ενίσχυση της αυτοεκτίμησης και η κινητοποίηση που αποσκοπεί στην απόκτηση επιθυμητών δεξιοτήτων/ικανοτήτων καθώς και στην υπέρβαση δυσκολιών ή αποτυχιών. Πιο συγκεκριμένα, τα παιδιά

- Σκέφτονται, συζητούν και παρουσιάζουν τον εαυτό τους, αναγνωρίζοντας κύρια στοιχεία και διαστάσεις της ταυτότητάς τους.
- Συνειδητοποιούν ότι ανήκουν σε ομάδες και ότι ένα μέρος του εαυτού τους καθορίζεται από την υπαγωγή τους σε αυτές, κάτι που συνεπάγεται προσωπική ευθύνη, οριοθέτηση, δικαιώματα και υποχρεώσεις.
- Αντιλαμβάνονται/αποδέχονται/αξιοποιούν τη μοναδικότητά τους ως άτομα καθώς και αυτή των άλλων ανθρώπων. Μαθαίνουν να αξιολογούν τον εαυτό τους, να θέτουν στόχους και να υιοθετούν τρόπους αυτοβελτίωσης.

Μέσα από όλα τα παραπάνω ενισχύουν την αυτοεκτίμησή τους, τον αυτοσεβασμό και την αίσθηση της προσωπικής τους αξίας.

Τα βασικά θέματα που θα προσεγγίσουν τα παιδιά είναι τα ακόλουθα:

[πώς βλέπω τον εαυτό μου, πώς πιστεύω ότι με βλέπουν οι άλλοι, πώς θα ήθελα να είμαι/γίνω, τι μπορώ να κάνω τώρα που παλαιότερα δεν μπορούσα]

[σε τι μοιάζω, σε τι διαφέρω με τους άλλους] [κάθε άνθρωπος είναι μοναδικός]

[ανήκω σε ομάδες, πολλά από τα στοιχεία που με χαρακτηρίζουν προέρχονται από την οικογένειά μου ή/και τις ομάδες στις οποίες ανήκω, ένα μέρος του εαυτού μου καθορίζεται από τις ομάδες μου, στις ομάδες έχω δικαιώματα και υποχρεώσεις, αποδέχομαι τη διαφορετικότητα]

[αξίζω, έχω θετικά στοιχεία, αξιοποιώ τις δυνατότητές μου, αποκτώ γνώσεις και προσπαθώ να βελτιώνομαι σε θέματα που μου αρέσουν, αναγνωρίζω δυνατότητες και αδυναμίες μου (δεξιότητες, ικανότητες, στοιχεία του χαρακτήρα), αναγνωρίζω βασικές επιθυμίες, ανάγκες, προτιμήσεις, ενδιαφέροντά μου, προσπαθώ να αντιμετωπίζω τις αδυναμίες μου και να γίνομαι καλύτερος, αναλαμβάνω πρωτοβουλίες στην τάξη, αποκτώ κοινωνική υπευθυνότητα, συμμετέχω σε δραστηριότητες που μου αρέσουν, συνειδητοποιώ τι θα μπορώ να κάνω στο μέλλον που τώρα δεν μπορώ, ποιοι και πώς με επηρεάζουν θετικά ή/και αρνητικά]

Θεματική Ενότητα: Θεματική Ενότητα «ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΩ, ΑΙΣΘΑΝΟΜΑΙ ... ΕΙΜΑΙ Ο ΕΑΥΤΟΣ ΜΟΥ»
Υποενότητα:«ΓΝΩΡΙΜΙΑ ΜΕ ΤΟΝ ΕΑΥΤΟ ΜΑΣ», Α΄ ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΟΜΑΔΑ

ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ (ΠΜΑ)	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ
<p>ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ [πώς βλέπω τον εαυτό μου] [σε τι μοιάζω, σε τι διαφέρω με τους άλλους] [κάθε άνθρωπος είναι μοναδικός] [τι μπορώ να κάνω τώρα που παλαιότερα δεν μπορούσα] ΠΜΑ: 1, 2, 3, 4</p> <p>ΙΔΑΝΙΚΗ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ [πώς θα ήθελα να είμαι] ΠΜΑ: 5</p> <p>ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΙΚΟΝΑ [πώς πιστεύω ότι με βλέπουν οι άλλοι] ΠΜΑ: 6</p> <p>ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ-ΥΠΑΓΩΓΗ ΣΕ ΟΜΑΔΕΣ [ανήκω σε ομάδες, π.χ. οικογένεια, σχολείο, παρέα, αθλητικός σύλλογος κλπ] [πολλά από τα στοιχεία που με χαρακτηρίζουν προέρχονται από την οικογένειά μου ή /και τις ομάδες στις οποίες ανήκω] [αποδέχομαι τη διαφορετικότητα] [στις ομάδες έχω δικαιώματα και υποχρεώσεις] ΠΜΑ: 7, 8, 9</p>	<p>1. Να περιγράφουν την εξωτερική τους εμφάνιση.</p> <p>2. Να αναγνωρίζουν βασικές επιθυμίες, ανάγκες, προτιμήσεις, ενδιαφέροντα.</p> <p>3. Να αναγνωρίζουν στοιχεία τους που μένουν σταθερά ή εξελίσσονται θετικά στο χρόνο.</p> <p>4. Να αναγνωρίζουν ομοιότητες και διαφορές με τους άλλους και ότι κάθε άνθρωπος είναι ξεχωριστός και μοναδικός.</p> <p>5. Να αναγνωρίζουν στοιχεία που θα ήθελαν να αποκτήσουν, να αλλάξουν ή να βελτιώσουν στον εαυτό τους.</p> <p>6. Να αναγνωρίζουν την άποψη των άλλων για εκείνα.</p> <p>7. Να αναγνωρίζουν διάφορα είδη ομάδων (σχολικές, αθλητικές, εργασιακές, επαγγελματικές, φιλικές κλπ) στις οποίες ανήκουν.</p> <p>8. Να αναγνωρίζουν ότι ένα μέρος του εαυτού μας καθορίζεται από το οικογενειακό και κοινωνικό μας περιβάλλον.</p> <p>9. Να αναγνωρίζουν βασικούς κανόνες, δικαιώματα και υποχρεώσεις τους στο πλαίσιο της τάξης τους και της οικογένειάς τους και βάσει αυτών να προσπαθούν να οριοθετούν τον εαυτό και τη συμπεριφορά</p>	<p>1. «Αυτοπαρουσίαση» (ΠΜΑ 1, 2, 4, 5, 6, 10) Τα παιδιά της τάξης κάθονται σε κύκλο. Δίνουμε στο πρώτο παιδί ένα συμβολικό αντικείμενο (π.χ. σκήπτρο, καπέλο, αρκουδάκι). Το παιδί αυτό πρέπει να πει λίγα λόγια για τον εαυτό του (εξωτερική εμφάνιση, επιθυμίες, ενδιαφέροντα, ικανότητες κ.α.). Μετά δίνει το αντικείμενο στο επόμενο παιδί κ.ο.κ. Στη συνέχεια ο κύκλος ξαναρχίζει αλλά το κάθε παιδί πρέπει να πει δυο λόγια για το επόμενο στη σειρά παιδί κ.ο.κ. Στη δραστηριότητα αυτή τα παιδιά επεξεργάζονται συγχρόνως τις διαστάσεις «είμαι ο εαυτός μου» και «ζούμε μαζί». Στο τέλος της δραστηριότητας και ανάλογα εάν το μάθημα διαρκέσει μία ή δύο διδακτικές ώρες ακολουθεί συζήτηση με τα παιδιά σχετικά με τα συναισθήματα που ένιωσαν και τις σκέψεις που περνούσαν από το μυαλό τους κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας.</p> <p>2. Ζωγραφίζω τον εαυτό μου. Οι μαθητές ζωγραφίζουν τον εαυτό τους σε χαρτί, χαρτόνια ή άλλο υλικό. Μπορούν προηγουμένως να παρατηρήσουν τον εαυτό τους σε έναν καθρέφτη ή σε μια φωτογραφία που έχουν φέρει από το σπίτι. Στη συνέχεια αναρτούν τις ζωγραφιές σε έναν τοίχο και εντοπίζουν ομοιότητες και διαφορές. (ΠΜΑ: 1, 4, 12)</p>	<p>Ένα συμβολικό αντικείμενο (π.χ. σκήπτρο, καπέλο, αρκουδάκι)</p> <p>Υλικά ζωγραφικής / κατασκευών (χαρτόνια, ψαλίδια κ.ά.)</p>

<p>ΑΥΤΟΕΚΤΙΜΗΣΗ: ΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΗ-ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΔΥΣΚΟΛΙΩΝ/ ΑΠΟΤΥΧΙΩΝ-ΑΥΤΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ [Αξίζω, έχω θετικά στοιχεία], [αξιοποιώ τις δυνατότητές μου, αποκτώ γνώσεις και προσπαθώ να βελτιώνομαι σε θέματα που μου αρέσουν π.χ. ζωγραφική, αθλητισμός, κατασκευές, μουσική κλπ] [προσπαθώ να αντιμετωπίζω τις αδυναμίες μου, να γίνομαι καλύτερος] [αναλαμβάνω πρωτοβουλίες στην τάξη] [συμμετέχω σε δραστηριότητες που μου αρέσουν] [τι θα μπορώ να κάνω στο μέλλον που τώρα δεν μπορώ] ΠΜΑ: 5, 10, 11, 12</p>	<p>τους. 10. Να υιοθετούν τρόπους και στρατηγικές αυτοβελτίωσης (π.χ. περισσότερη προσπάθεια, εξάσκηση, ανάληψη ευθύνης στις ομάδες που ανήκουν , αναζήτηση βοήθειας κλπ). 11. Να εκφράζουν με ασφάλεια τη γνώμη, τα συναισθήματα και τις επιθυμίες τους μέσα στην ομάδα. 12. Να αναπτύξουν αίσθημα προσωπικής αξίας, αυτοσεβασμού και αυτοεκτίμησης.</p>	<p>3. Ο ξεχωριστός μου εαυτός. Οι μαθητές χωρίζονται σε ζευγάρια ή μικρές ομάδες 3-4 ατόμων. Κάθε μαθητής γράφει 1-2 θετικά χαρακτηριστικά για τον εαυτό του αλλά και για τους υπόλοιπους μαθητές της ομάδας του. Στο τέλος, για κάθε μαθητή συγκεντρώνονται οι περιγραφές των άλλων αλλά και του ίδιου, δημιουργώντας έτσι το ατομικό του προφίλ. (ΠΜΑ: 1, 4, 6, 11, 12)</p> <p>4. Καθρέφτη καθρεφτάκι μου... Οι μαθητές ζωγραφίζουν σε χαρτί ή κατασκευάζουν με χαρτόνι έναν καθρέφτη «μαγικό», ο οποίος δείχνει το μέλλον... Εκεί οι μαθητές γράφουν (ή ζωγραφίζουν) τον εαυτό τους όπως τον φαντάζονται στο μέλλον, τι θα ήθελαν να πετύχουν, να αλλάξουν ή να βελτιώσουν, σε ποιον θα ήθελαν να μοιάζουν ως προς το χαρακτήρα, τη συμπεριφορά κ.ά. (ΠΜΑ: 2, 3, 5, 11, 12)</p>	<p>Χαρτιά & μολύβια</p> <p>Υλικά ζωγραφικής / κατασκευών (χαρτόνια, ψαλίδια κ.α.)</p>
---	---	--	---

Θεματική Ενότητα «ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΩ, ΑΙΣΘΑΝΟΜΑΙ ... ΕΙΜΑΙ Ο ΕΑΥΤΟΣ ΜΟΥ»
Υποενότητα: «ΓΝΩΡΙΜΙΑ ΜΕ ΤΟΝ ΕΑΥΤΟ ΜΑΣ», Β΄ ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΟΜΑΔΑ

ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ (ΠΜΑ)	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ
<p>ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ [πώς βλέπω τον εαυτό μου] [σε τι μοιάζω, σε τι διαφέρω με τους άλλους] [κάθε άνθρωπος είναι μοναδικός] [τι μπορώ να κάνω τώρα που παλαιότερα δεν μπορούσα] ΠΜΑ: 1, 2</p> <p>ΙΔΑΝΙΚΗ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ [πώς θα ήθελα να είμαι] ΠΜΑ: 3</p> <p>ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΙΚΟΝΑ [πώς πιστεύω ότι με βλέπουν οι άλλοι] ΠΜΑ: 4</p> <p>ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ-ΥΠΑΓΩΓΗ ΣΕ ΟΜΑΔΕΣ [πολλά από τα στοιχεία που με χαρακτηρίζουν προέρχονται από την οικογένεια μου ή/ και τις ομάδες στις οποίες ανήκω] [στις ομάδες έχω δικαιώματα και υποχρεώσεις] ΠΜΑ: 5, 6</p> <p>ΑΥΤΟΕΚΤΙΜΗΣΗ: ΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΗ-</p>	<p>1. Να αναγνωρίζουν δυνατότητες και αδυναμίες τους (δεξιότητες, ικανότητες, στοιχεία του χαρακτήρα) καθώς και βασικές επιθυμίες, ανάγκες, προτιμήσεις και ενδιαφέροντά τους.</p> <p>2. Να αναγνωρίζουν στοιχεία τους που μένουν σταθερά ή εξελίσσονται θετικά στο χρόνο (στον τρόπο που σκέφτονται και νιώθουν καθώς και στον τρόπο με τον οποίο συμπεριφέρονται/επικοινωνούν στις κοινωνικές και διαπροσωπικές τους σχέσεις).</p> <p>3. Να εντοπίζουν στοιχεία που θα ήθελαν να αποκτήσουν/αλλάξουν/ βελτιώσουν (σε επίπεδο γνωστικό/μαθησιακό, κοινωνικό, διαπροσωπικό).</p> <p>4. Να κατανοούν ότι διαφορετικά άτομα μπορεί να μας βλέπουν με διαφορετικό τρόπο ή να βλέπουν διαφορετικές πλευρές του εαυτού μας και να προσπαθούν να εξετάζουν κριτικά και αυτοκριτικά αυτές τις απόψεις των άλλων.</p> <p>5. Να αναγνωρίζουν ότι ένα μέρος του εαυτού μας καθορίζεται από το οικογενειακό και κοινωνικό μας περιβάλλον.</p> <p>6. Να μπορούν να διεκδικούν τα δικαιώματά τους και να υπερασπίζονται την άποψή τους χωρίς να παραβιάζουν τα</p>	<p>1. «Αν ήμουν ...τι θα ήμουν;» (Π.Μ.Α. 1, 2, 4, 8) Δίνουμε στα παιδιά να συμπληρώσουν φύλλο εργασίας με ημιτελείς προτάσεις του τύπου - Αν ήμουν ζώο θα ήμουν... - Αν ήμουν δέντρο θα ήμουν... - Αν ήμουν άθλημα θα ήμουν... - Αν ήμουν μέσο συγκοινωνίας θα ήμουν... - Αν ήμουν τραγούδι θα ήμουν... Αφού τα παιδιά συμπληρώσουν το φύλλο εργασίας συγκεντρώνουμε τα χαρτιά και διαβάζουμε μια –δυο προτάσεις από το καθένα. Για κάθε πρόταση που διαβάζουμε τα παιδιά προσπαθούν να υποθέσουν ποιος μαθητής περιγράφεται κάθε φορά. Στη συνέχεια συζητούμε με τα παιδιά θέματα όπως: - Πόσο εύκολο ή δύσκολο είναι να μιλήσουμε για τον εαυτό μας; - Πόσο γνωρίζουμε τον εαυτό μας; - Γιατί είναι σημαντικό να γνωρίζουμε τα θετικά και τα αρνητικά μας; - Πόσο ταιριάζει η εικόνα που έχουμε για τον εαυτό μας με αυτή που έχουν σημαντικοί άλλοι για εμάς; - Πώς νιώθουμε και τι σκεφτόμαστε όταν οι άλλοι έχουν πολύ διαφορετική εικόνα για εμάς από αυτήν που έχουμε εμείς για τον εαυτό μας;</p> <p>2. «Είμαστε μοναδικοί» (Π.Μ.Α. 1, 2, 4, 8) Προβάλλουμε με διαφανοσκόπιο ή βιντεοπροβολέα (ή απλά δείχνουμε φωτογραφίες) χρωματιστές εικόνες απόζωα, ηλιοβασιλέματα, λουλούδια,</p>	<p>Φύλλο εργασίας με προτάσεις σε ημιτελές σχήμα του τύπου «Αν ήμουν...τι θα ήμουν»</p> <p>-Διαφανοσκόπιο ή Βιντεοπροβολέας -Χρωματιστές εικόνες από, ζώα,</p>

<p>ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΔΥΣΚΟΛΙΩΝ/ΑΠΟΤΥΧΙΩΝ-ΑΥΤΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ [Αξίζω, έχω θετικά στοιχεία] [αξιοποιώ τις δυνατότητές μου, αποκτώ γνώσεις και προσπαθώ να βελτιώνομαι σε θέματα που μου αρέσουν π.χ. ζωγραφική, αθλητισμός, κατασκευές, μουσική κλπ], [προσπαθώ να αντιμετωπίζω τις αδυναμίες μου], [αναλαμβάνω πρωτοβουλίες στην τάξη], [συμμετέχω σε δραστηριότητες που μου αρέσουν] ΠΜΑ: 7, 8</p>	<p>δικαιώματα των άλλων. 7. Να αναγνωρίζουν την αξία τους ως άτομα εντοπίζοντας θετικές πλευρές της προσωπικότητάς τους. 8. Να υιοθετούν τρόπους και στρατηγικές αυτοβελτίωσης (π.χ. περισσότερη προσπάθεια, εξάσκηση, ανάληψη ευθύνης στις ομάδες που ανήκουν , αναζήτηση βοήθειας κλπ)</p>	<p>πουλιά, δέντρα, κλπ. Ζητούμε από τα παιδιά να συμφωνήσουν σχετικά με τις ωραιότερες εικόνες σε κάθε κατηγορία. Στη συνέχεια συζητάμε με τα παιδιά: - αν ήταν εύκολο να συμφωνήσουν στις συγκρίσεις και γιατί - πώς νιώθουμε όταν μας συγκρίνουν με άλλους ή όταν εμείς συγκρινόμαστε με άλλους με συχνό αποτέλεσμα να προσπαθούμε να γίνουμε κάτι που δεν είμαστε και να χάνουμε την αυτοεκτίμησή μας. - τη σημασία τού να αναγνωρίζουμε τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και τις δυνατότητες του καθενός.</p> <p>3. «Δυνατότητες και αδυναμίες» (Π.Μ.Α. 1, 2, 3, 7,8) Δίνουμε σε κάθε παιδί μια λευκή κόλλα Α4 και ζητάμε να τη χωρίσουν κάθετα με μια γραμμή· τη μια στήλη την ονομάζουν «Οι δυνατότητές μου» και την άλλη «Οι αδυναμίες μου» και συμπληρώνουν ανάλογα τις στήλες αυτές. Μαζεύουμε τις κόλλες και διαβάζουμε ανώνυμα και τυχαία τις δυνατότητες και αδυναμίες διαφόρων παιδιών. Στη συνέχεια συζητάμε με τα παιδιά: - ποια στήλη δυσκολεύτηκαν περισσότερο να συμπληρώσουν και γιατί. - σε ποιες στήλες γράφτηκαν τα περισσότερα χαρακτηριστικά και πιθανές ερμηνείες τού γιατί συνέβη αυτό. - γιατί είναι σημαντικό να αναγνωρίζουμε τις δυνατότητες και τις αδυναμίες μας.</p>	<p>ηλιοβασιλέματα, λουλούδια, πουλιά, δέντρα, κλπ]</p> <p>Λευκές κόλλες Α4</p>
---	--	--	--

Θεματική Ενότητα «ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΩ, ΑΙΣΘΑΝΟΜΑΙ ... ΕΙΜΑΙ Ο ΕΑΥΤΟΣ ΜΟΥ»

Υποενότητα:«ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΖΟΝΤΑΣ ΤΟ ΑΓΧΟΣ»

Στόχοι της υποενότητας είναι η κατανόηση της έννοιας του άγχους, η ενημέρωση σχετικά με τις αλλαγές που επιφέρει στο ανθρώπινο σώμα , η συνειδητοποίηση της φυσιολογικότητάς τους, η αναγνώριση και ο προσδιορισμός των συμπεριφορών που συνήθως υιοθετούμε όταν ερχόμαστε αντιμέτωποι με αγχογόνα γεγονότα και η διαφορετικότητα στον τρόπο που αξιολογούνται οι καταστάσεις από τον καθένα ως αγχογόνες ή μη, η γνωριμία με λειτουργικούς τρόπους διαχείρισης αγχογόνων καταστάσεων και η γενίκευσή τους στην καθημερινή ζωή, καθώς και η δυνατότητα αναγνώρισης και αξιολόγησης καταστάσεων που απαιτούν την αναζήτηση βοήθειας όταν αυτές ξεπερνούν τα όρια και τις δυνάμεις μας.

Πιο συγκεκριμένα οι μαθητές:

-Κατανοούν την έννοια του άγχους και της φυσιολογικότητάς του

-Συνειδητοποιούν τη σχέση του άγχους με σωματικές αντιδράσεις οι οποίες αποτελούν, ουσιαστικά, αυθόρμητες αντιδράσεις άμυνας του σώματος απέναντι στις αγχογόνες καταστάσεις

-Εντοπίζουν, αξιολογούν και καταγράφουν το προσωπικό ρεπερτόριο των συμπεριφορών τους απέναντι σε αγχογόνες καταστάσεις

-Εξοικειώνονται με πιο λειτουργικούς τρόπους διαχείρισης του άγχους και παροτρύνονται να τους υιοθετήσουν στην καθημερινότητά τους

-Συνειδητοποιούν την ύπαρξη καταστάσεων για την αντιμετώπισή των οποίων απαιτούνται δυνατότητες και δεξιότητες τις οποίες μπορεί να μην διαθέτουμε.

[νιώθω άγχος όταν με τιμωρούν, όταν πρέπει να υποστηρίξω τις απόψεις μου ή να μιλήσω μπροστά σε πολύ κόσμο, όταν πέφτουν δυνατές βροντές, όταν είμαι μόνος μου στο σπίτι...]

[όταν νιώθω άγχος, με καταλαμβάνει φόβος, παγώνω, ζητάω πάντα κάποιον να μου δώσει μια λύση...]

[θα αντιμετωπίσω καλύτερα το άγχος μου εάν γνωρίζω τι ακριβώς συμβαίνει, εάν προσπαθήσω να ηρεμήσω μετρώντας μέχρι το δέκα, εάν δεν βγάλω γρήγορα συμπεράσματα, εάν είμαι προετοιμασμένος για μια δύσκολη εργασία...]

[καλό είναι να ζητήσω τη βοήθεια κάποιου που γνωρίζει καλύτερα όταν νιώθω ότι αυτό που αντιμετωπίζω δεν μπορώ να το λύσω μόνος μου γιατί απαιτεί δυνάμεις και δεξιότητες που δεν διαθέτω ή γιατί ενέχει κινδύνους ...]

Θεματική Ενότητα «ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΩ, ΑΙΣΘΑΝΟΜΑΙ ... ΕΙΜΑΙ Ο ΕΑΥΤΟΣ ΜΟΥ»
Υποενότητα: «ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΖΟΝΤΑΣ ΤΟ ΑΓΧΟΣ» Α΄ ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΟΜΑΔΑ

ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ
<p>Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΑΓΧΟΥΣ (Τι είναι άγχος; Πότε νιώθω άγχος; Νιώθουμε όλοι το ίδιο σε δύσκολες καταστάσεις;) ΠΜΑ 1</p> <p>ΤΟ ΑΓΧΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΣΩΜΑ ΜΑΣ (Το σώμα μας αντιδρά σε καταστάσεις πίεσης και φόβου. Είναι φυσιολογικές οι σωματικές αντιδράσεις) ΠΜΑ 2</p> <p>ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΑΓΧΟΓΟΝΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ (Πώς αντιδρούμε σε καταστάσεις που νιώθουμε ότι ξεπερνούν τις δυνάμεις μας; Δεν αντιμετωπίζουμε όλοι με τον ίδιο τρόπο μια αγχογόνο κατάσταση. Τι μπορούμε να κάνουμε ώστε να διαχειριστούμε με πιο λειτουργικό τρόπο μια κατάσταση που μας αγχώνει;) ΠΜΑ 3, 4</p> <p>ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΟΡΙΩΝ ΚΑΙ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΩΝ (Αξιολογούμε τα μέσα και τις συμπεριφορές που διαθέτουμε, καθώς και την κατάσταση που πρέπει να διαχειριστούμε. Αναζητούμε βοήθεια όταν αυτή ξεπερνάει τις δυνάμεις μας) (ΠΜΑ 5)</p>	<p>1. Να γνωρίσουν οι μαθητές την έννοια του άγχους και να είναι σε θέση να αναφέρουν καταστάσεις που τους προκαλούν άγχος</p> <p>2. Να κατανοήσουν ότι ορισμένα συμπτώματα στο σώμα, όπως πόνος στο στομάχι, πονοκέφαλος κλπ., εμφανίζονται σε όλους όταν βιώνουν καταστάσεις άγχους και είναι φυσιολογικά</p> <p>3. Να μπορούν να αναγνωρίζουν και να αναφέρουν τις συμπεριφορές που υιοθετούν για να αντιμετωπίσουν καταστάσεις που προκαλούν άγχος.</p> <p>4. Να μπορούν να αναγνωρίζουν και να υιοθετούν συμπεριφορές που συμβάλλουν στη λειτουργικότερη διαχείριση αγχογόνων καταστάσεων</p> <p>5. Να κατανοήσουν ότι η αναζήτηση βοήθειας όταν νιώθουν ότι οι δυνάμεις και τα όριά τους δεν τους επιτρέπουν να αντιμετωπίσουν μια αγχογόνο κατάσταση, είναι επιτρεπτή και σε ορισμένες περιπτώσεις επιβάλλεται</p>	<p>ΖΩΓΡΑΦΙΖΟΝΤΑΣ ΤΟ ΦΟΒΟ... Ζητούμε από τους μαθητές να ζωγραφίσουν σε μια κόλλα Α4 ό,τι τους φοβίζει-τρομάζει περισσότερο (ΠΜΑ1)</p> <p>ΦΟΒΑΜΑΙ ΟΤΑΝ... Τα παιδιά κάθονται σε κύκλο και ξεκινάει το πρώτο αναφέροντας τι τον φοβίζει αρχίζοντας με τη φράση... <i>Φοβάμαι όταν.....(ΠΜΑ1)</i></p> <p>ΑΑΑ, Γ΄ΑΥΤΟ...! Έχοντας σχεδιάσει δυο παιδικά σώματα σε χαρτόνι (σε φυσικό μέγεθος), ένα αγόρι και ένα κορίτσι, ζητούμε από τους μαθητές να υποδείξουν πάνω στα χάρτινα σώματα μέρη του σώματος όπου νιώθουν να επηρεάζονται όταν αισθάνονται άγχος. Ο εκπαιδευτικός σημειώνει με ένα μαρκαδόρο το μέρος που κάθε φορά υποδεικνύεται. (ΠΜΑ 2)</p> <p>ΟΙ ΔΙΚΕΣ ΜΟΥ ΛΥΣΕΙΣ Διαβάζουμε στα παιδιά μέρη από γνωστά παραμύθια όπου ο ήρωας είναι αντιμέτωπος με μια δύσκολη κατάσταση. Ζητούμε από τα παιδιά να αναφέρουν τι θα έκαναν στη θέση του (ΠΜΑ 3)</p> <p>ΠΙΟ ΚΑΛΑ ΕΤΣΙ... Παρουσιάζουμε στα παιδιά με τη μορφή εικόνων μια κατάσταση όπου θα πρέπει να αναφέρουν λύσεις που θα είναι λειτουργικές. Που θα μπορέσουν, δηλ. να βοηθήσουν τον ήρωα να αντιμετωπίσει την κατάσταση πιο αποτελεσματικά (ΠΜΑ 4)</p> <p>ΠΟΔΗΛΑΤΟ ΜΕ ΒΟΗΘΗΤΙΚΕΣ Με μια σειρά πιθανών σεναρίων με τίτλο ΤΙ ΘΑ ΓΙΝΟΤΑΝ ΑΝ... παρουσιάζουμε στα παιδιά καταστάσεις που απαιτείται η παρέμβαση τρίτων για αποτελεσματικότερη διαχείριση (ΠΜΑ 5)</p>	<p>Κόλλες χαρτί Α4 Χρωματιστοί μαρκαδόροι</p> <p>Φιγούρες δύο παιδικών σωμάτων από χαρτί, μαρκαδόρος</p> <p>Παραμύθια</p> <p>Εικόνες με καταστάσεις άγχους</p> <p>Σενάρια με αγχογόνες καταστάσεις</p>

Θεματική Ενότητα «ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΩ, ΑΙΣΘΑΝΟΜΑΙ ... ΕΙΜΑΙ Ο ΕΑΥΤΟΣ ΜΟΥ»
Υποενότητα: «ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΖΟΝΤΑΣ ΤΟ ΑΓΧΟΣ», Β΄ ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΟΜΑΔΑ

ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ
<p>Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΑΓΧΟΥΣ. Τι είναι άγχος; Πότε νιώθω άγχος; Ποια συναισθήματα κινητοποιούνται όταν αντιμετωπίζουμε μια αγχογόνο κατάσταση; Νιώθουμε όλοι το ίδιο σε δύσκολες καταστάσεις; [ΠΜΑ 1] ΤΟ ΑΓΧΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΣΩΜΑ ΜΑΣ. Το σώμα μας αντιδρά σε καταστάσεις πίεσης και φόβου. Είναι φυσιολογικές οι σωματικές αντιδράσεις (ΠΜΑ 1)</p> <p>ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΑΓΧΟΓΟΝΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ. Πώς αντιδρούμε σε καταστάσεις που μας προκαλούν άγχος; Δεν αντιμετωπίζουμε όλοι με τον ίδιο τρόπο μια αγχογόνο κατάσταση (ΠΜΑ 2,3)</p> <p>ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΙ ΤΡΟΠΟΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΓΧΟΓΟΝΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ. Αξιολογούμε μια κατάσταση που μας προκαλεί άγχος. Προσδιορίζουμε τα μέσα και τις συμπεριφορές που μπορούμε να τη διαχειριστούμε καλύτερα (ΠΜΑ 4)</p> <p>ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΟΡΙΩΝ ΚΑΙ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΩΝ. Αξιολογούμε τα μέσα και τις συμπεριφορές που διαθέτουμε. Αξιολογούμε την κατάσταση που πρέπει να διαχειριστούμε. Αναζητούμε βοήθεια όταν αυτή ξεπερνάει τις δυνατότητές μας (ΠΜΑ5)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Να μπορούν να περιγράψουν και να εξηγούν τι σημαίνει άγχος και να το συνδέουν με συναισθήματα που βιώνουν και να συνειδητοποιήσουν τις φυσιολογικές αλλαγές που επιφέρει στο σώμα μας 2. Να αναγνωρίζουν τις καταστάσεις που τους προκαλούν άγχος και να μπορούν να αναφέρουν προσωπικές τους εμπειρίες από καταστάσεις που τους προκάλεσαν ή τους προκαλούν άγχος 3. Να αναγνωρίζουν τις διαβαθμίσεις έντασης που υπάρχουν σε αγχογόνες καταστάσεις και να αναφέρουν πώς διαχειρίζονται το άγχος σε κάθε περίπτωση 4. Να εντοπίζουν και να υιοθετούν συμπεριφορές που συμβάλλουν στη λειτουργικότερη διαχείριση μιας αγχογόνου κατάστασης. 5. Να κατανοήσουν ότι θα πρέπει να αναζητούν βοήθεια σε περιπτώσεις που οι συνθήκες απαιτούν δεξιότητες που ξεπερνούν τα όρια και τις δυνατότητές μας, και ενίοτε θέτουν σε κίνδυνο εμάς ή το περιβάλλον μας . 	<p>«ΚΛΙΜΑΚΕΣ». Δίνουμε στους μαθητές ατομικά φύλλα όπου καταγράφονται 10 αγχογόνες καταστάσεις (πχ. διαγώνισμα στο σχολείο, τσακωμός με ένα φίλο, τιμωρία από γονείς...) Οι μαθητές θα πρέπει να βάλουν σε σειρά τις καταστάσεις αυτές ξεκινώντας από αυτή που τους κάνει να νιώθουν πιο δύσκολα. (ΠΜΑ 1, 2)</p> <p>«ΕΝΑΝ ΓΙΑΤΡΟ...» Η τάξη έχει το ρόλο του γιατρού και αναφέρει σε ένα «συνέδριο» τις αλλαγές που παρατηρούνται στο ανθρώπινο σώμα κάθε φορά που κάποιος νιώθει άγχος (ΠΜΑ 1)</p> <p>«ΠΙΟ ΕΥΚΟΛΑ». Σε ομάδες των 4-5 ατόμων τα παιδιά καλούνται να καταγράψουν σε μια ιστορία τους τρόπους με τους οποίους αντιμετωπίζουν μια αγχογόνο κατάσταση που θα τους δοθεί σε μορφή σεναρίου. Θα πρέπει να καταγραφούν οι αντιδράσεις όλων των μελών. Οι ιστορίες παρουσιάζονται στην υπόλοιπη τάξη. Ακολουθεί συζήτηση σχετικά με τη διαφορετικότητα και τις συμπεριφορές που αναφέρθηκαν (ΠΜΑ 2,3,4)</p> <p>«ΤΟΥΡΤΑ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΑΓΧΟΥΣ». Ζητούμε από τους μαθητές να γίνουν μικροί ζαχαροπλάστες και να προτείνουν «υλικά»-μέσα-συμπεριφορές που θα βοηθήσουν να φτιάξουν μια τούρτα που σε βοηθάει να τα καταφέρεις σε αγχογόνες καταστάσεις (ΠΜΑ4)</p> <p>«ΘΕΛΩ ΒΟΗΘΕΙΑ». Χωρίστε τα παιδιά σε ομάδες α) αστυνομία, β) Ασθενοφόρα, γ) Πυροσβεστική δ) Ενήλικες. Κάθε ομάδα ανάλογα με το ρόλο της θα πρέπει να καταγράψει σε ποιες περιπτώσεις καταφεύγουμε σε αυτές τις υπηρεσίες-ομάδες (ΠΜΑ 5)</p>	<p>Φύλλα με αγχογόνες καταστάσεις</p> <p>Χαρτιά, μολύβια</p> <p>Κόλλες χαρτί Μολύβια Χρωματιστοί μαρκαδόροι Συρραπτικό</p>

B. Θεματική Ενότητα

Ζούμε μαζί....

Θεματική Ενότητα «ΖΟΥΜΕ ΜΑΖΙ...»

Υποενότητα: «ΟΙ ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕΤΑΞΥ ΜΑΣ»

Σκοπός της υποενότητας είναι η καλλιέργεια δεξιοτήτων που βοηθούν τα παιδιά να επιτυγχάνουν θετικά αποτελέσματα σε κοινωνικό επίπεδο, να δημιουργούν και να διατηρούν υγιείς διαπροσωπικές σχέσεις και να αναπτύσσουν αξίες και στάσεις που προάγουν την κοινωνική ευαισθησία και υπευθυνότητα. Ειδικότερα, η ενότητα έχει ως στόχους:

- Τη συνειδητοποίηση της αναγκαιότητας ορισμένων κοινωνικών συμβάσεων για την αρμονική λειτουργία των ομάδων και την επίτευξη κοινών στόχων [για ποιο λόγο είναι σημαντικές αυτές οι δεξιότητες; πώς θα ήταν οι σχέσεις μας με τους άλλους και η ζωή μας χωρίς αυτές;]
- Την αναγνώριση βασικών κοινωνικών δεξιοτήτων [ποιες είναι οι δεξιότητες αυτές;]
- Την υιοθέτηση των δεξιοτήτων αυτών στις διαπροσωπικές σχέσεις σε διαφορετικά πλαίσια και καταστάσεις [μαθαίνω να είμαι ευγενικός, να συνεργάζομαι, να διεκδικώ κλπ., μαθαίνω να χρησιμοποιώ τις κατάλληλες συμπεριφορές με διαφορετικά άτομα, ομάδες ή καταστάσεις]

Θεματική Ενότητα «ΖΟΥΜΕ ΜΑΖΙ...»
Υποενότητα:«ΟΙ ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕΤΑΞΥ ΜΑΣ», Α΄ ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΟΜΑΔΑ

ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ (ΠΜΑ)	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ
<p>ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ [ΠΜΑ: 1] [Γιατί είναι σημαντικές οι κοινωνικές δεξιότητες; Πώς θα ήταν οι σχέσεις και η ζωή μας χωρίς αυτές;]</p> <p>ΔΙΑΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ [ΠΜΑ: 2,3, 4] [λέω ευχαριστώ, παρακαλώ, συγνώμη, κάνω φιλοφρονήσεις, βοηθώ τους άλλους, προσκαλώ κάποιον να κάνουμε κάτι μαζί, ξεκινάω έναν διάλογο, ξέρω τι πρέπει να κάνω για να τα ξαναβρώ με ένα φίλο/η που τσακώθηκα κ.α.]</p> <p>ΚΑΝΟΝΕΣ ΚΑΙ ΟΡΙΑ [ΠΜΑ: 1, 3, 4, 5] [ακολουθώ οδηγίες και κανόνες, μοιράζομαι, περιμένω τη σειρά μου, ζητάω άδεια όταν απαιτείται]</p> <p>ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΗ [ΠΜΑ: 3, 6] [ζητάω το λόγο, λέω τη γνώμη μου / τα συναισθήματά μου όταν αδικούμαι, λέω «όχι» όταν κάτι δε μου αρέσει, συμμετέχω ενεργά σε παιχνίδια ή δραστηριότητες, εκφράζω κάποιες ανάγκες μου και να προσπαθώ να τις καλύψω χωρίς να ξεπερνάω τα όρια των άλλων, ξέρω πώς να υποστηρίξω τον εαυτό μου και να διεκδικώ τα δικαιώματά μου όταν αυτά παραβιάζονται]</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Να συνειδητοποιήσουν οι μαθητές /τριες τη σημασία των κοινωνικών δεξιοτήτων στην καθημερινή μας ζωή 2. Να γνωρίσουν τις βασικές κοινωνικές δεξιότητες 3. Να υιοθετούν τρόπους ευγένειας 4. Να διατηρούν καλές σχέσεις και να συνεργάζονται αρμονικά με τους άλλους. 5. Να ακολουθούν κοινωνικές συμβάσεις, όρια και υποχρεώσεις σε διάφορα πλαίσια. 6. Να διεκδικούν με κατάλληλο τρόπο και να υπερασπίζονται τον εαυτό και τα δικαιώματά τους 	<p>1. Μια πόλη χωρίς κοινωνικές δεξιότητες. Οι μαθητές φαντάζονται την ύπαρξη μιας πόλης, στην οποία οι κάτοικοι δεν έχουν καθόλου κοινωνικές δεξιότητες και προσπαθούν να περιγράψουν πώς είναι η ζωή και οι σχέσεις των κατοίκων της. Δίνουν ένα χαρακτηριστικό όνομα στην πόλη αυτή και κάνουν προσομοιώσεις σκηνών της καθημερινότητας της πόλης αυτής. Τέλος, συζητούν τις συνέπειες της έλλειψης δεξιοτήτων στη ζωή και τις σχέσεις των ανθρώπων (ΠΜΑ: 1, 2)</p> <p>2. Η εφημερίδα της επιτυχίας. Η τάξη χωρίζεται σε ομάδες. Κάθε ομάδα συζητά και καταγράφει (με τη συμμετοχή όλων των παιδιών) δεξιότητες και συμπεριφορές που μας βοηθούν να έχουμε καλύτερες σχέσεις και να συνεργαζόμαστε με τους άλλους αρμονικά. Οι προτάσεις όλων των μαθητών γράφονται στην «εφημερίδα της επιτυχίας» και μοιράζονται σε όλο το σχολείο. Οι μαθητές μπορούν να γίνουν δημοσιογράφοι και να γράψουν ό,τι άλλο θέλουν στην εφημερίδα τους σχετικά με το θέμα αυτό (συνεντεύξεις, σκίτσα κλπ) (ΠΜΑ: 1, 2, 4, 5, 6)</p>	<p>Χαρτιά, μολύβια</p> <p>Χαρτιά, υλικά ζωγραφικής, κόλλα, ψαλίδια, χρώματα</p>

Θεματική Ενότητα «ΖΟΥΜΕ ΜΑΖΙ...»
Υποενότητα:«ΟΙ ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕΤΑΞΥ ΜΑΣ», Β΄ ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΟΜΑΔΑ

ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ (ΠΜΑ)	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ
<p>ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ [ΠΜΑ: 1] [Γιατί είναι σημαντικές οι κοινωνικές δεξιότητες; Πώς θα ήταν οι σχέσεις μας και η ζωή μας χωρίς αυτές;]</p> <p>ΕΥΓΕΝΕΙΑ-ΑΡΧΗ ΓΝΩΡΙΜΙΑΣ [ΠΜΑ: 2, 3, 4] [χαιρετώ, συστήνομαι, γνωρίζομαι με κάποιον, λέω ευχαριστώ, παρακαλώ, συγγνώμη κ.α.]</p> <p>ΔΙΑΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ [ΠΜΑ: 2, 3, 4,5] [κάνω φιλοφρονήσεις, βοηθώ τους άλλους, προσκαλώ κάποιον να κάνουμε κάτι μαζί, ξεκινώ έναν διάλογο, ξέρω τι πρέπει να κάνω για να τα ξαναβρώ με ένα φίλο/η που τσακώθηκα, ζητώ βοήθεια κ.α.]</p> <p>ΚΑΝΟΝΕΣ ΚΑΙ ΟΡΙΑ [ΠΜΑ: 1, 4, 5] [ακολουθώ οδηγίες και κανόνες, μοιράζομαι, περιμένω τη σειρά μου, ζητάω άδεια όταν απαιτείται κ.α.]</p> <p>ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΗ [ΠΜΑ: 4, 7] [ζητώ το λόγο, λέω τη γνώμη μου / τα συναισθήματά μου όταν αδικούμαι, λέω «όχι» όταν κάτι δε μου αρέσει, συμμετέχω ενεργά σε παιχνίδια ή δραστηριότητες, ξέρω τι πρέπει να κάνω ή να μην κάνω για να ενταχθώ σε ένα παιχνίδι ή μια δραστηριότητα]</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Να συνειδητοποιήσουν οι μαθητές /τριες τη σημασία των κοινωνικών δεξιοτήτων στην καθημερινή μας ζωή 2. Να γνωρίσουν βασικές κοινωνικές δεξιότητες 3. Να υιοθετούν τρόπους ευγένειας 4. Να διατηρούν καλές σχέσεις και να συνεργάζονται αρμονικά με τους άλλους 5. Να συνειδητοποιήσουν την αξία της φιλίας, τα συναισθήματα και τις συμπεριφορές που τη διέπουν 6. Να μπορούν να ακολουθούν κοινωνικές συμβάσεις, όρια και υποχρεώσεις σε διάφορα πλαίσια 7. Να διεκδικούν με κατάλληλο τρόπο και να υπερασπίζονται τον εαυτό και τα δικαιώματά τους 	<p>1. «Θέλει τρόπο, όχι κόπο...» Κοινή δραστηριότητα (π.χ. παιχνίδι) που προσπαθούν τα παιδιά να κάνουν / να παίξουν αφενός χωρίς κανόνες και οργάνωση και αφετέρου με συντονισμό και λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες και τα δικαιώματα των άλλων (ΠΜΑ 1, 2, 4)</p> <p>2. . « Μπες στον κύκλο...» Δραστηριότητα π.χ. παιχνίδι ρόλων με στόχο τη συμμετοχή σε ομάδες με ισότιμο τρόπο. Πώς απευθύνομαι στους άλλους; Πώς λέω τη γνώμη μου; (ΠΜΑ: 2, 3, 4, 6, 7)</p> <p>3. . «Ποιος είναι φίλος μου;» Δραστηριότητα (π.χ. σενάρια, διλήμματα ή παιχνίδι ρόλων) για τα κριτήρια επιλογής και διατήρησης μιας φιλίας. Ποια συναισθήματα και συμπεριφορές διατηρούν και δυναμώνουν μια φιλία; (ΠΜΑ: 5)</p>	<p>Ομαδικό παιχνίδι π.χ. επιτραπέζιο, κρυφτό κλπ ή κοινή δραστηριότητα όπως κολλάζ, κατασκευή, ομαδική εργασία</p>

Θεματική Ενότητα «ΖΟΥΜΕ ΜΑΖΙ...»

Υποενότητα: «ΔΙΑΧΕΙΡΙΖΟΜΑΙ ΤΙΣ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΙΣ – ΒΑΖΩ ΟΡΙΑ»

Στόχοι της υποενότητας είναι: να συνειδητοποιήσουν οι μαθητές τους λόγους για τους οποίους προκαλείται μια σύγκρουση, τους τρόπους με τους οποίους εκφράζεται (λεκτικά, με χειροδικία, με υποτιμητικά σχόλια, με ηλεκτρονικά μέσα κλπ), αλλά και τα συναισθήματα που οδηγούν σε συγκρούσεις καθώς και εκείνα που προκαλούνται από αυτή. Η σημασία της διαπραγμάτευσης, της συνεργασίας και της ενσυναίσθησης αποτελούν έννοιες τις οποίες καλούνται οι μαθητές να κατανοήσουν και να γενικεύσουν στην καθημερινότητά τους ως συμπεριφορές λειτουργικών τρόπων επίλυσης συγκρούσεων. Η κατανόηση των συνεπειών επιθετικών μορφών συμπεριφοράς στις ανθρώπινες σχέσεις, ο τρόπος αντιμετώπισης επιθετικών μορφών συμπεριφοράς και η αναποτελεσματικότητα της υιοθέτησης τους σε καταστάσεις σύγκρουσης, αποτελεί έναν άλλο σημαντικό στόχο. Η περιγραφή της έννοιας και των μορφών εκφοβισμού, ο ρόλος των «θεατών», οι τρόποι αντίδρασης και η αναζήτηση βοήθειας είναι ένας ακόμα στόχος, ο οποίος αφορά κυρίως τη Β' και Γ' ηλικιακή ομάδα.

Πιο συγκεκριμένα οι μαθητές:

- Αναγνωρίζουν τους λόγους των συγκρούσεων και των αναγκών που καλύπτονται από αυτές
- Συνειδητοποιούν τους τρόπους με τους οποίους συγκρουόμαστε
- Γνωρίζουν λειτουργικούς τρόπους επίλυσης συγκρούσεων
- Αναγνωρίζουν, κατανοούν και αποδέχονται τα συναισθήματα που εμπλέκονται στις συγκρούσεις
- Γνωρίζουν τη σημασία της ενσυναίσθησης καθώς και της συνεργασίας στην επίλυση μιας σύγκρουσης
- Αξιολογούν και προσδιορίζουν την σημασία της επιθετικότητας και τον τρόπο που επηρεάζει τις ανθρώπινες σχέσεις
- Γνωρίζουν τρόπους αντιμετώπισης φαινομένων επιθετικότητας
- Γνωρίζουν την έννοια του Εκφοβισμού καθώς και την σημασία του «θεατή»
- Συνειδητοποιούν την σημασία αντίδρασης σε φαινόμενα εκφοβισμού είτε από τη θέση του «θύματος» είτε από τη θέση του «θεατή»
- Συνειδητοποιούν τη σημασία της αναζήτησης βοήθειας όταν αντιλαμβάνονται περιστατικά όπου διακυβεύεται η ασφάλειά τους ή κάποιου συμμαθητή / φίλου [σωματική ή ψυχολογική κάποιου] [οι συγκρούσεις με τους άλλους γίνονται όταν μας παίρνουν κάτι που μας ανήκει, όταν μας υποτιμούν, όταν μας κάνουν κακή κριτική, όταν μας αποκλείουν από ομάδες και παρέες] [όταν κάποιος μας αδικεί, νιώθουμε θυμό, όταν μας αγνοεί απογοήτευση][κατανοώντας και λαμβάνοντας υπόψη τη θέση και τα συναισθήματα του άλλου ο θυμός μετριάζεται και εκλογικεύεται, δίνοντας χώρο στη λογική για λύσεις και προτάσεις χωρίς ένταση][η βία προκαλεί βία και εντείνει, δεν επιλύει θέματα και προβλήματα][η πραγματική ισχύς είναι στη διαπραγματευτική δυνατότητα, στη συνεργασία και στην κατανόηση του άλλου. Η βία δεν είναι «μαγκιά»] [όταν βλέπω κάποιο συμμαθητή / συμμαθήτριά μου να είναι θύμα εκφοβισμού το αναφέρω. Αυτό δεν με κάνει «καρφή» αλλά υπεύθυνο για την ασφάλεια των συνανθρώπων μου (σωματική και ψυχολογική)]

Θεματική Ενότητα «ΖΟΥΜΕ ΜΑΖΙ...»

Υποενότητα: «ΔΙΑΧΕΙΡΙΖΟΜΑΙ ΤΙΣ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΙΣ – ΒΑΖΩ ΟΡΙΑ», Α΄ ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΟΜΑΔΑ

ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ (Π.Μ.Α.)	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ
<p>ΟΙ ΛΟΓΟΙ ΜΙΑΣ ΣΥΓΚΡΟΥΣΗΣ (Η αναγνώριση και κατανόηση των λόγων για τους οποίους διαπληκτιζόμαστε με κάποιον (όταν μας προσβάλλουν, όταν τίθεται θέμα αμφισβήτησης της ιδιοκτησίας αντικειμένων, όταν μας υποτιμούν, όταν μας αποκλείουν...) (Πότε τσακώνομαι; πχ. όταν με κοροϊδεύουν, όταν δεν θέλουν να με παίξουν, όταν μου μιλούν άσχημα, όταν παίρνουν κάτι που είναι δικό μου...)(ΠΜΑ 1)</p> <p>ΠΩΣ ΕΚΦΡΑΖΟΥΜΕ ΤΗΝ ΑΝΤΙΠΑΡΑΘΕΣΗ ΜΑΣ Η περιγραφή και συνειδητοποίηση των συμπεριφορών που υιοθετούνται προκειμένου να διεκδικήσουμε κάποια πράγματα (υλικά ή ηθικά): με τα λόγια, με πράξεις, ... Αναφορά των κοινωνικά αποδεκτών συμπεριφορών αντιπαράθεσης επισημαίνοντας ότι αυτό που κρίνεται είναι ο τρόπος που εκφράζονται [Όταν τσακωνόμαστε με κάποιον: πχ. Φωνάζουμε, μιλούμε άσχημα, χτυπάμε, πετάμε πράματα, κλαίμε, κοροϊδεύουμε..] [Ξέρω λόγια ή χειρονομίες που μπορούν να κάνουν μια σύγκρουση να λυθεί] [Διαπραγματεύομαι τις συγκρούσεις μου με τρόπο που ούτε εγώ ούτε ο άλλος</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Να μπορούν οι μαθητές να αναγνωρίζουν τους λόγους που προκαλούν τις συγκρούσεις (προσβολή, αποκλεισμός, διεκδίκηση ιδιοκτησίας...) 2. Να συνειδητοποιήσουν τις συμπεριφορές που υιοθετούνται όταν ερχόμαστε σε αντιπαράθεση με κάποιον (λεκτικοί χαρακτηρισμοί, κατηγορίες, φωνές κλπ) 3. Να κατανοήσουν ότι η διεκδίκηση και ο θυμός δεν είναι κατακριτέα. Ο τρόπος με τον οποίο εκφράζουμε το θυμό μας ή διεκδικούμε κάτι, θα πρέπει να είναι κοινωνικά αποδεκτός 4. Να μπορούν να αναγνωρίζουν τα συναισθήματα που συνοδεύουν μια σύγκρουση και να γνωρίζουν ότι όλοι σε μια σύγκρουση αισθάνονται θυμό, ή φόβο ή θλίψη ή αδικία... 5. Να γνωρίσουν την αξία της συνεργασίας, και να κατανοήσουν τις αρχές που τη διέπουν (κατανόηση, αλληλοβοήθεια,) για την επίτευξη ενός στόχου αλλά και για την επίλυση μιας διαφοράς 	<p>A. Παραμύθια αλήθειας: Ανατρέχοντας σε παραμύθια και ιστορίες όπου υπάρχει σύγκρουση μεταξύ των ηρώων οι μαθητές αναφέρουν τους λόγους που κάθε μέρος αυτής διαπληκτίζεται με τον άλλο (ΠΜΑ 1&2)</p> <p>B. Θεατρικές ...συγκρούσεις: Παρουσιάζουμε στους μαθητές σε κουκλοθέατρο μια ιστορία όπου οι ήρωες διαπληκτίζονται εκφράζοντας το θυμό τους με διαφορετικούς τρόπους. Οι μαθητές θα έχουν μια κόκκινη κάρτα που θα την χρησιμοποιούν όταν «κρίνουν» ότι μια συμπεριφορά δεν είναι σωστή (ΠΜΑ 3)</p> <p>Γ. Η πλαστελίνη μιλάει: Χωρίζουμε τους μαθητές σε τρεις ομάδες. Ο μαθητής κάθε ομάδας θα πρέπει να αναπαραστήσει με την πλαστελίνη ένα συναίσθημα που υπάρχει σε περίπτωση σύγκρουσης. Η πρώτη ομάδα «ΟΤΑΝ ΜΑΣ ΠΑΙΡΝΟΥΝ ΚΑΤΙ ΔΙΚΟ ΜΑΣ», η δεύτερη «ΟΤΑΝ ΜΑΣ ΚΟΡΟΪΔΕΥΟΥΝ» και η τρίτη «ΟΤΑΝ ΔΕΝ ΜΑΣ ΠΑΙΖΟΥΝ» Επισημαίνουμε ότι σε μια σύγκρουση και τα δυο μέρη έχουν το δικό τους «δίκιο» (ΠΜΑ 4)</p> <p>Δ. Όλα για όλους: Τα παιδιά χωρίζονται σε ομάδες. Κατά προτίμηση δύο. Η κάθε ομάδα θα πάρει το δικό της χαρτί (μεγάλων διαστάσεων κατάλληλο για ομαδική δουλειά). Η πρώτη ομάδα (την ονοματίζουμε Α ή όπως αλλιώς θέλουμε) παίρνει κάποια υλικά, αλλά όχι όλα όσα χρειάζεται. Η δεύτερη ομάδα (ομάδα Β ή αλλιώς) παίρνει άλλου είδους υλικά, διαφορετικά από την πρώτη. Οι ομάδες θα πρέπει να συνεργαστούν και να διαπραγματευτούν, ώστε να μοιραστούν σωστά τα υλικά τους και να καταφέρουν να ολοκληρώσουν την εργασία τους (ΠΜΑ5)</p>	<p>Παραμύθια</p> <p>Κούκλες κουκλοθέατρο</p> <p>Πλαστελίνες</p> <p>Χαρτόνια, μαρκαδόροι, κόλλες γλασέ, σελοτέιπ κλπ.</p>

<p>νανιώθουμε χαμένοι] (ΠΜΑ2,3) ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΑ Η αναφορά, αναγνώριση και αποδοχή των συναισθημάτων που νιώθουν τα άτομα που εμπλέκονται σε μια σύγκρουση <i>(Τι νιώθω όταν τσακώνομαι με κάποιον;</i> πχ.Θυμώνω, Στεναχωριέμαι, Φοβάμαι)(ΠΜΑ 4) ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΙ ΤΡΟΠΟΙ «ΣΥΓΚΡΟΥΣΗΣ» Κατανόηση των βασικών αρχών που διέπουν τη συνεργασία. Εκμάθηση και υιοθέτηση λειτουργικών τρόπων διεκδίκησης <i>[Μια σύγκρουση έχει καλύτερο αποτέλεσμα όταν:</i> πχ. Συζητούμε τη διαφορά μας, Ακούμε ο ένας τα «αιτήματα» του άλλου, Προσπαθούμε να κατανοήσουμε πώς νιώθει ο άλλος, Προσπαθούμε να βρούμε μια δίκαιη λύση για όλα τα εμπλεκόμενα μέλη](ΠΜΑ5) ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΑΙΣΘΗΣΗΣ ΤΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΣΤΟ ΣΧΟΛΙΚΟΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ Το σχολείο είναι ένα περιβάλλον που μας προστατεύει και μας φροντίζει, όπως θα πρέπει να το φροντίζουμε και να το προστατεύουμε και εμείς <i>[Πότε νιώθω ασφαλής μέσα στο σχολείο μου;</i> πχ. Όταν νιώθω ότι κάποιος δυνατότερος δεν θα προσπαθήσει να με ενοχλήσει. Όταν μπορώ να ζητήσω βοήθεια από τους δασκάλους ή τους συμμαθητές μου. Όταν φροντίζω το σχολείο που με φροντίζει και με προστατεύει(ΠΜΑ6)</p>	<p>(μοιραζόμαστε τα πράγματά μας, δεν αποδίδουμε χαρακτηρισμούς που υποτιμούν τους άλλους, οι φωνές και η επιθετικότητα δεν μας βοηθούν...) 6. Να αναγνωρίζουν και να αποδέχονται ένα σύστημα κανόνων 7. Να κατανοήσουν τα παιδιά ότι συμμετέχουν και τα ίδια στη δημιουργία ενός ασφαλούς κι ευχάριστου σχολικού περιβάλλοντος, με τη συμπεριφορά τους.</p>	<p>Ε. Ένα σχολικό... κάστρο: Σε μεγάλο χαρτόνι όπου υπάρχει το περίγραμμα μόνο ενός κάστρου, οι μαθητές καλούνται να προσθέτουν με ζωγραφική ή κολλάζ τα στοιχεία-αντικείμενα που κάνουν το σχολείο πιο ευχάριστο και πιο ασφαλές (ΠΜΑ 6,7) Στ. «Υπάρχει λύση!»: Ο εκπαιδευτικός χωρίζει τα παιδιά σε ομάδες. Αναφέρει στα παιδιά ένα πρόβλημα που μπορεί να σχετίζεται με τη ζωή τους στο σχολείο για το οποίο κάθε ομάδα θα αναζητήσει λύση. Τα μέλη της μιας ομάδας θα συνεργαστούν και θα αναπτύξουν (όσο μπορούν) τις διαστάσεις αυτού του προβλήματος. Οι υπόλοιπες ομάδες θα σκεφτούν και θα προτείνουν τυχόν διαφορετικές λύσεις για αυτό το πρόβλημα. Ο εκπαιδευτικός συντονίζει, ώστε να συμμετέχουν όλα τα παιδιά περιμένοντας τη σειρά τους και λαμβάνοντας υπόψη τους τις προτάσεις των άλλων ομάδων. Επίσης, αυτή η δραστηριότητα μπορεί να γίνει με υλικό που έχει αντλήσει ο δάσκαλος από παραμύθια – λογοτεχνικά βιβλία ή και με τη βοήθεια εικόνων που παρουσιάζουν μια ιστορία. (ΠΜΑ 1, 2, 3, 4, 5)</p>	<p>Μεγάλο χαρτόνι, μαρκαδόροι, ψαλίδια κλπ. Χαρτιά, μολύβια, εικόνες, παραμύθια</p>
---	--	---	--

Θεματική Ενότητα «ΖΟΥΜΕ ΜΑΖΙ...»

Υποενότητα:«ΔΙΑΧΕΙΡΙΖΟΜΑΙ ΤΙΣ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΙΣ – ΒΑΖΩ ΟΡΙΑ», Β΄ ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΟΜΑΔΑ

ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ (Π.Μ.Α.)	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ
<p>ΟΙ ΛΟΓΟΙ ΜΙΑΣ ΣΥΓΚΡΟΥΣΗΣ Αναγνώριση των ψυχολογικών αναγκών και των συναισθημάτων που οδηγούν σε συγκρούσεις. (ΠΜΑ 1, 2) (Πότε τσακώνομαι; πχ. Τσακώνομαι όταν με κοροϊδεύουν, όταν δεν θέλουν να με παίξουν, όταν μου μιλούν άσχημα, όταν παίρνουν κάτι που είναι δικό μου..)</p> <p>ΤΥΠΟΙ ΑΝΤΙΔΡΑΣΗΣ ΣΤΗ ΣΥΓΚΡΟΥΣΗ Αναγνώριση των τριών βασικών τύπων αντίδρασης σε μια σύγκρουση (επιθετικός, παθητικός, αυτοϋποστηρικτικός) και προώθηση του αυτοϋποστηρικτικού τύπου (ΠΜΑ 3, 4) [Όταν τσακώνομαι ποιο βασικό τύπο αντίδρασης υιοθετώ: Α) τον επιθετικό όπου το μόνο που θέλω είναι να πετύχω αυτό που ζητάω αδιαφορώντας για το άλλο μέλος, Β) τον παθητικό όπου πάντα υποχωρώ μπροστά στις απαιτήσεις και διεκδικήσεις των άλλων, Γ) τον αυτοϋποστηρικτικό όπου αυτό που επιθυμώ είναι και τα δύο εμπλεκόμενα μέλη να καταλήξουμε σε μια δίκαιη λύση χωρίς να παραβλέπονται τα αιτήματα και τα δικαιώματα των άλλων. Λέω στον άλλο πώς νιώθω, Προσπαθώ να καταλάβω τι ζητάει και να καταλάβει και εκείνος τι ζητάω εγώ, δεν φωνάζω, δεν χτυπάω. Εκφράζω με λόγια αυτό που θέλω και αυτό που νιώθω.. Δεν μιλάω άσχημα αλλά... έξυπνα]</p> <p>ΕΠΙΘΕΤΙΚΟΤΗΤΑ Η έννοια της επιθετικότητας και οι επιπτώσεις της</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Να αναγνωρίζουν τι τους οδήγησε συγκρουστούν, με κάποιον (φίλο, συμμαθητή...) Να κατανοήσουν ποιές ανάγκες προσπαθούμε να «υπερασπιστούμε» μέσα από μια σύγκρουση... 2. Να μπορούν να μιλούν για τον εαυτό τους, τη θέση τους μέσα στη σχολική ομάδα. Πχ. Με ποιο τρόπο η δική τους συμπεριφορά μπορεί να γίνει ενοχλητική ή προκλητική. 3. Να μπορούν να διακρίνουν τους τρεις βασικούς τύπους αντίδρασης στη σύγκρουσή. Να προσδιορίσουν σε ποιο τύπο ανήκουν και να προσπαθήσουν να υιοθετήσουν τα στοιχεία του αυτοϋποστηρικτικού τύπου 4. Να αναγνωρίζουν και να αποδέχονται τα συναισθήματα των άλλων, ιδιαίτερα όταν βιώνουν μια κατάσταση σύγκρουσης, και να συνειδητοποιήσουν τη σημασία του ενδιαφέροντος για τον άλλο και για τις δυσκολίες του 5. Να κατανοήσουν ότι οι επιθετικές συμπεριφορές (όπως και αν εκδηλώνονται) είναι πράξεις μη αποδεκτές. Πολλές φορές είναι ένδειξης αδυναμίας και όχι ισχύος, με αρνητικές επιπτώσεις και συνέπειες και για το 	<p>Α. «Παραμύθια για συγκρούσεις»:Οι μαθητές εργάζονται σε ομάδες. Κάθε ομάδα θα πρέπει να φτιάξει μια ιστορία στην οποία να προσπαθήσουν να φαίνονται ο βασικότεροι – κατά τη γνώμη τους- λόγοι για τους οποίους προκαλούνται οι συγκρούσεις (ΠΜΑ 1 & 2).</p> <p>Β. « Αφίσες για... άλλους»: παρουσιάζονται στα παιδιά σενάρια/ ιστορίες σύγκρουσης μεταξύ συνομηλίκων. Σε κάθε σενάριο υπάρχει ένας από τους τρεις τύπους αντίδρασης. Τα παιδιά κατασκευάζουν αφίσες στις οποίες καταγράφονται τα συναισθήματα που νιώθουν οι συνομήλικοί τους σε κάθε μια από τις 3 περιπτώσεις (ΠΜΑ3).</p> <p>Γ. «Η ιστορία διδάσκει»: Χωρίζουμε τους μαθητές σε τρεις ομάδες. Σε κάθε ομάδα δίνουμε ένα γεγονός της ιστορίας όπου ασκήθηκε βία (πόλεμος, χειροδικία, ψυχολογική βία). Κάθε ομάδα θα πρέπει να αναφέρει στην υπόλοιπη τάξη το γεγονός, το αποτέλεσμα και τι διαφορετικό θα μπορούσε να είχε γίνει (ΠΜΑ 4 & 5).</p> <p>Δ. «Ο Δεκάλογος της ΕΙΡΗΝΗΣ» Χωρίζουμε την τάξη σε δύο ομάδες. Κάθε μια θα πρέπει να καταγράψει, από ένα</p>	<p>Χαρτόνια, μαρκαδόροι</p> <p>Πληροφορίες σχετικά με ιστορικά γεγονότα</p> <p>Φύλλα χαρτί</p>

<p>στις ανθρώπινες σχέσεις. Τρόποι αντίδρασης όταν κάποιος ή κάποιοι μας επιτίθενται (με λεκτική ή σωματική επιθετικότητα) (ΠΜΑ 5, 6)</p> <p><i>[Πως η επιθετικότητα επηρεάζει τις σχέσεις μας με τους άλλους; πχ. επιθετικότητα είναι μια μορφή άσκησης εξουσίας . Η επιθετική συμπεριφορά δεν δίνει ποτέ λύσεις, απλά δημιουργεί επιπλέον δυσκολίες. Αν εκφραζόμαστε με βία, θα εισπράξουμε ...βία. Όταν μου επιτίθενται λέω πώς νιώθω, εκφράζω την άρνησή μου σε παρόμοιες πράξεις εις βάρος μου, αναφέρω το γεγονός]</i></p> <p>ΕΚΦΟΒΙΣΜΟΣ</p> <p>Τι είναι «εκφοβισμός»; Ποιά είναι η διαφορά του εκφοβισμού από το πείραγμα. Με ποιο τρόπο κάποιος μπορεί να εκφοβίσει κάποιον (άμεσα με πείραγμα , χειροδικία κλπ, ή έμμεσα , ηλεκτρονικός εκφοβισμός...). Τι μπορεί να κάνει κάποιος που είναι θύμα εκφοβισμού ή «θεατής» ενός τέτοιου συμβάντος (ΠΜΑ 7, 8) <i>[Τι είναι εκφοβισμός; Είναι μια επιθετική πράξη η οποία έχει σα στόχο να βλάψει (σωματικά ή και ψυχολογικά) κάποιον και επαναλαμβάνεται συστηματικά . Ο εκφοβισμός γίνεται ή με χειροδικία, είτε με διάδοση φημών για κάποιον, είτε με αφαίρεση προσωπικών αντικειμένων είτε με έκθεση ψευδών φημών και εικόνων στο διαδίκτυο ή σε μορφή SMS). Η αντίδραση στον εκφοβισμό «Δεν μου αρέσει αυτό που συμβαίνει» «Μην με πειράξετε ξανά».. καθώς και η συμβολή των θεατών στην αποτροπή ή στην συνέχεια μιας τέτοιας κατάστασης]</i></p> <p>ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ ΒΟΗΘΕΙΑΣ</p> <p>Η κατανόηση της σοβαρότητας μιας κατάστασης στην οποία κάποιος είναι δέκτης κάποιας μορφής</p>	<p>άτομο και για εκείνον που τη δέχεται</p> <p>6. Να γνωρίζουν τρόπους αντίδρασης όταν δέχονται λεκτική ή σωματική επιθετικότητα.</p> <p>7. Να γνωρίζουν τι σημαίνει εκφοβισμός και με ποιες μορφές εκδηλώνεται (έμμεσος- άμεσος)</p> <p>8. Να γνωρίζουν τι μπορούν να κάνουν για να αντιδράσουν είτε ως «θύματα» είτε ως «θεατές»</p> <p>9. Να συνειδητοποιήσουν τους λόγους που επιβάλλουν την αναζήτηση βοήθειας και την αναφορά σε κάποιον άλλο (ενήλικο ή συνομήλικο) ενός συμβάντος, στο οποίο κάποιος είναι δέκτης επιθετικής συμπεριφοράς,. Να κατανοήσουν τη διαφορά της έννοιας «καρφώνω» από την έννοια «βοηθάω». «Καρφώνω» κάποιον όταν θέλω να τον βλάψω</p> <p>10. Να νιώθουν ασφάλεια να αναφέρουν περιστατικά στα οποία διακυβεύεται η σωματική ή συναισθηματική τους ασφάλεια ή κάποιου συμμαθητή /τριας τους</p>	<p>πιθανό σενάριο άσκησης επιθετικότητας, πέντε κοινωνικά αποδεκτές αντιδράσεις του ατόμου που δέχεται την «επίθεση». Καθώς και πέντε εναλλακτικές συμπεριφορές του ατόμου που «επιτίθεται». Ακολουθεί συζήτηση σχετικά με την αποτελεσματικότητα των προτάσεων (ΠΜΑ 5).</p> <p>Ε.«Διλήμματα»</p> <p>Οι μαθητές εργάζονται σε ομάδες. Κάθε ομάδα έχει ένα σενάριο όπου κάποιος μαθητής ή μαθητές είναι μάρτυρες μιας επιθετικής πράξης προς κάποιο άλλο παιδί. Κάθε ομάδα θα πρέπει να αναφέρει τι προτείνει να κάνει <i>(Καλό είναι να μην δίνονται οι αναμενόμενες λύσεις στο σενάριο. Επίσης προτείνεται η δραστηριότητα να προηγηθεί για να αποτελέσει ερέθισμα για συζήτηση)</i> (ΠΜΑ 6 & 7).</p> <p>Στ. «Κόκκινη κλωστή δεμένη...»</p> <p>Διηγούμαστε ιστορίες...</p> <p>Ο εκπαιδευτικός προτείνει μια ιστορία στα παιδιά. Το θέμα της ιστορίας δεν είναι τυχαίο, αλλά το έχει αντλήσει μέσα από μια σειρά θεμάτων που απασχολούν τα παιδιά. Ξεκινά την ιστορία, παρουσιάζοντας κάποια πρόσωπα (πχ. άνδρας-γυναίκα / αγόρι – κορίτσι / δύο φίλοι-ες), ένα σενάριο (ξεκινά την ιστορία με λόγια των προσώπων) και ζητά στη συνέχεια στα παιδιά να συμπληρώσουν με τρόπο, ώστε να δημιουργηθεί μια ολοκληρωμένη ιστορία, η</p>	<p>Σενάρια με περιστατικά επιθετικότητας</p> <p>Χαρτιά και μολύβια σε περίπτωση που τα παιδιά θέλουν να κρατήσουν σημειώσεις.</p>
---	--	---	---

<p>επιθετικότητας και η αναζήτηση βοήθειας όταν τίθενται θέματα ασφάλειας ατόμων.</p> <p>Διαφοροποίηση της έννοιας «καρφώνω» από την έννοια βοηθώ με υπευθυνότητα (ΠΜΑ 9, 10) [Πότε ζητάω βοήθεια; Όταν είμαι αντιμέτωπος με μια κατάσταση που δεν μπορώ να ελέγξω. Όταν απειλείται η ασφάλεια μου ή ασφάλεια κάποιου άλλου. Η αναζήτηση βοήθειας είναι ένδειξη υπευθυνότητας και όχι αδυναμίας. Όταν αναφέρω ένα γεγονός όπου απειλείται η ασφάλεια μου ή κάποιου άλλου δεν «καρφώνω» αλλά προστατεύω]</p>		<p>οποία να έχει νοηματική αλληλουχία, αρχή – μέση –τέλος. Στο τέλος καταλήγουν όλοι μαζί σε συμπεράσματα. Τα παιδιά μπορούν να συζητήσουν ποιες προσεγγίσεις είναι πιο κατάλληλες και ποιες λιγότερο κατάλληλες, για την αποτελεσματική διαχείριση μιας συγκρουσιακής κατάστασης(ΠΜΑ 1,2,4).</p>	
--	--	--	--

Θεματική Ενότητα «ΖΟΥΜΕ ΜΑΖΙ...»

Υποενότητα: «ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΑΙ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟΤΗΤΑ»

Στόχοι της υποενότητας είναι: Για την Α' ηλικιακή ομάδα, στόχος είναι οι μαθητές να κατανοήσουν τις έννοιες της «ταυτότητας» και της «διαφορετικότητας» σε πολλαπλά επίπεδα – όπως σε θέματα χαρακτηριστικών εμφάνισης και συμπεριφοράς, σε θέματα ικανοτήτων, δεξιοτήτων και ειδικών ταλέντων ή αναπηριών και μειονεξιών, στο οικογενειακό, κοινωνικό και πολιτισμικό επίπεδο. Για τη Β' ηλικιακή ομάδα πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης του Δημοτικού σχολείου, ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στο να αναγνωρίζουν οι μαθητές τα αρνητικά στερεότυπα και τις προκαταλήψεις, τον τρόπο που δημιουργούνται και τη δύναμή τους. Συγκεκριμένα, επιδιώκεται να κατανοήσουν την έννοια των αρνητικών στερεοτυπικών αντιλήψεων σχετικά με άτομα και κοινωνικές ομάδες που έχουν «διαφορετικά» χαρακτηριστικά (εμφάνιση, εξαιρετικές ικανότητες και ταλέντα, αναπηρίες, διαφορετικές μορφές οικογένειας, εθνοπολιτισμική καταγωγή κα.). Έμφαση δίνεται στο να μάθουν να αποδέχονται και να σέβονται τη διαφορετικότητα σε όλα τα επίπεδα, επισημαίνοντας τις επιπτώσεις των αρνητικών στερεοτυπικών αντιλήψεων και των προκαταλήψεων στις αντιλήψεις και στη συμπεριφορά μας προς άτομα, ομάδες και πολιτισμούς διαφορετικούς από το δικό μας.

<p>σώματος...», «με τους φίλους μου ή με τα παιδιά της γειτονιάς μου μοιάζω και διαφέρω στα εξής...» (ΠΜΑ 3, 4) [«η οικογένειά σου και η οικογένειά μου μπορεί να μην είναι όμοιες, είναι όμως και για τους/τις δυο μας πολύ αγαπημένες»] (ΠΜΑ 5)</p> <p>ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΣΕ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ-ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ [«το ότι διαφέρουμε δεν είναι λόγος να μην κάνουμε παρέα, μπορούμε να είμαστε φίλοι» «οι διαφορές που έχουμε με τους φίλους μας δίνουν ποικιλία στη ζωή μας] (ΠΜΑ 6, 7) [«Είμαι διαφορετικός όπως κι εσύ», «και οι δυο είμαστε διαφορετικοί, και αυτό δεν μας εμποδίζει να είμαστε φίλοι, αγαπημένοι συμμαθητές, αγαπημένοι γείτονες] (ΠΜΑ 8)</p>	<p>6. Να αναγνωρίζουν και να κατανοούν τη διαφορετικότητα των άλλων παιδιών ως προς την κοινωνική προέλευση, την εθνικότητα και τη θρησκεία. 7. Να κατανοήσουν ότι η διαφορετικότητα στη φύση και στους ανθρώπους μας διδάσκει πολλά και φέρνει ποικιλία στη ζωή μας.</p>	<p>οικογένεια με δύο γονείς, με ένα γονέα μητέρα ή πατέρα και άλλα συγγενικά πρόσωπα-γιαγιά, παππού, θείο κλπ.). Οι σχέσεις αγάπης και στοργής υπάρχουν σε όλες τις διαφορετικές μορφές οικογένειας (ΠΜΑ 5).</p> <p>Ε. Η ποικιλία ως πλούτος Κολλάζ με εικόνες παιδιών που μπορούν να αναγνωρίσουν ως πιθανούς φίλους τους ή γείτονες ή συμμαθητές, που μοιάζουν και διαφέρουν ως προς μεταβαλλόμενα χαρακτηριστικά της εμφάνισης (σωματική διάπλαση, ρούχα) και μόνιμα χαρακτηριστικά (χρώμα του δέρματος, χρώμα μαλλιών και ματιών, φωνή). Σε συζήτηση μετά το κολλάζ, συζητούνται τα διαφορετικά χαρακτηριστικά που έχουν τα παιδιά των εικόνων ως ποικιλία και πλούτος. Στη συνέχεια δίνεται έμφαση στα κοινά χαρακτηριστικά (ΠΜΑ 6, 7).</p>	<p>Χαρτόνι, μολύβι, ξυλομπογιές Συλλογή εικόνων-φωτογραφιών, κόλλα</p>
---	--	---	---

Θεματική Ενότητα «ΖΟΥΜΕ ΜΑΖΙ...»
Υποενότητα: «ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΑΙ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟΤΗΤΑ», Β΄ ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΟΜΑΔΑ

ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ
<p>ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟΤΗΤΑ ΠΜΑ 1 [«είμαι κι εγώ μοναδικός, όπως είμαστε όλοι», «τα παιδιά της ηλικίας μου διαφέρουμε σε μερικά χαρακτηριστικά μεταξύ μας αλλά έχουμε και πολλά όμοια χαρακτηριστικά»]</p> <p>ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΛΛΑΓΗ ΠΜΑ 2 [«τι ήμουν και δεν είμαι γιατί άλλαξα», «πώς μπορώ να αποκτήσω νέες συνήθειες που θα κάνουν τη ζωή μου καλύτερη...», «κάτι που δεν μου αρέσει στον εαυτό μου μπορώ να το αλλάξω αν προσπαθήσω», «ανακαλύπτω τα δυνατά μου σημεία και αυτά που μπορώ να βελτιώσω»].</p> <p>ΑΠΟΔΟΧΗ ΤΗΣ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΣΕ ΑΤΟΜΙΚΟ & ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΠΜΑ 3 [«ψάχνω να βρω τα θετικά στοιχεία του άλλου», «όλοι μαζί μπορούμε να είμαστε αγαπημένοι κι ας διαφέρουμε»]</p> <p>ΠΜΑ 4 [«οι οικογένειές μας είναι διαφορετικές, και το ίδιο σημαντικές</p>	<p>1. Να αναγνωρίζουν οι μαθητές βασικά εσωτερικά στοιχεία της προσωπικότητάς τους, προτιμήσεις και ενδιαφέροντα, δυνατότητες και αδυναμίες, ως βασικά στοιχεία της μοναδικής τους ταυτότητας, καθώς και διαφορετικά στοιχεία των άλλων παιδιών και να ανακαλύπτουν θετικά στοιχεία στα διαφορετικά χαρακτηριστικά των άλλων.</p> <p>2. Να αναγνωρίζουν κυρίως εσωτερικά στοιχεία τους και τη σταθερότητά τους στο χρόνο και άλλα πιο ευμετάβλητα που αλλάζουν με το χρόνο, κατανοώντας ότι μπορούν να αποφασίσουν τι θα μπορούσαν να αλλάξουν στον εαυτό τους που τους/τις δυσκολεύει ή δυσκολεύει τους άλλους γύρω τους.</p> <p>3. Να κατανοήσουν ότι το διαφορετικό ορίζεται με βάση τα δικά μας χαρακτηριστικά, τα οποία συνήθως αντιλαμβάνομαστε ως «φυσιολογικά» και, επομένως τα χαρακτηριστικά των άλλων ως «μη φυσιολογικά».</p> <p>4. Να συνειδητοποιήσουν ότι στις κοινωνίες μας υπάρχουν διαφορετικοί τύποι –μορφές οικογενειών που είναι το ίδιο σημαντικές και αγαπητές από τα μέλη τους.</p> <p>5. Να κατανοήσουν την ανάγκη όλων μας</p>	<p>Α. «Το παζλ» των χαρακτηριστικών μας Οι μαθητές συζητούν σε ζευγάρια. Κάθε μέλος του ζευγαριού εντοπίζει για τον εαυτό του στοιχεία του χαρακτήρα, συμπεριφοράς και τα εκφράζει. Γράφουν και οι δύο τα κοινά και τα διαφορετικά χαρακτηριστικά. Συζητούν στην τάξη ποια χαρακτηριστικά παρατήρησαν ως κοινά και ποια ως διαφορετικά, πώς ο καθένας μας είναι μοναδικός, συγκριτικά με τους υπόλοιπους(ΠΜΑ 1).</p> <p>Β. «Το παζλ» του εαυτού μας Συζητούν σε μικρές ομάδες για συνήθειες και συμπεριφορές που είχαν στο παρελθόν και δεν τις έχουν πλέον γιατί τις άλλαξαν, καθώς και για άλλες που θα ήθελαν να αλλάξουν στο μέλλον(ΠΜΑ 2).</p> <p>Γ.Το «παζλ» των δύο φύλων Εντοπισμός και απαρίθμηση σε δύο λίστες των διαφορετικών ενδιαφερόντων των δύο φύλων π.χ., ως προς τις συνήθειες της καθημερινότητας, το ενδιαφέρον για τον αθλητισμό, τις ριψοκίνδυνες δραστηριότητες, το ρίσκο, τις πρωτοβουλίες κλπ. Συζήτηση για την αποδοχή των διαφορών, οι οποίες εμπλουτίζουν την οπτική μας για διάφορα θέματα και δεν εμποδίζουν τα συναισθήματα αποδοχής, αγάπης και αλληλεγγύης προς το άλλο φύλο (ΠΜΑ 1, 3).</p> <p>Δ. Το «παζλ» της οικογένειας Ο/η εκπαιδευτικός διαβάζει απόσπασμα λογοτεχνικού κειμένου που περιγράφει μια οικογενειακή σκηνή ή δράση που αφορά στη μέση τυπική οικογένεια δύο γονέων. Στη συνέχεια την ξαναδιαβάζει, αφού την αναδιαμορφώσει ώστε να περιγράψει μια μονογονεϊκή</p>	<p><u>ΠΜΑ 1</u> Στυλό και χαρτί</p> <p><u>ΠΜΑ 1, 3</u> Στυλό και χαρτί</p>

<p>και αγαπημένες», «οι οικογένειες των συμμαθητών μου και η δική μου δεν είναι όμοιες, άλλες έχουν δύο γονείς και άλλες έναν, άλλες έχουν παππού και/ή γιαγιά, και άλλες έχουν αδέρφια από διαφορετικούς γονείς», «όλες μπορούν να ζουν αρμονικά και με αγάπη]</p> <p>ΠΜΑ 5</p> <p>«Είμαι διαφορετικός όπως κι εσύ», «και οι δυο είμαστε διαφορετικοί και βλέπουμε τα πράγματα από διαφορετική οπτική γωνία όμως αυτό δεν μας εμποδίζει να είμαστε φίλοι, να συνεργαζόμαστε, να είμαστε αλληλέγγυοι!]</p> <p>ΑΠΟΔΟΧΗ ΤΗΣ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΣΕ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ -ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ</p> <p>ΠΜΑ 6, 7</p> <p>[«με τους συμμαθητές /τις συμμαθήτριές μου έχουμε διαφορετικές δυσκολίες και αδύναμα σημεία, και το αποδέχομαι», «έχουμε με τους συμμαθητές /τις συμμαθήτριές μου διαφορετικές ικανότητες και δυνατά σημεία και το αποδέχομαι!]</p> <p>ΠΜΑ 8, 9</p> <p>[«να δείξω τις ικανότητές μου ή να τις αποκρύψω;», «πώς θα σκέπτονται οι άλλοι για εμένα;», «θα με θέλουν για φίλο/φίλη τους;», «διαλέγω τους φίλους μου με κατανόηση και</p>	<p>να έχουμε μία ταυτότητα- ατομική, κοινωνική, εθνική (national) και εθνοτική (ethnic) που, ωστόσο, διαφέρει από των άλλων. Οι διαφορές αυτές, όπως και οι διαφορές ως προς την κοινωνική προέλευση, την εθνικότητα και τη θρησκεία δεν εμποδίζουν την αγάπη προς τους άλλους.</p> <p>6. Να κατανοούν και να αποδέχονται τη διαφορετικότητα των άλλων παιδιών με κινητικές, σωματικές, αισθητηριακές και μαθησιακές δυσκολίες.</p> <p>7. Να αναγνωρίζουν και να αποδέχονται τη διαφορετικότητα των άλλων παιδιών με εξαιρετικές ικανότητες στα σχολικά μαθήματα, και/ή σε ειδικούς τομείς όπως στη μουσική, στον αθλητισμό, στη ζωγραφική κλπ.</p> <p>8. Να αναγνωρίζουν ότι τα παιδιά με πολύ υψηλές ικανότητες μπορεί να ανησυχούν όταν αποκαλύπτονται οι ικανότητές τους και να φοβούνται μήπως δεν γίνουν αποδεκτά από τα υπόλοιπα παιδιά.</p> <p>9. Να κατανοήσουν ότι η επιλογή των φίλων μας σημαίνει αποδοχή των ικανοτήτων τους χωρίς κριτική.</p> <p>10. Να συνειδητοποιήσουν ότι όλα τα παιδιά της ηλικίας τους χρησιμοποιούν στο λόγο τους στερεότυπα, ότι όλοι μας υιοθετούμε στερεότυπα και προκαταλήψεις στη ζωή μας.</p> <p>11. Να κατανοήσουν τη λειτουργία των αρνητικών στερεοτύπων και τις επιπτώσεις τους στις διαπροσωπικές μας σχέσεις.</p>	<p>οικογένεια μητέρας, θείου και παιδιών. Γίνεται συζήτηση για τα συναισθήματα μεταξύ των μελών των δύο οικογενειών δίνοντας έμφαση στην αγάπη και στοργή που τα συνδέει. (Εναλλακτικά, δίνεται και η μορφή οικογένειας με έναν από τους δύο γονείς να ταξιδεύει κάθε εβδομάδα εκτός της πόλης που διαμένει η οικογένεια (οικογένεια διπλής σταδιοδρομίας))(ΠΜΑ 4).</p> <p>Ε. Το «παζλ» της κοινωνίας των ανθρώπων</p> <p>Κολλάζ σε χαρτόνι με σκηνές καθημερινές από διαφορετικές θρησκευτικές τελετουργίες και διαφορετικές εθνικές δραστηριότητες (τοπίο άλλης γεωγραφικής περιοχής, διαφορετικά εθνικά σύμβολα)ώστε τα παιδιά να ανακαλύψουν τη στοιχεία της δικής τους εθνικής και εθνοτικής ταυτότητας που είναι αδιαπραγμάτευτα και τους κάνουν ξεχωριστούς. Το ίδιο ισχύει για τα άτομα που έχουν άλλα στοιχεία ταυτότητας, τα οποία είναι σεβαστά(ΠΜΑ 5).</p> <p>Ε. Είμαστε «όμοιοι, διαφορετικοί και μοναδικοί»</p> <p>Δίνεται διλημματική κατάσταση όπου τα παιδιά θα πρέπει να εργαστούν για το κάθε σκέλος του διλήμματος και να προτείνουν τις διαφορετικές προσεγγίσεις που δείχνουν ότι και οι δύο οπτικές γωνίες έχουν πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα (ΠΜΑ 6-9).</p> <p>Στ. « Όλοι έχουμε χαρίσματα και αδυναμίες»</p> <p>Δίνεται στους μαθητές της τάξης, σε ομάδες, απόσπασμα από λογοτεχνικό κείμενο. Μέσα από το κείμενο τίθεται προβληματισμός για καταστάσεις όπου οι περιορισμένες ικανότητες απαιτούν αποδοχή και σεβασμό, αλλά όχι οίκτο, καθώς συνειδητοποιούν ότι μαζί με τις αδυναμίες /περιορισμένες ικανότητες/ δυσκολίες υπάρχουν κάποιες ικανότητες που μπορούν να αναπτυχθούν περισσότερο. Συζήτηση για τη «ζωγραφική του δρόμου» που, αν και δεν έχει την καλλιτεχνική σημασία ή τη βαρύτητα ενός έργου τέχνης, μεταφέρει</p>	<p><u>ΠΜΑ 5</u></p> <p>Χαρτόνι, εικόνες από περιοδικό τύπο ή φωτογραφίες και/ή υλικό από διαδίκτυο εκτυπωμένο.</p> <p><u>ΠΜΑ 6</u></p> <p>Λογοτεχνικό κείμενο και Η/Υ για προβολή ή προβολή φωτογραφιών με θέμα graffiti's. Συγκέντρωση σχετικού πληροφοριακού υλικού από διαδίκτυο.</p> <p>Κάρτες ευχών που εικονίζουν πίνακες καλλιτεχνών με αναπηρίες.</p>
---	---	--	---

<p>αποδοχή των ικανοτήτων και των αδυναμιών τους»]</p> <p>ΑΡΝΗΤΙΚΑ ΣΤΕΡΕΟΤΥΠΑ ΚΑΙ ΠΡΟΚΑΤΑΛΗΨΕΙΣ</p> <p>ΠΜΑ 10, 11</p> <p>[«Δεν είσαι όπως πίστευα...,«πίστευα πως είχες μονάχα αρνητικά χαρακτηριστικά και έκανα λάθος», «εντοπίζω τα στερεότυπα στην καθημερινότητά μου και προσπαθώ να τα αποφύγω»]</p> <p>ΠΜΑ 12, 13</p> <p>[«δεν ακούω, δεν παραδέχομαι χωρίς να σκεφτώ τις απλοποιημένες εικόνες για το πώς είναι οι άλλοι και ποια «ελαττώματα» έχουν, αλλά περιμένω να κρίνω μόνος/μόνη μου», «σκέπτομαι και κρίνω τις πληροφορίες που έχω πριν βιαστώ να πιστέψω στο θυμό και στα αρνητικά σχόλια των άλλων για τους συμμαθητές/τις συμμαθήτριές μου]</p> <p>ΠΜΑ 14, 15</p> <p>[βρίσκω επιχειρήματα, ακούω τα επιχειρήματα των άλλων και τα αξιολογώ, δρω αφού σκεφτώ και κρίνω μόνος/μόνη μου, μαθαίνω να εκφράζομαι αποφεύγοντας αρνητικά στερεότυπα και προκαταλήψεις].</p>	<p>12. Να αποφεύγουν την άκριτη παραδοχή στερεοτυπικών αντιλήψεων (που αναγνωρίζουν στους άλλους, κυρίως αρνητικά χαρακτηριστικά και ελάχιστα θετικά), ενώ στον εαυτό μας και/ή στους φίλους μας μόνο θετικά χαρακτηριστικά, π.χ. για Ρομά/για αλλοδαπούς συμμαθητές / συμμαθήτριές μας.</p> <p>13. Να αποφεύγουν την άκριτη παραδοχή προκαταλήψεων που μας φορτίζουν με αρνητικά συναισθήματα για τους άλλους και μας πείθουν ότι έχουν <u>μόνο</u> αρνητικά χαρακτηριστικά π.χ. για παιδιά με δυσκολίες στη μάθηση, με κινητικές δυσκολίες, ή με εξαιρετικές ικανότητες και ταλέντα.</p> <p>14. Να ευαισθητοποιηθούν στο να προτείνουν εναλλακτικούς τρόπους έκφρασης, αντικαθιστώντας στο λόγο τους τις αρνητικές στερεοτυπικές εκφράσεις.</p> <p>15. Να κατανοήσουν τα πλεονεκτήματα από τη διαφορετικότητα μεταξύ των μελών οποιασδήποτε ομάδας, την αλληλοσυμπλήρωση και την προσφορά του κάθε μέλους ανάλογα με τις δυνατότητες, τις ικανότητες και τις ανάγκες του.</p>	<p>μηνύματα με άλλον τρόπο, κάθε μορφή καλλιτεχνικής δημιουργικότητας περιέχει κάτι καλό, αρκεί να μπορούμε να το δούμε ... Καλλιτέχνες με σωματικές αναπηρίες εκθέτουν τα έργα ζωγραφικής τους(ΠΜΑ 6).</p> <p>Ζ. Η ομάδα και τα «χαρίσματά της»</p> <p>Συζητώντας σε ζευγάρια ή ομαδικά, οι μαθητές επιλέγουν να περιγράψουν ένα παιδί που γνωρίζουν με εξαιρετικές ικανότητες στο σχολείο ή σε κάποιο τομέα (αθλητικό, καλλιτεχνικό, επιστημονικό κ.ά). Παρουσιάζουν στην τάξη τις γραπτές περιγραφές τους. Συζητούν ότι, αν και με τους άλλους έχουμε περισσότερο διαφορετικές, παρά όμοιες υψηλές δυνατότητες και ικανότητες (π.χ. άλλος συνθέτει καλύτερα ένα κείμενο, άλλος ζωγραφίζει πιο ωραία, άλλος έχει «μουσικό αυτί»...), ωστόσο, όλοι μαζί μπορούμε να συνυπάρχουμε με ένα κοινό σκοπό που προάγει όλη την ομάδα στην οποία ανήκουμε(ΠΜΑ 7, 8, 9, 15).</p> <p>Η. «Σαν τη μάγα μέσα στο γάλα; »</p> <p>Προβολή video με προκαταλήψεις εις βάρος μειονοτικών ομάδων ή μεμονωμένων ατόμων με διαφορετικότητα. Συζητώντας μετά την προβολή, οι μαθητές ανακαλύπτουν ότι δίπλα σε κάθε αρνητικό στερεότυπο και προκατάληψη για τους άλλους υπάρχουν πολλά άλλα θετικά χαρακτηριστικά που δεν τα βλέπουμε, τα ξεχνούμε και παρασυρόμαστε από αρνητικά συναισθήματα(ΠΜΑ 10,11, 12).</p> <p>Θ. Τα λόγια «χτίζουν τις σχέσεις μας»</p> <p>Διαβάζουμε απόσπασμα λογοτεχνικού κειμένου που περιλαμβάνει αρνητικά στερεότυπα και προκαταλήψεις για τους άλλους. Τα παιδιά μαθαίνουν να επισημαίνουν στο λόγο πότε κάποιος μιλάει με προκατάληψη και προτείνουν διαφορετικούς τρόπους έκφρασης, απαλλαγμένους από στερεοτυπικά στοιχεία και προκαταλήψεις(ΠΜΑ 13, 14).</p>	<p><u>ΠΜΑ 7-9, 15</u></p> <p>Διλημματικές καταστάσεις Vake http://hs1.ried.at Πακέτο διλημματικών καταστάσεων, SalzburgUniversity</p> <p><u>ΠΜΑ 10-12</u></p> <p>Video, Η/Υ, οθόνη προβολής και ηχεία</p>
---	---	--	--

Θεματική Ενότητα «ΖΟΥΜΕ ΜΑΖΙ...»
Υποενότητα: «ΑΞΙΕΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΕΣ ΣΤΗΝ ΟΜΑΔΑ»

Στόχοι της υποενότητας είναι: Οι μαθητές να είναι σε θέση, στη διάρκεια της υποχρεωτικής εκπαίδευσης, να εντοπίζουν τις αξίες που ισχύουν στο κοινωνικό πλαίσιο όπου μεγαλώνουν, τους κανόνες που υιοθετούνται, καθώς και να διακρίνουν ποιες αξίες και κανόνες επιλέγουμε να υπηρετούμε, ώστε οι κοινωνικές συμπεριφορές μας που κινητοποιούνται από τις αξίες αυτές να συμβάλουν στη συνεργασία και στην αλληλεγγύη και να υπηρετούν το ομαδικό πνεύμα στο σχολικό πλαίσιο. Οι μαθητές εξοικειώνονται με ταξινομήσεις των αξιών όπως είναι οι ατομικιστικές και οι συλλογικές αξίες. Σε ειδικές κοινωνικές συνθήκες ανταγωνισμού που επιτρέπουν την ανάπτυξη ατομικιστικών αξιών, επιδιώκεται να συνειδητοποιήσουν ότι αρχές δικαιοσύνης και αξιοκρατίας είναι καλό να διέπουν τις διεργασίες στην ομάδα προάγοντας την ομάδα και το έργο της και ταυτόχρονα τους ατομικούς στόχους των μελών της. Ειδικότερα για τους μαθητές στις μεγαλύτερες τάξεις του δημοτικού επισημαίνονται οι έννοιες της εσω-ομάδας («οι δικοί μου άνθρωποι», «οι άνθρωποι στους οποίους στηρίζομαι, εμπιστεύομαι») και της εξω-ομάδας («οι άλλοι, οι διαφορετικοί κλπ τους οποίους δεν εμπιστεύομαι και νιώθω δυσάρεστα συναισθήματα»), καθώς και οι θετικές συνέπειες στις ενδοομαδικές και διομαδικές σχέσεις από την υιοθέτηση θετικά προσανατολισμένων κοινωνικών συμπεριφορών όπως είναι η αλληλεγγύη και ο αλtruισμός.

Θεματική Ενότητα «ΖΟΥΜΕ ΜΑΖΙ...»

Υποενότητα: «ΑΞΙΕΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΕΣ ΣΤΗΝ ΟΜΑΔΑ», Α΄ ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΟΜΑΔΑ

ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ
<p>ΑΞΙΕΣ ΚΑΙ ΟΜΑΔΕΣ [«στην ομάδα/στις ομάδες που συμμετέχω μπορώ να λέω τη γνώμη μου, να μιλάω για τα συναισθήματά μου, για τις επιθυμίες μου, για τις αξίες μου»] (ΠΜΑ 1) Οι αξίες μου είναι : «σέβομαι τους άλλους», «προσφέρω βοήθεια όταν κάποιος χρειάζεται», «δεν στενοχωρώ τους φίλους μου»] [«Νιώθουμε ευχαρίστηση εμείς και οι δικοί μας άνθρωποι όταν ακολουθούμε τις αξίες μας, δηλ. όταν είμαι δίκαιος με τους άλλους, όταν βοηθώ τους συμμαθητές μου, όταν προστατεύω το περιβάλλον] (ΠΜΑ 2)</p> <p>ΣΥΝΥΠΑΡΧΟΝΤΑΣ ΣΕ ΟΜΑΔΕΣ: ΑΤΟΜΙΚΟΤΗΤΑ-ΣΥΛΛΟΓΙΚΟΤΗΤΑ [επιλέγω να βοηθάω τους άλλους, να συμμετέχω σε ομαδικές δραστηριότητες στην τάξη, «παραδέχομαι αξίες που αφορούν κυρίως τον εαυτό μου, όπως:» «είμαι υπεύθυνος για το συμμάζεμα των παιχνιδιών μου στην τάξη, για το διάβασμα μου στο σπίτι» (για Α και Β δημοτικού). Επίσης, «πιστεύω σε αξίες που αφορούν κυρίως στους άλλους γύρω μου», όπως: νοιάζομαι και φροντίζω τα αδέρφια μου, τους φίλους μου», « φροντίζω να διατηρείται καθαρή η τάξη μου» (ΠΜΑ 3)</p>	<p>Οι μαθητές να μπορούν :</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Να εκφράζουν τη γνώμη τους και τα συναισθήματά τους στην ομάδα/στις ομάδες που συμμετέχουν. 2. Να κατανοήσουν ότι όλοι ακολουθούμε αξίες στη ζωή μας. Ακολουθώντας τις αξίες μας νιώθουμε θετικά συναισθήματα. 3. Από την ποικιλία των διαφορετικών συμπεριφορών να μπορούν να διακρίνουν εκείνες τις συμπεριφορές που αντιστοιχούν στο καλό της ομάδας 4. Να αντιλαμβάνονται ότι η αλληλεγγύη και η συνεργασία μεταξύ των μελών βοηθούν στην πρόοδο της ομάδας (θετικά προσανατολισμένες κοινωνικές συμπεριφορές). 5. Να μπορούν ανάμεσα σε διαφορετικές συμπεριφορές να αναγνωρίζουν θετικά πρότυπα συμπεριφοράς, να τα επιλέγουν και να τα ακολουθούν. 6. Να κατανοούν την ανάγκη 	<p>Α. Οι Ομάδες που συμμετέχω Τα παιδιά σε ομάδες ζωγραφίζουν την ομάδα / τις ομάδες στις οποίες συμμετέχουν. Συζήτηση για το: «Ποιες είναι οι ομάδες που ανήκω; Πώς βοηθάω τις ομάδες αυτές; Πώς νιώθω όταν είμαι στις ομάδες αυτές;» (ΠΜΑ 1).</p> <p>Β. Ο πλανήτης μας: μια «μεγάλη Ομάδα» Σενάριο με νήπιο που ζητάει από τη μητέρα του να πάρουν στο σπίτι ένα εγκαταλειμμένο μικρό σκυλί, γιατί πιστεύει ότι «αγαπούμε τα ζώα και πρέπει να τα φροντίζουμε». Συζήτηση σε μικρές ομάδες για το πόσο νοιαζόμαστε για τα απροστάτευτα ζώα και πόσο χαιρόμαστε όταν τα βοηθάμε, τα προστατεύουμε. Συζήτηση, επιπλέον, για τη φροντίδα των ζώων που μπορεί να μην βρίσκονται κοντά μας αλλά κινδυνεύουν από τη μόλυνση και ρύπανση του περιβάλλοντος πχ «προστατεύσουμε» τη φώκια, τη φάλαινα, τον ασιατικό ελέφαντα κλπ. Κολλάζ με εικόνες ζώων που κινδυνεύουν να εξαφανιστούν και τι σημαίνει «υπηρετούμε αξίες που βοηθούν στην ισορροπία του περιβάλλοντος»(ΠΜΑ 2, 3).</p> <p>Γ. Φροντίδα και νοιάξιμο στην Ομάδα Κολλάζ από εικόνες με εμφανή συλλογικότητα μέσα στην τάξη, συμπεριφορές φροντίδας και αλληλεγγύης παιδιών νηπιακής/σχολικής ηλικίας στο σχολείο ή προς ενήλικους που έχουν ανάγκη/ χρειάζονται βοήθεια στην κοινότητα(ΠΜΑ 4, 5).</p> <p>Δ. Προσφέρω χωρίς ανταλλάγματα στην Ομάδα Παρουσίαση σεναρίου με θετικές υποστηρικτικές πράξεις παιδιών προς συνομήλικα παιδιά που χρειάστηκαν βοήθεια. Έμφαση στην ενίσχυση των ηθικών πράξεων των παιδιών, παρατήρηση των προτύπων αλτρουιστικής συμπεριφοράς και συζήτηση για το πώς μπορούμε να τα μιμηθούμε και στη δική</p>	<p>ΠΜΑ 1 Χαρτόνι, ξυλομπογιές, μαρκαδόροι</p> <p><u>ΠΜΑ 2, 3</u></p> <p>Κολλάζ με φωτογραφικό υλικό από περιοδικό τύπο.</p>

<p>ΣΥΝΥΠΑΡΧΟΝΤΑΣ ΣΕ ΟΜΑΔΕΣ: ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ & ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ [«νοιάζομαι για τους συμμαθητές/τις συμμαθήτριές μου «προσπαθώ να είμαι δίκαιος/η με τους άλλους, παραδέχομαι τα λάθη μου», «βοηθώ τους συμμαθητές μου/τις συμμαθήτριές μου όταν χρειάζεται», «Αγαπώ το περιβάλλον και το προστατεύω από τα σκουπίδια φροντίζοντας για το κοινό καλό»] (ΠΜΑ 4)</p> <p>ΣΥΝΥΠΑΡΧΟΝΤΑΣ ΣΕ ΟΜΑΔΕΣ: ΑΛΤΡΟΥΙΣΜΟΣ [όταν «νοιάζομαι για τους άλλους» και τους προσφέρω τη βοήθειά μου η ομάδα μου λειτουργεί καλύτερα κι εγώ νιώθω όμορφα] (ΠΜΑ 5)</p> <p>ΣΥΝΥΠΑΡΧΟΝΤΑΣ ΣΕ ΟΜΑΔΕΣ: ΤΗΡΗΣΗ ΚΑΝΟΝΩΝ [«όλοι ακολουθούμε κάποιους κανόνες σε κάθε ομάδα που συμμετέχουμε», «δεν τήρησα κάποιον κανόνα και είμαι υπεύθυνος/η για αυτό] (ΠΜΑ 6)</p>	<p>ύπαρξης κανόνων στην ομάδα και την προσωπική τους ευθύνη να τηρούν τους κανόνες αυτούς.</p>	<p>μας ζωή (ΠΜΑ 5).</p> <p>Τα παιδιά σε ομάδες ζωγραφίζουν την ομάδα / τις ομάδες στις οποίες συμμετέχουν. Άξονες συζήτησης: «Ποιες είναι οι ομάδες που ανήκω; Πώς βοηθάω τις ομάδες αυτές; Πώς νιώθω όταν είμαι στις ομάδες αυτές;» «Ποιες αξίες υιοθετεί κάθε ομάδα; Ποιες από τις αξίες αυτές υπηρετούν τους σκοπούς της ομάδας;]</p> <p>Ε. Κανόνες που «βάζουν το νερό στ' αυλάκι» Κολλάζ με κανόνες, που αποδίδονται με ζωγραφιές των παιδιών και εικόνες από το διαδίκτυο. Άλλοι αφορούν στην οικογένεια, άλλοι στην τάξη και άλλοι στη σχολική μονάδα.</p> <p>Εναλλακτικά: Σενάριο με τη μητέρα/τον πατέρα που ζητάει από παιδί 5-6 ετών να κάνει μία δουλειά στο σπίτι, κάποια άλλη δουλειά στον κήπο και κάποια μικρά καθήκοντα σε κοντινά προς το σπίτι καταστήματα. Συζήτηση για κανόνες, συγκεκριμένους και ρητούς, οι οποίοι εκφράζονται λεκτικά, αλλά και άρρητους που αποδεχόμαστε στην οικογένεια από παράδοση και μπορούμε να συζητάμε γι' αυτούς και πόσο μπορεί να μας εξυπηρετούν στην παρούσα ζωή μας.</p> <p>Επίσης για κανόνες που τηρούμε στην τάξη μας (πχ «διατηρώ καθαρό το θρανίο μου», «δεν χτυπάω το συμμαθητή μου/τη συμμαθήτριά μου για να λύσω τις διαφορές μου μαζί του» κλπ). Συνειδητοποίηση για το πόσο θετικά νιώθουμε όταν τους υλοποιούμε. Συζήτηση για το πόσο είναι απαραίτητο να υπάρχουν κανόνες στις ομάδες, πόση ευθύνη έχει ο καθένας μας για την τήρησή τους και πόση ευθύνη έχει ένας καλός αρχηγός (ηγέτης) για την ομάδα του. Συζήτηση ότι κάποιες συγκεκριμένες αξίες καθοδηγούν στην υιοθέτηση των κανόνων αυτών και οργανώνουν τη ζωή στην ομάδα πιο λειτουργικά(ΠΜΑ 6).</p>	<p><u>ΠΜΑ 6</u></p> <p>Χαρτόνι και ξυλομπογιές, μαρκαδόρους και εικόνες από τον περιοδικό τύπο</p>
---	--	--	--

Θεματική Ενότητα «ΖΟΥΜΕ ΜΑΖΙ...»

Υποενότητα: «ΑΞΙΕΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΕΣ ΣΤΗΝ ΟΜΑΔΑ», Β΄ ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΟΜΑΔΑ

ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ
<p>ΣΥΛΛΟΓΙΚΕΣ ΑΞΙΕΣ ΚΑΙ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΕΣ ΣΤΙΣ ΕΣΩ-ΟΜΑΔΕΣ (ΕΝΔΟΟΜΑΔΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ) (ΠΜΑ 1) [«Ποιες αξίες έχω;» Πολλές από τις αξίες μου είναι κοινές με των συμμαθητών μου στην τάξη μου», «Συμφωνούμε στις αξίες της αλληλεγγύης, αλληλοκατανόησης και συνεργασίας»]</p> <p>(ΠΜΑ 2) [«Με κάποια παιδιά της τάξης μπορώ να συνεργαστώ καλύτερα, διαπιστώνοντας ότι έχουμε τις ίδιες αξίες», «Όταν δεν έχουμε τις ίδιες αξίες μέσα στην ομάδα, σέβομαι τις αξίες των άλλων», «συμπεριφέρομαι συνεργατικά σημαίνει συμπεριφέρομαι στηρίζοντας τον άλλο, συμβάλλοντας όσο μπορώ σε ένα κοινό σκοπό, δεν ανταγωνίζομαι τον φίλο/φίλη, « τού/τής συμπαραστέκομαι όταν έχει δυσκολίες», «τον/την βοηθάω σε δυσκολίες στα μαθήματα».</p> <p>ΠΜΑ 3, 4 [«σε όποια ομάδα ανήκω προσφέρω ό,τι καλύτερο μπορώ, καταβάλλω κάθε προσπάθεια για το κοινό καλό και για τον εαυτό μου»]</p>	<p>1. Να κατανοήσουν τις αξίες συνεργασίας και αλληλεγγύης που είναι συλλογικές αξίες και να τις διαχωρίσουν από τις ατομικιστικές αξίες, στο πλαίσιο του σχολείου (π.χ. νοιάζομαι για την επιτυχία μου, να πείσω τους άλλους για την άποψή μου).</p> <p>2. Να συνειδητοποιήσουν ότι με τα μέλη της εσω-ομάδας δεν έχουμε συμπεριφορές ανταγωνισμού, αλλά αντίθετα συμπεριφορές συνεργασίας και αλληλεγγύης. Οι θετικά προσανατολισμένες κοινωνικές συμπεριφορές (αλληλεγγύη, συναισθηματική στήριξη, αλτρουισμός, δηλαδή η προσφορά χωρίς όρους μέσα από την επιθυμία για μεγιστοποίηση της ευημερίας/ευτυχίας των άλλων), προάγουν τις σχέσεις μας μέσα στην ομάδα και επιφέρουν θετικά συναισθήματα.</p> <p>3. Να κατανοήσουν ότι συνθήκες ανταγωνισμού συναντώνται σε κάθε κοινωνία μεταξύ διαφορετικών ομάδων, σε πολλούς τομείς της κοινωνικής ζωής (εκπαίδευση, εργασία).</p>	<p>Α.«Οι Ομάδες που ανήκω» Συζήτηση σε μικρές ομάδες, με αφορμή κάποιο απόσπασμα λογοτεχνικού κειμένου, ότι ανήκουμε όλοι σε ομάδες και ότι αυτό είναι σημαντικό για όλα τα μέλη.Αποδεχόμαστε κοινές αξίες στις ομάδες, αλλά ταυτόχρονα, σε κάθε ομάδα, υιοθετούνται και κάποιες διαφορετικές αξίες τις οποίες σεβόμαστε. Όλοι προσπαθούμε να συνεισφέρουμε στην καλύτερη λειτουργία της υιοθετώντας θετικά προσανατολισμένες κοινωνικές συμπεριφορές. Έμφαση στο πώς ο ηγέτης/οι ηγέτες σε μια ομάδα μπορούν να εμπνέουν κοινές αξίες και ιδανικά στα μέλη της ομάδας[ΠΜΑ 1, 2].</p> <p>Β. «Συνεργασία ≠ Ανταγωνισμός» Σενάριο με αθλητές και/ή αθλητικές ομάδες που ανταγωνίζονται, στο πλαίσιο ενός θεσμού, ποιος θα βγει πρώτος σε ένα αγώνισμα δρόμου, σε εθνικούς ή ολυμπιακούς αγώνες. Ποιος τελικά προκρίνεται; Συζήτηση για το πώς διαφέρει ο ανταγωνισμός στον αθλητισμό από έναν ανταγωνισμό που ξεσπάει ανάμεσα σε φίλους που παίζουν μαζί, πάνω σεκαθημερινά θέματα όπως ποιος είναι πιο γρήγορος από τους άλλους, πιο καλός μαθητής/καλή μαθήτρια κ.λπ ώστε να δημιουργούνται προβλήματα στη σχέση τους και να διαμορφώνεται δυσάρεστο κλίμα στο παιχνίδι τους ή στη σχολική τάξη. Βρίσκουμε ομάδες όπου είναι εμφανής η συνθήκη ανταγωνισμού και όχι συνεργασίας (διαγωνισμοί και παιχνίδια γνώσεων στην τηλεόραση, διαγωνισμοί εμφάνισης-ομορφιάς, διαγωνισμοί τραγουδιού, επιτευγμάτων σε τηλεπαιχνίδια κ.ά.).Συζητούμε για τα κριτήρια που καθορίζουν τον καλύτερο-το νικητή, όταν αυτό συμβαίνει σε τοπικό/εθνικό/παγκόσμιο επίπεδο π.χ. οι Ολυμπιακοί αγώνες όπου διαγωνίζονται εθνικές</p>	<p>ΠΜΑ 1</p> <p>Απόσπασμα λογοτεχνικού κειμένου, χαρτί και στυλό</p>

<p>ΑΞΙΕΣ ΚΑΙ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΕΣ ΣΤΙΣ ΕΣΩ-ΟΜΑΔΕΣ ΚΑΙ ΣΤΙΣ ΕΞΩ-ΟΜΑΔΕΣ (ΔΙΟΜΑΔΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ)</p> <p>ΠΜΑ 5</p> <p>[«καταλαβαίνω ότι σε κάθε κοινωνία συνυπάρχουν αξίες συνεργασίας και αλληλεγγύης, με συνθήκες ανταγωνισμού», «υπάρχουν παγκόσμιοι θεσμοί που προκρίνουν τις αξίες συνεργασίας και αλληλεγγύης, πχ UNICEF, ΟΗΕ», «καταλαβαίνω πότε μεροληπτώ υπέρ της δικής μου ομάδας και εις βάρος άλλων» «αντιλαμβάνομαι τις αρνητικές συνέπειες των μεροληπτικών μου προδιαθέσεων].</p>	<p>4. Να κατανοήσουν ότι στις ομάδες όπου ανήκουμε καταβάλλουμε τη μέγιστη δυνατή προσπάθεια να συνεισφέρουμε στους σκοπούς της ομάδας (Συμπεριφορές κοινωνικής προσπάθειας ≠ κοινωνικής αδράνειας)</p> <p>5. Να κατανοήσουν ότι έχουμε την τάση να πιστεύουμε ότι η δική μας ομάδα έχει μόνο θετικά χαρακτηριστικά, «είναι η καλύτερη» και «οι άλλες έχουν κυρίως αρνητικά χαρακτηριστικά, πράγμα που μας κάνει να μεροληπτούμε εις βάρος των άλλων ομάδων και υπέρ της δικής μας, με αποτέλεσμα επιβλαβείς συνέπειες στις σχέσεις μας με τις άλλες ομάδες.</p>	<p>ομάδες, οι συνεδριάσεις του ΟΗΕ με αλληλέγγυες και ανταγωνιστικές σχέσεις μεταξύ χωρών[ΠΜΑ 3].</p> <p>Γ. «Συνεργασία και Αλληλεγγύη» Συζητούν στην τάξη με αφορμή εικόνες μαθητών στην τάξη και/ή ενηλίκων εργαζομένων σε χώρους εργασίας, σε χώρες της Άπω Ανατολής, για το πόσο και πώς συμβαίνει στους λαούς αυτούς τα άτομα να πιστεύουν στην αλληλεγγύη και συνεργασία και να υπηρετούν κάθε ομάδα όπου ανήκουν, ξεπερνώντας τον εαυτό τους για το καλό της ομάδας και την υλοποίηση των σκοπών της [ΠΜΑ 4, 5].</p> <p>Δ. «Σεβασμός ≠ Μεροληψία» Συζήτηση σε ζευγάρια (από κάθε μέλος του ζευγαριού ξεχωριστά) για τις δεξιότητες που έχει κάθε μέλος του ζευγαριού να καλλιεργεί το σεβασμό των αξιών, των συνηθειών, των παραδόσεων και της πολιτισμικής διαφορετικότητας των άλλων, αλλά και για τις αδυναμίες του ώστε να μεροληπτεί υπέρ της δικής του ομάδας, αδικώντας άλλες ομάδες. Κάθε ζευγάρι αποφασίζει να καταγράψει τα κύρια σημεία σεβασμού και μεροληψίας σε μια από τα αφηγήσεις του ζευγαριού, κάποιες εικόνες, τις σκέψεις και τα συναισθήματα. Κάθε ζευγάρι στη συνέχεια διαβάζει στην τάξη για τα στοιχεία σεβασμού και μεροληψίας υπέρ κάποιας συγκεκριμένης εσω-ομάδας που έχει διαπιστώσει και τις αντίστοιχες θετικές και αρνητικές συνέπειες[ΠΜΑ 5].</p>	
---	--	--	--

Γ. Θεματική Ενότητα
Φροντίζω τον εαυτό μου

Θεματική Ενότητα: «ΦΡΟΝΤΙΖΩ ΤΟΝ ΕΑΥΤΟ ΜΟΥ»

Σκοπός και γενικοί στόχοι

Σκοπός της ενότητας είναι η ενδυνάμωση των μαθητών στην προσπάθειά τους να μπορούν αυτόνομα και υπεύθυνα να παίρνουν αποφάσεις που προστατεύουν την υγεία και την ασφάλειά τους.

Στόχοι της ενότητας είναι η παροχή ευκαιριών ανάπτυξης δεξιοτήτων και διαμόρφωσης κριτικής στάσης στους μαθητές, ώστε να μπορούν να φροντίζουν και να διατηρούν τον εαυτό τους υγιή και ασφαλή. Να αναπτύξουν συνήθειες σωστής διατροφής, δεξιότητες αποφυγής κινδύνων και ατυχημάτων και σωστής σωματικής υγιεινής.

Υποενότητες

Η ύλη της ενότητας έχει οργανωθεί σε τέσσερις υποενότητες: *Διατροφή, Πρόληψη ατυχημάτων και πρώτες βοήθειες, Σωματική υγιεινή και Καπνός και Αλκοόλ.*

Υποενότητες	Σκοποί
Διατροφή	Να επισημάνει τη σχέση μεταξύ της διατροφής και της καλής υγείας, να παράσχει στους μαθητές γνώσεις και να συμβάλει στη διαμόρφωση στάσεων που απαιτούνται για διαβίου συνετές διατροφικές επιλογές.
Πρόληψη ατυχημάτων και πρώτες βοήθειες	Να ενημερώσει, να ευαισθητοποιήσει και να καλλιεργήσει στάσεις και συμπεριφορές στους μαθητές σε θέματα που αφορούν τρόπους πρόληψης ατυχημάτων, αναζήτησης και παροχής βοήθειας σε περιστατικά ατυχημάτων, αλλά και να καλλιεργήσει δεξιότητες κυκλοφοριακής αγωγής.
Σωματική υγιεινή	Να ενημερώσει, να ευαισθητοποιήσει αλλά και να ενισχύσει τις δεξιότητες των μαθητών αναφορικά με τη σωστή σωματική υγιεινή.
Καπνός και αλκοόλ	Να ενημερώσει και να ευαισθητοποιήσει τους μαθητές σχετικά με τις συνέπειες της χρήσης του καπνού και του αλκοόλ και να καλλιεργήσει στάσεις και συμπεριφορές αναφορικά με τη αποφυγή των ουσιών αυτών.

Θεματική Ενότητα:ΦΡΟΝΤΙΖΩ ΤΟΝ ΕΑΥΤΟ ΜΟΥ
Υποενότητα:«ΔΙΑΤΡΟΦΗ», Α΄ ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΟΜΑΔΑ

ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ
<p>ΔΙΑΤΡΟΦΗ: ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΠΜΑ: 1,2 [Τι είναι η τροφή;], [Οι ομάδες των τροφών και πώς συμβάλλουν στην ανάπτυξή μου], [Δοκιμάζω νέες γεύσεις] ΠΜΑ: 3 [Βασικά και ενδιάμεσα γεύματα], [Η σημασία του πρωινού] ΔΙΑΤΡΟΦΙΚΕΣ ΣΥΝΗΘΕΙΕΣ ΠΜΑ:4 [Πώς διατρέφομαι καθημερινά, δηλ. τι τρώω και τι πίνω;] ΠΜΑ:5 [Πώς διατρέφονται καθημερινά τα μέλη της οικογένειάς μου και οι φίλοι μου;] Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΤΡΟΦΗΣ ΠΜΑ: 6 [Συμμετέχω στην προετοιμασία φαγητού] ΠΜΑ: 7 [Παραδοσιακές συνταγές] ΠΜΑ: 8 [Τα εορταστικά γεύματα] ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΤΗΣ ΤΡΟΦΗΣ ΠΜΑ: 9</p>	<p>Οι μαθητές να μπορούν:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Να ομαδοποιούν τις διάφορες τροφές ανάλογα με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους 2. Να αντιλαμβάνονται ότι η κατανάλωση ποικιλίας τροφών είναι απαραίτητη για την υγιή ανάπτυξη 3. Να αναγνωρίζουν τη σημασία των ημερήσιων γευμάτων 4. Να αναγνωρίζουν τις διατροφικές τους προτιμήσεις και να μπορούν να περιγράψουν αυτά που τρώνε και αυτά που πίνουν 5. Να προσδιορίζουν τις διατροφικές συνήθειες των μελών της οικογένειας ή των φίλων τους 6. Να συμμετέχουν στην προετοιμασία γευμάτων 7. Να αναγνωρίζουν πώς η τροφή σχετίζεται με τον πολιτισμό μας και με τις κοινωνικές μας συνήθειες 8. Να αναγνωρίζουν τη διαφορά μεταξύ της καθημερινής διατροφής και αυτής των ειδικών εκδηλώσεων όπως οι εορταστικές εκδηλώσεις. 9. Να αναγνωρίζουν την φυτική ή ζωική προέλευση των τροφίμων 10. Να αναγνωρίζουν τα βιομηχανικά κατασκευασμένα τρόφιμα 	<p>ΠΜΑ: 1. Φρούτα και λαχανικά. Ο δάσκαλος φέρνει στην τάξη διάφορα φρούτα και λαχανικά. Συζητά για τις μεταξύ τους διαφορές. Παίζουν μιμητικά παιχνίδια όπως: πώς μεγαλώνουν τα φρούτα; Πώς μεγαλώνουν τα λαχανικά; κλπ. Σε ομάδες φτιάχνουν κολάζ με τις ομάδες τροφίμων (φρούτα, λαχανικά κ.λπ.) με αποκόμματα εντύπων ή διαφημιστικών φυλλαδίων. ΠΜΑ: 2, 3, 6. Οι μαθητές παρασκευάζουν διάφορα γεύματα και δοκιμάζουν στην τάξη νέες γεύσεις. ΠΜΑ: 3,6. Μετά από συζήτηση σχετικά με την υγιεινή των τροφών οι μαθητές, ατομικά ή σε ομάδες, φτιάχνουν πρωινό, μεσημεριανό ή βραδινό γεύμα με χάρτινα πιάτα και φωτογραφίες από περιοδικά. Οι μαθητές ετοιμάζουν το πρωινό τους στην τάξη και συζητούν γι' αυτό. ΠΜΑ: 4,5. Οι μαθητές καταγράφουν το πρωινό, το μεσημεριανό και το βραδινό της προηγούμενης ημέρας. Στη συνέχεια χωρίζουν το περιεχόμενο των γευμάτων σε ομάδες τροφίμων. Οι μαθητές συζητούν για τις τροφές που τους αρέσουν και εκείνες που δεν τους αρέσουν. Στη συνέχεια συγκρίνουν τις επιλογές τους με εκείνες των άλλων. Στο τέλος συζητούν για τις διατροφικές τους επιλογές. ΠΜΑ: 7. Οι μαθητές φέρνουν στην τάξη συνταγές της γιαγιάς και τις συζητούν ΠΜΑ: 8. Οι μαθητές ετοιμάζουν ένα πάρτι στο σχολείο και φέρνουν τρόφιμα που συνήθως τρώνε σε τέτοιες εκδηλώσεις. Συζητούν για τα χαρακτηριστικά των</p>	<p>Σχολικά Εγχειρίδια: Κείμενα από τα σχολικά εγχειρίδια: π.χ. των Μαθηματικών, της Γλώσσας, της Μελέτης Περιβάλλοντος</p> <p>-Υλικό ΥΠΕΠΘ: Εκπ/κα πακέτα με έντυπο υλικό βιντεοκασέτες, CD-ROM, Slides <i>Τίτλοι:</i> - «Αγωγή Υγείας Διατροφή- Διατροφικές Συνήθειες» για μαθητές ηλικίας 6-8 ετών -Καρδιαγγειακά Νοσήματα Φυσική Άσκηση</p> <p>-Λογισμικό Πανεπιστημίου Κρήτης: Διατροφή και Υγεία</p>

<p>[Τα τρόφιμα φτιάχνονται από φυτικές και ζωικές πρώτες ύλες] ΠΜΑ: 10 [Ορισμένα τρόφιμα είναι βιομηχανικά κατασκευασμένα] ΠΜΑ: 11 [Πού παράγονται και πού πωλούνται τα τρόφιμα;] ΠΜΑ: 12 [Σε ποιες συνθήκες μπορεί να χαλάσουν τα φαγητά;]</p>	<p>11. Να αναγνωρίζουν διάφορα καταστήματα παραγωγής και πώλησης διατροφικών προϊόντων 12. Να κατανοούν ότι τα τρόφιμα αλλοιώνονται αν δεν συντηρηθούν σωστά</p>	<p>τροφών αυτών και τα συγκρίνουν με την καθημερινή τους διατροφή στο σπίτι. ΠΜΑ: 9. «Από το σιτάρι στο ψωμί», «Από το γάλα στο γιαούρτι» <ul style="list-style-type: none"> • Λεκτικά παιχνίδια, παιχνίδια μίμησης, κατασκευή ιστοριών, με την χρησιμοποίηση λέξεων που έχουν σχέση με: α. την επεξεργασία του σιταριού (λίχνισμα, κοσκίνισμα, άλεσμα, ζύμωμα), β. τη μετατροπή του γάλακτος σε γιαούρτι (μύκητες, ζύμωση, κ.ά.). • Επίσκεψη σε ένα αρτοποιείο, τυροκομείο. ΠΜΑ: 10. Οι μαθητές κατασκευάζουν κολάζ με βιομηχανικά κατασκευασμένα τρόφιμα χρησιμοποιώντας εικόνες από διαφημιστικά έντυπα. ΠΜΑ: 11. Οι μαθητές ζωγραφίζουν το κατάστημα του φούρναρη, του κρεοπώλη, του μανάβη κ.α. ΠΜΑ: 12. «Τα τρόφιμα χαλάνε»: Οι μαθητές αρχικά ελέγχουν τις ημερομηνίες λήξης διαφόρων τροφίμων και στη συνέχεια τα αποθηκεύουν σε διαφορετικές συνθήκες (εντός ή εκτός ψυγείου). Μετά την πάροδο κάποιου χρόνου ελέγχουν την κατάστασή των τροφίμων και παρατηρούν τις διαφορές.</p>	
---	---	---	--

Θεματική Ενότητα:ΦΡΟΝΤΙΖΩ ΤΟΝ ΕΑΥΤΟ ΜΟΥ
Υποενότητα:«ΔΙΑΤΡΟΦΗ», Β΄ ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΟΜΑΔΑ

ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ
<p>ΔΙΑΤΡΟΦΗ: ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΠΜΑ:1 [Δεν είναι όλες οι τροφές ίδιες: τα θρεπτικά συστατικά των τροφών και η κατηγοριοποίηση τους] [Ο ρόλος των θρεπτικών συστατικών στον οργανισμό] ΠΜΑ: 2, 3 [Η πυραμίδα της διατροφής] ΠΜΑ: 4 [Το αυξημένο σωματικό λίπος: αίτια και συνέπειες]</p> <p>ΔΙΑΤΡΟΦΙΚΕΣ ΣΥΝΗΘΕΙΕΣ ΠΜΑ: 5,6, 7,8 [Είμαστε ότι τρώμε] [Αξιολογώ τις διατροφικές μου συνήθειες]</p> <p>Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΤΡΟΦΗΣ ΠΜΑ: 8 [Τρόποι διατροφής σε διαφορετικές περιοχές της Ελλάδας] ΠΜΑ:9 [Οι διατροφικές συνήθειες από την αρχαία στην σύγχρονη εποχή]</p>	<p>Οι μαθητές να μπορούν:</p> <ol style="list-style-type: none"> να αναγνωρίζουν τα θρεπτικά συστατικά των διαφόρων τροφών και την επίδρασή τους στην υγεία και τη σωματική ανάπτυξη να αναγνωρίζουν ότι άλλες τροφές έχουν υψηλή και άλλες χαμηλή διατροφική αξία για τον οργανισμό τους να κάνουν επιλογές τροφών με βάση την αντίληψη ότι η υγιεινή διατροφή αποτελείται από μια ποικιλία και ισόρροπη επιλογή τροφών και ποτών να κατανοούν ότι η κακή διατροφή και η έλλειψη σωματικής άσκησης έχει αρνητική επίδραση στον ανθρώπινο οργανισμό π.χ. αύξηση του σωματικού βάρους, καρδιαγγειακά προβλήματα κ.α. να δοκιμάζουν νέες γεύσεις και να κάνουν νέες διατροφικές επιλογές να αντιλαμβάνονται την προσωπική τους ευθύνη στις διατροφικές τους επιλογές να αναγνωρίζουν τους λόγους για τους οποίους ακολουθούν συγκεκριμένες διατροφικές συνήθειες να γνωρίζουν ότι οι διατροφικές συνήθειες έχουν άμεση σχέση με τα ιδιαίτερα πολιτισμικά χαρακτηριστικά διαφόρων λαών και 	<p>ΠΜΑ: 1 Οι μαθητές σκέπτονται μία-δύο αγαπημένες τους τροφές και συζητούν στην τάξη, πρώτα σε δυάδες και μετά σε τετράδες, τα θρεπτικά συστατικά των τροφών αυτών και τι προσφέρουν στον οργανισμό τους. Φτιάχνουν πίνακες τροφίμων ανάλογα με τα θρεπτικά τους συστατικά. Τροφή, ενέργεια και δραστηριότητα: συζήτηση για τη σχέση διατροφής και καθημερινής δραστηριότητας. Δηλαδή, δεν καταναλώνουμε την ίδια ενέργεια σε όλες μας τις δραστηριότητες, ούτε όλες οι τροφές έχουν την ίδια ενέργεια. ΠΜΑ: 1, 2, 3, 4, 6, 7 <i>«Πυραμίδα της μεσογειακής διατροφής»:</i> κατασκευάζουν με φωτογραφίες από περιοδικά ή διαφημιστικά έντυπα την «Πυραμίδα της μεσογειακής διατροφής». Συζητούν στην τάξη τον ρόλο της στις διατροφικές μας επιλογές. Συζητούν στην τάξη για τη σημασία του ελαιόλαδου στη διατροφή μας, από την αρχαιότητα μέχρι και σήμερα. Σε ομάδες καταγράφουν τις καθημερινές διατροφικές τους συνήθειες. Ελέγχουν τον πίνακα που σχηματίζεται κατά πόσο καλύπτει και τις πέντε ομάδες τροφίμων. ΠΜΑ: 1, 5 Φέρνουν στην τάξη και δοκιμάζουν διάφορες τροφές. ΠΜΑ: 6, 7 Οι μαθητές καταγράφουν τις διατροφικές τους προτιμήσεις και τις συζητούν στην τάξη. Προσπαθούν να εξηγήσουν τους λόγους για τους οποίους έχουν</p>	<p>Σχολικά Εγχειρίδια: Κείμενα από τα σχολικά εγχειρίδια: π.χ. των Μαθηματικών, της Γλώσσας, της Μελέτης Περιβάλλοντος</p> <p>-Υλικό ΥΠΕΠΘ: Εκπ/κα πακέτα με έντυπο υλικό βιντεοκασέτες, CD-ROM, Slides: - «Αγωγή Υγείας Διατροφή Διατροφικές συνήθειες» για μαθητές ηλικίας 9-12 -Καρδιαγγειακά Νοσήματα Φυσική Άσκηση</p> <p>-Λογισμικό Πανεπιστημίου Κρήτης: Διατροφή και Υγεία</p>

<p>ΠΜΑ: 10 [Συσχετισμός θρησκευτικών εορτών με παραδοσιακές συνταγές] [Το τραπέζι των οικογενειακών εορτών]</p> <p>ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΤΗΣ ΤΡΟΦΗΣ</p> <p>ΠΜΑ: 11 [Οι ετικέτες των τροφίμων] ΠΜΑ:12, 13 [Από την παραγωγή στην κατανάλωση]</p> <p>ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΕΠΗΡΕΑΖΟΥΝΤΙΣ ΔΙΑΙΤΗΤΙΚΕΣ ΜΑΣ ΕΠΙΛΟΓΕΣ</p> <p>ΠΜΑ: 14, 15 [Πώς διαλέγω τι θα φάω] ΠΜΑ:16 [Η διατροφή μου και η τηλεόραση]</p>	<p>περιοχών</p> <p>9. να αναγνωρίζουν τις αλλαγές στις διατροφικές συνήθειες παλαιότερων και σύγχρονων κοινωνιών</p> <p>10. να αναγνωρίζουν τη σχέση της διατροφής με τις διάφορες εορταστικές εκδηλώσεις</p> <p>11. να αναγνωρίζουν τις πληροφορίες που τους παρέχουν οι ετικέτες των τροφίμων</p> <p>12. να γνωρίζουν τις σχέσεις μεταξύ παραγωγής και πώλησης των διαφόρων προϊόντων</p> <p>13. να κατανοούν τους παράγοντες που μπορούν να επηρεάσουν την παραγωγή τροφίμων</p> <p>14. να προσδιορίζουν τους παράγοντες που επηρεάζουν τις διαιτητικές τους επιλογές</p> <p>15. να προσδιορίζουν τη σχέση μεταξύ διατροφικών συνηθειών και του ρόλου των διαιτητικών προτύπων</p> <p>16. να έχουν επίγνωση της επίδρασης που ασκούν στις διαιτητικές τους επιλογές τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, αλλά και οι φίλοι τους</p>	<p>κάνει τις συγκεκριμένες επιλογές.</p> <p>ΠΜΑ: 8,10 Οι μαθητές φέρνουν στην τάξη συνταγές από διάφορα μέρη της Ελλάδας ή άλλων λαών. Συζητούν τις διαφορές μεταξύ των συνταγών και τους πιθανούς λόγους των διαφορών αυτών. Οι συνταγές των Χριστουγέννων ή του Πάσχα.</p> <p>ΠΜΑ:9 Διερευνούμε τις διατροφικές συνήθειες των ανθρώπων κατά τα ρωμαϊκά και βυζαντινά χρόνια και τις συγκρίνουμε με τις σύγχρονες διατροφικές συνήθειες.</p> <p>ΠΜΑ:11 Οι μαθητές φέρνουν διάφορα τυποποιημένα προϊόντα στην τάξη και αντλούν πληροφορίες από τις ετικέτες τους. Κατηγοριοποιούν τις πληροφορίες ανάλογα με το είδος τους π.χ. περιεχόμενα/υλικά, θερμιδική αξία, προέλευση κ.ά.</p> <p>ΠΜΑ:12, 13 Επισκεπτόμαστε ένα αγρόκτημα και μελετάμε την παραγωγή των προϊόντων του και τα αίτια που μπορούν να την επηρεάσουν. Μελετάμε, επίσης, τον τρόπο τυποποίησης των προϊόντων καθώς και τον τρόπο διάθεσής τους στην αγορά.</p> <p>ΠΜΑ: 14,15,16 Συλλέγουμε και μελετάμε διαφημίσεις για τρόφιμα ή ποτά και στη συνέχεια δημιουργούμε αντιδιαφημίσεις π.χ. σχετικά με τα έτοιμα φαγητά, τα αναψυκτικά. Με τις αντι-διαφημίσεις προβάλλονται οι αρνητικές επιπτώσεις του προϊόντος στην υγεία.</p>	<p>Λογισμικό: Μελετά τη δυναμική σχέση της άσκησης, της φυσικής κατάστασης και της διατροφής με την υγεία. (ΔΗΜΟΤΙΚΟ, ΓΥΜΝΑΣΙΟ) http://odyseeia.cti.gr/nausika/</p> <p>Εκπαιδευτική τηλεόραση: «Μαντινοσυνταγές» «Ονειρομαγειρέματα»</p>
---	---	---	--

Θεματική Ενότητα:ΦΡΟΝΤΙΖΩ ΤΟΝ ΕΑΥΤΟ ΜΟΥ
Υποενότητα:«ΠΡΟΛΗΨΗ ΑΤΥΧΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΠΡΩΤΕΣ ΒΟΗΘΕΙΕΣ», Α΄ ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΟΜΑΔΑ

ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ
<p>ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΑΤΥΧΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΛΗΨΗ ΠΜΑ: 1[Ατυχήματα μπορούν να συμβούν αν δεν είμαστε προσεκτικοί] ΠΜΑ: 1,2[Πού μπορούν να γίνουν ατυχήματα και τι είδους] ΠΜΑ: 3,4[Ποια ατυχήματα μπορεί να μου συμβούν στο σπίτι και πως μπορώ να τα αποφύγω] [Ποια ατυχήματα μπορεί να μου συμβούν στο σχολείο και πως μπορώ να τα αποφύγω] ΠΜΑ: 5[Ποια ατυχήματα μπορεί να μου συμβούν στο δρόμο σαν πεζός, ποδηλάτης ή επιβάτης και πώς μπορώ να τα αποφύγω] [Τα βασικά σήματα οδικής κυκλοφορίας] ΠΜΑ:6[Τι πρέπει να κάνω σε περίπτωση σεισμού]</p> <p>ΑΤΥΧΗΜΑ ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΠΜΑ:7[Το φορητό φαρμακείο και οι πρώτες βοήθειες] ΠΜΑ: 8[Ποιοι με βοηθούν όταν έχω ανάγκη]</p>	<p>Οι μαθητές να μπορούν:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Να γνωρίζουν τις βασικές αιτίες ατυχημάτων και τους συνήθεις τραυματισμούς 2. Να αναγνωρίζουν τη επικινδυνότητα μιας κατάστασης ανάλογα με τον χώρο 3. Να υιοθετούν κανόνες συμπεριφοράς που μειώνουν τις πιθανότητες ατυχημάτων στο σπίτι και στο σχολείο 4. Να κατανοούν ότι το να είναι μόνοι τους στο σπίτι είναι μια μεγάλη ευθύνη 5. Να ακολουθούν βασικούς κανόνες κυκλοφοριακής αγωγής ως πεζοί, ποδηλάτες ή επιβάτες 6. Να γνωρίζουν κανόνες ασφάλειας κατά τη διάρκεια μιας έκτακτης κατάστασης όπως ο σεισμός 7. Να κατανοούν τι είναι οι πρώτες βοήθειες 8. Να αναγνωρίζουν τους φορείς και τις υπηρεσίες που παρέχουν βοήθεια σε επείγουσες καταστάσεις 	<p>ΠΜΑ: 1,2 Οι μαθητές περιγράφουν και ζωγραφίζουν ένα ατύχημα που τους συνέβη. ΠΜΑ: 2 Οι μαθητές εντοπίζουν κινδύνους σε διάφορα περιβάλλοντα παρατηρώντας εικόνες ή από μνήμης. ΠΜΑ: 3, 4 Οι μαθητές καταγράφουν (ηχογραφούν ή γράφουν) τα είδη ατυχημάτων που μπορεί να τους συμβούν στο σπίτι ή στο σχολείο και σχολιάζουν τα αίτια. ΠΜΑ:5 Παιχνίδι ρόλων: πεζοί και οδηγοί με αυτοκινητάκια και κουκλάκια. ΠΜΑ: 6 Ζωγραφική και δημιουργία αφίσας με οδηγίες για τον σεισμό. ΠΜΑ: 7 Οι μαθητές ζωγραφίζουν το κουτί των πρώτων βοηθειών και περιγράφουν τα περιεχόμενά του. Συζητούν πού πρέπει να υπάρχουν κουτιά πρώτων βοηθειών. ΠΜΑ:8 Οι μαθητές χωρισμένοι σε ζευγάρια «παίζουν» το ρόλο του παιδιού που παθαίνει ατύχημα και αυτού που προσφέρει πρώτες βοήθειες, ανάλογα με την κατάσταση του παιδιού που χτύπησε.</p>	<p>-Υλικό ΥΠΕΠΘ: Εκπ/κο πακέτο Κυκλοφοριακή Αγωγή /Ατυχήματα</p> <p>Εκπ/κο πακέτο «Μαθαίνω να κυκλοφορώ με Ασφάλεια Β΄» http://www.e-yliko.gr/resource/supportmaterial/EduPackets.aspx</p> <p>Αγωγή υγείας βιβλίο μαθητή, κεφάλαιο 4: «Βαδίζοντας με ασφάλεια»</p> <p>-Βιβλία: «Κίνδυνος» «Μη σε πιάνει πανικός» «Πρόσεχε στο παιχνίδι, στο δρόμο και στο σπίτι» «Εθελοντισμός-Πρόληψη ατυχημάτων-Πρώτες βοήθειες» (Οδηγός εκπαιδευτικού Πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης)</p> <p>-DVD από υλικό της ΑγωγήςΥγείας για τα ατυχήματα και την ασφάλεια στο σπίτι, στο δρόμο, στην εξοχή</p>

Θεματική Ενότητα:ΦΡΟΝΤΙΖΩ ΤΟΝ ΕΑΥΤΟ ΜΟΥ
Υποενότητα:«ΠΡΟΛΗΨΗ ΑΤΥΧΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΠΡΩΤΕΣ ΒΟΗΘΕΙΕΣ», Β΄ ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΟΜΑΔΑ

ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ
<p>ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΑΤΥΧΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΛΗΨΗ</p> <p>ΠΜΑ:1 [Το ατύχημα είναι και δική μου ευθύνη]</p> <p>ΠΜΑ:2 [Ατυχήματα στο δρόμο: γενικοί κανόνες κυκλοφορίας πεζών, ποδηλατιστών και επιβατών οχημάτων]</p> <p>ΠΜΑ: 3 [Ατυχήματα στο σχολείο: στην αίθουσα και στο προαύλιο]</p> <p>ΠΜΑ: 4 [Ατυχήματα στο σπίτι:εγκαύματα, πτώσεις, δηλητηριάσεις, ηλεκτροπληξία]</p> <p>ΠΜΑ:5 [Ατυχήματα στο νερό: αίτιακαιπρόληψη]</p> <p>ΠΜΑ: 6 [Έκτακτες καταστάσεις και ασφάλεια: τι πρέπει να κάνω από τώρα; Τι πρέπει να κάνω την ώρα του σεισμούή της πυρκαγιάς; Τι πρέπει να κάνω μετά; Ασκήσεις ετοιμότητας]</p>	<p>Οι μαθητέςνα μπορούν</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Να κατανοούντην ευθύνη τουςστην πρόληψη των ατυχημάτων 2. Να ακολουθούν κανόνες κυκλοφορίας πεζών, ποδηλατών ή επιβατών οχημάτων 3. Να ακολουθούν κανόνες συμπεριφοράς που μειώνουν τις πιθανότητες ατυχημάτων στο χώρο του σχολείου 4. Να ακολουθούν βασικούς κανόνες πρόληψης επικίνδυνων καταστάσεων στο σπίτι 5. Να έχουν ασφαλή συμπεριφορά μέσα στο νερό 6. Να ακολουθούν ένα σχέδιο έκτακτης ανάγκης σε περίπτωση έκτακτων καταστάσεων π.χ. Σεισμός, πυρκαγιά κ.ά. 7. Να αντιμετωπίζουν μικρά τραύματα και να παρέχουν βασικές πρώτες βοήθειες 	<p>ΠΜΑ:1 Οι μαθητές συζητούν για ατυχήματα που τους συνέβησαν και κατά πόσο αυτά μπορούσαν να αποφευχθούν αν ακολουθούσαν βασικούς κανόνες ασφάλειας</p> <p>ΠΜΑ: 2 Οι μαθητές κατασκευάζουν τα βασικά σήματα κυκλοφορίας. Επίσκεψη σε πάρκο κυκλοφοριακής αγωγής.</p> <p>ΠΜΑ:3 Οι μαθητές συζητούν για τα ατυχήματα στον χώρο του σχολείου και για τα αίτιά τους και κάνουν προτάσεις για την πρόληψη των ατυχημάτων αυτών.</p> <p>ΠΜΑ:4 Συζήτηση για τα ατυχήματα στο σπίτι και κατηγοριοποίησή τους.</p> <p>ΠΜΑ: 5 Προσωπικές μαρτυρίες για ατυχήματα στη θάλασσα ή στην πισίνα και συζήτηση για τα αίτια και τους τρόπους πρόληψής τους</p> <p>ΠΜΑ: 2,3,4,5 Έρευνα σχετικά με τα επικίνδυνα σημεία και τα είδη ατυχημάτων σε διάφορους χώρους. Δημιουργία αφίσας με μηνύματα πρόληψης ατυχημάτων σε διαφορετικά περιβάλλοντα.</p>	<p>Υλικό ΥΠΕΠΘ: Εκπ/κο πακέτο Κυκλοφοριακή Αγωγή /Ατυχήματα, Εκπ/κο πακέτο «Μαθαίνω να κυκλοφορώ με Ασφάλεια Β΄ & Α΄ »http://www.e-yliko.gr/resource/supportmaterial/EduPackets.aspx</p> <p>Αγωγή υγείας βιβλίο μαθητή, κεφάλαιο 4: «Βαδίζοντας με ασφάλεια»</p> <p>-Βιβλία: «Κίνδυνος» «Μη σε πιάνει πανικός» «Πρόσεχε στο παιχνίδι, στο δρόμο και στο σπίτι» «Εθελοντισμός-Πρόληψη ατυχημάτων-Πρώτες βοήθειες» (Οδηγός εκπαιδευτικού Πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης) «Το μανιφέστο της Στοκχόλμης» Δημιουργία ασφαλούς περιβάλλοντος για τα παιδιά στην Ευρώπη</p>

<p>ΑΤΥΧΗΜΑ ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΔΑ</p> <p>ΠΜΑ: 7 [Επείγουσα τηλεφωνική κλήση π.χ. κλήση του 166][Πρώτες Βοήθειες: κατάλληλες πρακτικές για την αντιμετώπιση μικρών τραυμαμάτων, απλών εγκαυμάτων και ρινορραγιών]</p>		<p>ΠΜΑ:6 Μελέτη και ασκήσεις εφαρμογής του σχεδίου έκτακτης ανάγκης σε περίπτωση σεισμού ή πυρκαγιάς, στο σχολείο και στο σπίτι.</p> <p>ΠΜΑ: 7 Οι μαθητές μαθαίνουν να κάνουν μια επείγουσα τηλεφωνική κλήση π.χ. στο 166(ΕΚΑΒ), 199(Πυροσβεστική), 100 (Άμεση Δράση), 112 (Ευρωπαϊκός αριθμός κλήσης έκτακτης ανάγκης). Οι μαθητές χωρισμένοι σε ζευγάρια εφαρμόζουν πρώτες βοήθειες ο ένας στον άλλο. Οι μαθητές χωρισμένοι σε ομάδες εφαρμόζουν απλούς τρόπους ασφαλούς μεταφοράς τραυματιών.</p>	<p>Εκπαιδευτική τηλεόραση: «Πρώτες βοήθειες – Ασφάλεια στο αυτοκίνητο» «Πρώτες βοήθειες – Ασφάλεια στο δρόμο» «Πρώτες βοήθειες – Ατυχήματα στο σπίτι» «Πρώτες βοήθειες – Ατυχήματα στο σχολείο» «Σας παρακαλώ την προσοχή σας - Ατυχήματα στη θάλασσα» «Σας παρακαλώ την προσοχή σας - Ατυχήματα στην ύπαιθρο» «Φανάρια» «Ποδήλατα» «Ζώνες ασφαλείας»</p>
---	--	--	---

Θεματική Ενότητα:ΦΡΟΝΤΙΖΩ ΤΟΝ ΕΑΥΤΟ ΜΟΥ
Υποενότητα: «ΣΩΜΑΤΙΚΗ ΥΓΙΕΙΝΗ», Α΄ ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΟΜΑΔΑ

ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ
<p>Το σώμα και οι λειτουργίες του [ΠΜΑ 1, 2, 3] [Τα κύρια μέρη του σώματος και οι βασικές λειτουργίες του] [Πώς αλλάζει το σώμα μου μεγαλώνοντας], [Άσκηση και ξεκούραση] Καθημερινές δραστηριότητες υγιεινής [Κρατάω το σώμα μου καθαρό: καθημερινό ντους / μπάνιο και πλύσιμο μαλλιών/ φθείρες, καθαρισμός του προσώπου, των αυτιών και της μύτης, καθαρισμός των χεριών, των ποδιών και τακτική κοπή των νυχιών], [ΠΜΑ 4] [Τα μάτια και τα αυτιά απαιτούν ειδική φροντίδα: τακτικά διαλείμματα κατά την τηλεθέαση, το διάβασμα ή τη χρήση Η/Υ, τακτικός έλεγχος της όρασης, φροντίδα των αυτιών μετά το μπάνιο ή το κολύμπι] [ΠΜΑ 5] [Μαθαίνω για τα δόντια και τη χρήση τους: τα νεογλά και τα μόνιμα δόντια, τα δόντια βοηθούν στη διάσπαση των τροφών και στην ομιλία] [ΠΜΑ 6] [Μαθαίνω για τη φροντίδα των δοντιών: ξέπλυμα του στόματος μετά την κατανάλωση των τροφίμων (κυρίως σνακ και γλυκά), σωστή χρήση της οδοντόβουρτσας και τακτικό βούρτσισμα τακτικές οδοντιατρικές εξετάσεις] [ΠΜΑ 7] [Μαθαίνω για την επίδραση των τροφίμων στα δόντια: Τρώω τρόφιμα που κάνουν τα δόντια μου γερά, αποφεύγω τρόφιμα που έχουν πολύ ζάχαρη, όπως γλυκά και σοκολάτα, γιατί προκαλούν τερηδόνα] [ΠΜΑ 8]</p>	<p>Οι μαθητές να μπορούν:</p> <ol style="list-style-type: none"> να γνωρίζουν τα ονόματα των κύριων μερών και των βασικών λειτουργιών του σώματος να αντιλαμβάνονται την εξέλιξη της σωματικής τους ανάπτυξης να αντιλαμβάνονται τις συνέπειες της άσκησης και της ξεκούρασης στο σώμα να ακολουθούν καθημερινά βασικούς κανόνες υγιεινής να αναγνωρίζουν την ανάγκη φροντίδας των ματιών και των αυτιών να καταλαβαίνουν την εξάρτηση της υγείας του στόματος από την καθαριότητα των δοντιών να αναγνωρίζουν την ανάγκη φροντίδας των δοντιών σε καθημερινή βάση και την ανάγκη περιοδικών επισκέψεων στον οδοντίατρο να καταλαβαίνουν την εξάρτηση της καθαριότητας των δοντιών από την συχνότητα λήψης και το είδος της τροφής. 	<p>ΠΜΑ: 1. Τα παιδιά κατασκευάζουν αφίσα με το ανθρώπινο σώμα και το περιγράφουν ΠΜΑ: 2. Τα παιδιά φέρνουν παλαιότερες φωτογραφίες τους στην τάξη και συζητούν για τις διαφορές στην ανάπτυξή τους. ΠΜΑ: 3. Τα παιδιά συζητούν για την σημασία της άσκησης και της ξεκούρασης. ΠΜΑ: 4, 5. Οι μαθητές χωρίζονται σε ομάδες και κάθε ομάδα επιλέγει ένα μέρος του σώματος (μάτια, μύτη, αυτιά, δόντια, κ.ά.). Η κάθε ομάδα αφού συζητήσει, γράφει (ή ζωγραφίζει) τρόπους με τους οποίους μπορούν να διατηρήσουν αυτά τα μέρη του σώματος καθαρά και υγιή ΠΜΑ: 5, 6. Οι μαθητές παρατηρούν και περιγράφουν εικόνες χαλασμένων δοντιών ΠΜΑ: 7. Γνωριμία με την τεχνική περιποίησης των δοντιών - επίδειξη σωστής χρήσης της οδοντόβουρτσας – ενημέρωση από οδοντίατρο. Τα παιδιά συζητούν για το ρόλο του οδοντίατρου: μοιράζονται τις εμπειρίες τους αν έχουν επισκεφθεί οδοντίατρο και, αν δεν έχουν ακόμη επισκεφθεί, συζητούν για το τι έχουν ακούσει. Στο τέλος συζητούν για την ανάγκη επίσκεψης στον οδοντίατρο ΠΜΑ: 8. Συζητούν για τον ρόλο της διατροφής στην υγεία των δοντιών. Φτιάχνουν κολάζ, με αποκόμματα περιοδικών, ή ζωγραφίζουν, με τις κατάλληλες και ακατάλληλες τροφές για την υγεία των δοντιών. Τα παιδιά μπορούν επίσης με τη βοήθεια των εκπαιδευτικών να δραματοποιήσουν ιστορίες από παραμύθια σχετικά με τη στοματική υγιεινή ή και να φτιάξουν δικές τους σχετικές ιστορίες.</p>	<p>Υλικό ΥΠΕΠΘ: Εκπ/κο πακέτο <i>Αγωγή Υγείας βιβλίο μαθητή</i>, κεφάλαιο 3: «Φροντίζω και προστατεύω το σώμα μου» κεφάλαιο 4: «Στοματική Υγιεινή»</p> <p>Στο εμπόριο κυκλοφορούν πολλά βιβλία γραμμένα με τη μορφή παραμυθιών γύρω από τη στοματική υγιεινή</p>

Θεματική Ενότητα:ΦΡΟΝΤΙΖΩ ΤΟΝ ΕΑΥΤΟ ΜΟΥ
Υποενότητα: «ΣΩΜΑΤΙΚΗ ΥΓΙΕΙΝΗ», Β΄ ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΟΜΑΔΑ

ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ
<p>ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ</p> <p>ΠΜΑ: 1, 2, 3, 4 [Καθαριότητα και παθογόνοι μικροοργανισμοί] [Σώμα: φροντίδα και προστασία: Άσκηση Σωστή στάση του σώματος Προστασία από τον ήλιο]</p> <p>ΣΤΟΜΑΤΙΚΗ ΥΓΙΕΙΝΗ: ΔΟΝΤΙΑ ΚΑΙ ΟΥΛΑ</p> <p>ΠΜΑ: 5, 6, 7, 8 [Τα δόντια: Τρόφιμα και διάβρωση των δοντιών Καθαρισμός και τερηδόνα Προστασία κατά της οδοντικής πλάκας και της πέτρας] [Τα ούλα: Τα ούλα στηρίζουν τα δόντια Παθήσεις και φροντίδα των ούλων]</p>	<p>Οι μαθητές θα πρέπει:</p> <ol style="list-style-type: none"> να κατανοούν την προσωπική τους ευθύνη για την υγεία τους να κατανοούν τις επιπτώσεις της κακής φροντίδας της ατομικής τους υγιεινής να αντιλαμβάνονται πώς η καθαριότητα μπορεί να ελέγξει την εξάπλωση παθογόνων μικροοργανισμών να ακολουθούν βασικούς κανόνες φροντίδας και υγιεινής του σώματος να ακολουθούν καθημερινά βασικούς κανόνες για τη φροντίδα του καθαρισμού των δοντιών και την προάσπιση της στοματικής τους υγιεινής να κατανοούν την εξάρτηση της καθαριότητας των δοντιών από τη συχνότητα λήψης (ιδίως όσον αφορά στα μικρογεύματα μεταξύ των κυρίως γευμάτων) και το είδος των τροφών να κατανοούν την εξάρτηση της υγιεινής του στόματος και του σώματος από την καθαριότητα των δοντιών να συνειδητοποιούν τα πλεονεκτήματα της σωστής στοματικής υγιεινής στην ομιλία και την εμφάνιση 	<p>ΠΜΑ:1, 2, 3, 4 <i>Εγχειρίδιο υγείας:</i> Τα παιδιά χωρίζονται σε ομάδες και κάθε ομάδα παίρνει μία κάρτα για θέματα όπως καθαριότητα χεριών, καθαριότητα ποδιών, φροντίδα σώματος, προστασία σώματος κ.ά. Σκέφτονται και γράφουν τρόπους με τους οποίους μπορούν να διατηρήσουν το σώμα τους υγιές. Η κάθε ομάδα θα δώσει τον κατάλογο που έφτιαξε για τη σύνταξη ενός εγχειριδίου υγείας.</p> <p>ΠΜΑ: 5, 6, 7, 8</p> <ul style="list-style-type: none"> - Γνωριμία με τις τεχνικές περιποίησης των δοντιών - επίδειξη σωστής χρήσης της οδοντόβουρτσας, της σωστής ποσότητας οδοντόκρεμας και σωστής χρήσης του οδοντικού νήματος και οδηγίες για τη συχνότητα βουρτσίσματος των δοντιών - Ο εκπαιδευτικός ζητά από τα παιδιά να αναφέρουν τι σκέφτονται όταν ακούνε για την κακή υγιεινή των δοντιών - Παρουσίαση του τρόπου με τον οποίο τα μικρόβια επιτίθενται και προσβάλλουν τα δόντια - Τα παιδιά έχοντας μπροστά τους τη διατροφική πυραμίδα, εντοπίζουν ποιες τροφές μπορεί να προκαλέσουν περισσότερα προβλήματα στα δόντια - Ζωγραφική ή κατασκευές με πλαστελίνη με θέμα την υγιεινή των δοντιών - Τα παιδιά αναζητούν φράσεις ή παροιμίες σχετικές με τα δόντια 	<p>Υλικό ΥΠΕΠΘ: Εκπ/κο πακέτο <i>Αγωγή Υγείας βιβλίο μαθητή</i>, κεφάλαιο 3: «Φροντίζω και προστατεύω το σώμα μου»</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ελληνική Οδοντιατρική Ομοσπονδία: «<i>Γερά δόντια καλύτερη Υγεία</i>» για μαθητές 9-12 ετών • Ελληνική Εταιρεία Κοινωνικής Οδοντιατρικής «<i>Αγωγή Υγείας. Στοματική Υγιεινή</i>» για μαθητές 11-14 ετών • Εκπαιδευτική τηλεόραση: «<i>Εργα και ημέρες της κας Τερηδόνας</i>»

Θεματική Ενότητα:ΦΡΟΝΤΙΖΩ ΤΟΝ ΕΑΥΤΟ ΜΟΥ

Υποενότητα:«ΚΑΠΝΟΣ ΚΑΙ ΑΛΚΟΟΛ», Α΄ ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΟΜΑΔΑ

ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ
<p>Ο Καπνός και το αλκοόλ ΠΜΑ: 1 [Ο καπνός και το αλκοόλ περιέχουν επιβλαβείς για την υγεία ουσίες] ΠΜΑ: 2 [Το κάπνισμα ως συνήθεια που επηρεάζει την υγεία (π.χ. επιπτώσεις του καπνού στην υγεία, τόσο από τη χρήση του καπνού όσο και από την έκθεση στο παθητικό κάπνισμα)]</p>	<p>Οι μαθητές να μπορούν: 1. Να αντιλαμβάνονται τις επιπτώσεις στην ανθρώπινη υγεία του καπνίσματος και της κατανάλωσης αλκοόλ 2. Να επιλέγουν ένα άκαπνο περιβάλλον</p>	<p>ΠΜΑ: 1, 2</p> <ul style="list-style-type: none"> - Συζήτηση με τους μαθητές για το πώς νοιώθουν όταν οι άλλοι καπνίζουν - Οι μαθητές λένε τι σκέφτονται όταν ακούνε για κατανάλωση αλκοόλ και για το κάπνισμα. Στη συνέχεια συζητούν τις απαντήσεις τους - Οι μαθητές ζωγραφίζουν αυτό που σκέφτηκαν σχετικά με τον καπνό ή το αλκοόλ 	<p>Υλικό ΥΠΕΠΘ: ΑΓΩΓΗ ΥΓΕΙΑΣ και σε CD-ROM</p> <p>Πρόληψη Χρήσης Εξαρτησιογόνων ουσιών</p>

Θεματική Ενότητα:ΦΡΟΝΤΙΖΩ ΤΟΝ ΕΑΥΤΟ ΜΟΥ
Υποενότητα: «ΚΑΠΝΟΣ ΚΑΙ ΑΛΚΟΟΛ», Β΄ ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΟΜΑΔΑ

ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ
<p>Το Κάπνισμα και ο καπνός ΠΜΑ: 1 [Ο καπνός του τσιγάρου και οι επιβλαβείς χημικές ουσίες που περιέχει] ΠΜΑ: 2 [Το κάπνισμα ως συνήθεια που επηρεάζει την υγεία π.χ. επιπτώσεις του καπνού στην υγεία, τόσο από τη χρήση του καπνού όσο και από την έκθεση στο παθητικό κάπνισμα] Το Αλκοόλ ΠΜΑ:3 [Το κρασί: κοινωνική διάσταση και παράδοση] ΠΜΑ: 4 [Η κατάχρηση αλκοολούχων ποτών προκαλεί προβλήματα υγείας] ΠΜΑ: 5 [Οι κίνδυνοι από το αλκοόλ]</p>	<p>Οι μαθητές να μπορούν: 1. Να γνωρίζουν γενικά τις βλαβερές ουσίες που υπάρχουν στον καπνό και τον αρνητικό αντίκτυπο που αυτές έχουν στην υγεία 2. Να κατανοήσουν το πρόβλημα του παθητικού καπνίσματος και να διεκδικούν ένα άκαπνο περιβάλλον 3. Να κατανοούν τη διαφορά μεταξύ χρήσης και κατάχρησης αλκοόλ 4. Να γνωρίζουν τα βασικά προβλήματα που προκαλούνται στον οργανισμό από την κατάχρηση αλκοόλ 5. Να αντιλαμβάνονται τους κινδύνους από την υπερβολική χρήση αλκοόλ στους μεγαλύτερους (π.χ. σχέση αλκοόλ και οδήγησης)</p>	<p>ΠΜΑ: 2 Συζήτηση μεταξύ των μαθητών για το πώς νοιώθουν όταν οι άλλοι καπνίζουν ΠΜΑ: 3 Διαφημίσεις από περιοδικά, εφημερίδες ή ακόμη και από το διαδίκτυο με θέμα το κάπνισμα ή το αλκοόλ. Το κάθε παιδί περιγράφει στην τάξη πώς προβάλλεται το τσιγάρο ή το αλκοόλ μέσα από την εικόνα της διαφήμισης που έχει φέρει. Ακολουθεί συζήτηση για το αν η εικόνα που προβάλλεται στις διαφημίσεις ανταποκρίνεται και σε ποιο βαθμό στην πραγματικότητα. ΠΜΑ: 1, 4 Τα παιδιά βρίσκουν άδεια πακέτα τσιγάρων – άδεια μπουκάλια και κολλάνε πάνω σε αυτά προειδοποιητικές ετικέτες.</p>	<p>Βιβλία /DVD/ CD: «Οδηγός Αγωγής και Προαγωγής της Υγείας – Πρότυπο πρόγραμμα «Αλκοόλ και ατύχημα» (Κ. Σώκου) DVD «Η ποτό ή μοτό» CD – ROM της Συστέμα Πληροφορική: «Αλκοόλ και υγεία»</p>

Δ. Θεματική Ενότητα
Το σχολείο ως κοινότητα:
Ζούμε μαζί και στηρίζουμε
ο ένας τον άλλο

Θεματική ενότητα: ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΩΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ: ΖΟΥΜΕ ΜΑΖΙ ΚΑΙ ΣΤΗΡΙΖΟΥΜΕ Ο ΕΝΑΣ ΤΟΝ ΑΛΛΟ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το σχολείο αποτελεί ένα ανοιχτό σύστημα με πολλά μέλη, το οποίο βρίσκεται σε συνεχή αλληλεπίδραση με την κοινωνία μέσα στην οποία εντάσσεται. Μέσα στο σχολείο γεννιούνται κι αλλάζουν, ανατρέπονται ή εκφράζονται και εφαρμόζονται ιδέες και πρακτικές. Αποτελεί έναν από τους πιο σημαντικούς φορείς κοινωνικοποίησης του ατόμου μετά την οικογένεια. Δεδομένου ότι στη σύγχρονη κοινωνία οι κοινωνικο-οικονομικές συνθήκες μεταβάλλονται διαρκώς, το σχολείο ως θεσμός μπορεί να αποτελέσει ένα σταθερό πλαίσιο στη ζωή του νεαρού ατόμου.

Επιπλέον, το μαθησιακό περιβάλλον όταν βιώνεται ως ασφαλές από το παιδί του καλλιεργεί την αίσθηση ότι ανήκει σε αυτό και ότι είναι ενεργό, ευπρόσδεκτο μέλος της μαθητικής / σχολικής κοινότητας. Η καλλιέργεια της αίσθησης του *ανήκειν* σε μια κοινότητα, όπως αυτή του σχολείου, συμβάλει ουσιαστικά στη διαμόρφωση της ταυτότητας του παιδιού μέσα από την αλληλεπίδραση και την αναγνώριση από τον Άλλο (εκπαιδευτικό, συμμαθητή). Παράλληλα, συμβάλλει στην προαγωγή της ψυχικής του υγείας γενικότερα. Για το λόγο αυτό, είναι σημαντικό να μπορεί να νιώσει το παιδί ότι σχηματίζει μια συνεργατική παιδαγωγική σχέση με τον εκπαιδευτικό και με τη σχολική του ομάδα προκειμένου να βιώσει την αίσθηση κοινότητας.

Το σχολείο είναι σημαντικό να αναζητά και να διατηρεί μια στενή σχέση συνεργασίας – συμμαχίας με τους γονείς ή το ευρύτερο οικογενειακό περιβάλλον προς όφελος του κάθε παιδιού. Το παιδί και ο έφηβος αναγνωρίζουν τον εαυτό τους μέσα από τις αλληλεπιδράσεις εντός και εκτός της σχολικής κοινότητας. Το άνοιγμα της σχολικής κοινότητας, η ύπαρξη θετικών αλληλεπιδράσεων με το περιβάλλον της τοπικής ή ευρύτερης κοινωνίας στην οποία το παιδί ζει, αναπτύσσεται και μαθαίνει, μπορούν να συμβάλουν στην ανάπτυξη δεξιοτήτων για τους μαθητές. Δεξιότητες κοινωνικές, οι οποίες θα του φανούν χρήσιμες για τη διαμόρφωση της ταυτότητας του και θα το βοηθήσουν να έρθει σε επαφή με διαφορετικούς ρόλους στο πλαίσιο της προσπάθειας του για μία αρμονική ένταξής του στο κοινωνικό σύνολο.

Η συγκεκριμένη θεματική ενότητα αφορά **στη λειτουργία του σχολείου ως κοινότητας για τους μαθητές**. Ειδικότερα, περιλαμβάνει θέματα που σχετίζονται με τη διαμόρφωση ενός θετικού ψυχολογικού κλίματος στην τάξη και στο σχολείο ευρύτερα, με τη δημιουργία κίνητρων και την ανάπτυξη δεξιοτήτων και διεργασιών στη μάθηση, με τη διαχείριση του ελεύθερου χρόνου και τη σύνδεση της ζωής στο σχολείο με τη ζωή στην κοινότητα.

Θεματική ενότητα: ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΩΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ: ΖΟΥΜΕ ΜΑΖΙ ΚΑΙ ΣΤΗΡΙΖΟΥΜΕ Ο ΕΝΑΣ ΤΟΝ ΑΛΛΟ

Υποενότητα: ΤΟ ΔΙΚΟ ΜΑΣ ΣΧΟΛΕΙΟ: ΑΙΣΘΗΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΟ ΚΛΙΜΑ ΣΤΗΝ ΤΑΞΗ/ ΣΧΟΛΕΙΟ

Στόχος της υποενότητας είναι: η ανάπτυξη στους μαθητές της αίσθησης της *κοινότητας* τόσο μέσα στην τάξη, όσο και στο σχολείο. Οι ειδικότεροι στόχοι περιλαμβάνουν: α) την καλλιέργεια της αίσθησης του «ανήκειν» και του αλληλοσεβασμού, β) την καλλιέργεια της αυτορρύθμισης και της αυτονομίας και γ) την προαγωγή της αυτοαποτελεσματικότητας και της προσωπικής επίδρασης των μαθητών στο σχολείο. Οι συγκεκριμένοι στόχοι ταυτίζονται με βασικές ψυχολογικές ανάγκες των ατόμων, η ικανοποίηση των οποίων θεωρείται ουσιαστική στην ψυχοκοινωνική ανάπτυξη και προσαρμογή τους. Η ύπαρξη ενός πλαισίου που βοηθά ουσιαστικά στην ικανοποίηση των αναγκών αυτών, προϋποθέτει ότι οι μαθητές σε αυτό: α) θα μπορούν να αναπτύξουν σχέσεις με ενήλικες και συνομηλίκους και ενθαρρύνεται ο αλληλοσεβασμός, β) θα καλλιεργούνται στόχοι που προάγουν όχι μόνο τις επιδόσεις αλλά και τα εσωτερικά κίνητρα (και κατά επέκταση την ουσιαστική μάθηση), γ) θα ενδυναμώνουν την εμπλοκή τους στη μαθησιακή διαδικασία προσδιορίζοντας το προσωπικό τους στυλ μάθησης και τα «δυνατά» τους σημεία, και δ) θα συμμετέχουν ενεργά στη διαμόρφωση του σχολικού τους περιβάλλοντος καλλιεργώντας το αίσθημα της προσωπικής ευθύνης,

Θεματική ενότητα: ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΩΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ: ΖΟΥΜΕ ΜΑΖΙ ΚΑΙ ΣΤΗΡΙΖΟΥΜΕ Ο ΕΝΑΣ ΤΟΝ ΑΛΛΟ

Υποενότητα: «ΤΟ ΔΙΚΟ ΜΑΣ ΣΧΟΛΕΙΟ: ΑΙΣΘΗΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΟ ΚΛΙΜΑ ΣΤΗΝ ΤΑΞΗ/ ΣΧΟΛΕΙΟ», Α΄ ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΟΜΑΔΑ

ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ (ΠΜΑ)	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ
<p>ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΤΗΣ ΑΙΣΘΗΣΗΣ ΤΟΥ «ΑΝΗΚΕΙΝ» ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΛΛΗΛΟΪΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ [είμαι ισότιμο μέλος της τάξης μου][βοηθώ και με βοηθούν οι συμμαθητές μου][σέβομαι τα προσωπικά αντικείμενα του άλλου][μοιράζομαι τα δικά αντικείμενα][σέβομαι τους συμμαθητές μου και με σέβονται κι αυτοί] (ΠΜΑ 1-4)</p> <p>ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΑΥΤΟΡΡΥΘΜΙΣΗΣ ΚΑΙ ΑΥΤΟΝΟΜΙΑΣ [αναλαμβάνω πρωτοβουλίες στην τάξη][συμμετέχω σε δραστηριότητες/ παιχνίδια που μου αρέσουν][αποκτώ γνώσεις σε θέματα που μου αρέσουν] [αξιοποιώ τις δυνατότητές μου] (ΠΜΑ 5-7)</p> <p>ΠΡΟΑΓΩΓΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΕΠΙΔΡΑΣΗΣ ΣΤΗΝ ΤΑΞΗ/ΣΧΟΛΕΙΟ [μαθαίνω να είμαι υπεύθυνος/η] [συμμετέχω στη λήψη αποφάσεων για θέματα στην τάξη] (ΠΜΑ 8, 9)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Να αισθάνονται οι μαθητές τον εαυτό τους ως ισότιμο μέλος της σχολικής τους ομάδας 2. Να αναπτύξουν αλληλοσεβασμό (τόσο λεκτικά, όσο και σωματικά) 3. Να μάθουν τα παιδιά να μοιράζονται προσωπικά αντικείμενα και παιχνίδια 4. Να εξασκηθούν οι μαθητές στο να προσφέρουν βοήθεια 5. Να έχουν την ευκαιρία όλοι οι μαθητές να αναλάβουν πρωτοβουλίες, μέσα από δραστηριότητες στην τάξη 6. Να δίνεται η ευκαιρία στα παιδιά να ασχολούνται με δραστηριότητες που τα ευχαριστούν 7. Να ανακαλύπτουν και να αξιοποιούν τις δυνατότητές τους στη διαδικασία της μάθησης 8. Να αναπτύξουν οι μαθητές την προσωπική ευθύνη για θέματα που αφορούν στον εαυτό τους και στις ομάδες τους 9. Να δίνεται η ευκαιρία στα παιδιά να συμμετέχουν σε αποφάσεις που αφορούν την τάξη τους και το σχολείο 	<p>Φύλαξε το αγαπημένο μου παιχνίδι. Ο εκπαιδευτικός χωρίζει τα παιδιά σε ζευγάρια με τυχαίο τρόπο. Ζητά από τα παιδιά να ανταλλάξουν μεταξύ τους ένα αντικείμενο-παιχνίδι, όποιο τα ίδια θέλουν για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα. Τα παιδιά δεσμεύονται να προσέξουν το αντικείμενο που τους εμπιστεύθηκε ο συμμαθητής τους και να του το επιστρέψουν ακέραιο. Ακολουθεί συζήτηση για το πώς ένωσαν τα παιδιά κατά το χρονικό διάστημα που έπρεπε να προσέξουν το αντικείμενο – παιχνίδι, τις σκέψεις τους για την εμπιστοσύνη που τους έδειξε ο συμμαθητής τους, το συναίσθημα της ευθύνης και τη σημασία του αλληλοσεβασμού. ΠΜΑ: 2, 3,8</p> <p>Μάθε τι μου αρέσει. Δίνεται σε όποιο παιδί το επιθυμεί η ευκαιρία να ετοιμάσει και να παρουσιάσει στην τάξη ένα θέμα της αρεσκείας του ή να προβάλλει ένα προσωπικό του ταλέντο (π.χ. μία εργασία σε ένα γνωστικό αντικείμενο της αρεσκείας του, έργα ζωγραφικής ή μία μουσική παρουσίαση κλπ). Στη συνέχεια, οι μαθητές συζητούν σε σχέση με την παρουσίαση του συμμαθητή τους (π.χ. αν γνώριζαν για το προσωπικό ενδιαφέρον/ ταλέντο του συμμαθητή τους, αν δεν το γνώριζαν τι τους έκανε εντύπωση, κλπ. ΠΜΑ: 5, 6, 7</p> <p>Μαζί αποφασίζουμε. Με αφορμή ένα ζήτημα που απασχολεί την τάξη/ σχολείο (π.χ. η καθαριότητα, η φροντίδα της διακόσμησης της τάξης, ή του περιβάλλοντος του σχολείου) οι μαθητές συζητούν και προτείνουν τι μπορούν να κάνουν ως ομάδα-τάξη. Οι προτάσεις καταγράφονται και λαμβάνονται οι αποφάσεις μέσα από διαδικασίες, όπως π.χ. η ψηφοφορία. Καταγράφονται και δημιουργείται ουσιαστικά ένα «συμβόλαιο» μεταξύ των μαθητών για το ζήτημα που συζητήθηκε ΠΜΑ: 1,4,9</p>	<p>Απλά αντικείμενα των μαθητών, όχι υλικής αξίας ούτε ιδιαίτερα εύθραυστα (π.χ. ένα αγαπημένο αυτοκινητάκι, μία κούκλα, ένα κουτί μαρκαδόρους, μία ζωγραφιά, ένα βιβλίο, κλπ)</p> <p>Ο εκπαιδευτικός είναι σημαντικό να γνωρίζει τον «προσωπικό χώρο ταλέντου/επιτυχίας» των παιδιών. Η παρουσίαση μπορεί να είναι σύντομη π.χ. 10 λεπτά, αλλά είναι σημαντικό να πραγματοποιηθεί η διαδικασία για όλους τους μαθητές της τάξης.</p> <p>Χαρτόνια-μαρκαδόροι για την καταγραφή των απόψεων και τη δημιουργία του συμβολαίου</p>

Θεματική ενότητα: ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΩΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ: ΖΟΥΜΕ ΜΑΖΙ ΚΑΙ ΣΤΗΡΙΖΟΥΜΕ Ο ΕΝΑΣ ΤΟΝ ΑΛΛΟ

Υποενότητα: «ΤΟ ΔΙΚΟ ΜΑΣ ΣΧΟΛΕΙΟ: ΑΙΣΘΗΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΟ ΚΛΙΜΑ ΣΤΗΝ ΤΑΞΗ/ ΣΧΟΛΕΙΟ», Β' ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΟΜΑΔΑ

ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ (ΠΜΑ)	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ
<p>ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΤΗΣ ΑΙΣΘΗΣΗΣ ΤΟΥ «ΑΝΗΚΕΙΝ» ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΛΛΗΛΟΪΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ [είμαι ισότιμο μέλος της ομάδας των μαθητών στην τάξη μου][συμμετέχω σε ομάδες στην τάξη μου][ακούγεται η άποψη μου][μπορώ να εκφράσω τι με προβληματίζει σε σχέση με τους συμμαθητές μου και τον εκπαιδευτικό μου][οι συμμαθητές μου μπορεί να αντιμετωπίζουν παρόμοια θέματα/προβλήματα με μένα στην τάξη][οι συμμαθητές μου μπορεί να νιώθουν παρόμοια συναισθήματα με μένα στην τάξη][σέβομαι τους συμμαθητές μου και με σέβονται και αυτοί] (ΠΜΑ 1,2,3,4)</p> <p>ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΤΗΣ ΑΥΤΟΡΡΥΘΜΙΣΗΣ ΚΑΙ ΑΥΤΟΝΟΜΙΑΣ [αναλαμβάνω πρωτοβουλίες στην τάξη][θέτω προσωπικούς στόχους-αποκτώ κίνητρα][λειτουργώ μόνος/η σε εργασίες που γνωρίζω ότι μπορώ να καταφέρω][αναλαμβάνω την ευθύνη να φέρω σε πέρας εργασίες][αναζητώ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Να αισθάνονται οι μαθητές τον εαυτό τους ως ισότιμο μέλος της σχολικής τους ομάδας 2. Να αισθάνονται οι μαθητές ότι μπορούν να εκφράσουν ελεύθερα τις απόψεις τους και ότι αυτές θα είναι σεβαστές 3. Να μπορούν οι μαθητές να δείχνουν και σεβασμό απέναντι στους άλλους όταν εκφράζουν την άποψη τους 4. Να μοιράζονται οι μαθητές τα συναισθήματά τους για θέματα που αφορούν την ομάδα της τάξης τους 5. Να μπορούν τα παιδιά να αναλαμβάνουν ρόλους μέσα από δραστηριότητες/εργασίες στην τάξη αξιοποιώντας σε ατομικό επίπεδο τις ικανότητές τους 6. Να αναπτύξουν μεταγνωστικές δεξιότητες και να αξιοποιήσουν τις δυνατότητες του εαυτού τους 7. Να αναπτύσσουν εσωτερικευμένα κίνητρα μέσα από δράσεις στην τάξη που τους ευχαριστούν 	<p>1. «Μαθαίνω να αλληλεπιδρώ» -Οργάνωση δομημένων κύκλων συζητήσεων με θέματα: α) που απασχολούν τη λειτουργία της ομάδας των συγκεκριμένων τάξεων (π.χ. ζητήματα που αφορούν στην οργάνωση της τάξης και του σχολείου, στη λήψη αποφάσεων για θέματα όπως εκδηλώσεις, εκδρομές, θέσπιση και τήρηση ορίων στο σχολικό πλαίσιο κ.ά) β) κοινωνικών ζητημάτων που άπτονται της ισότιμης αντιμετώπισης των μελών μίας ομάδας (π.χ. το δικαίωμα να εκφράζονται οι προσωπικές απόψεις, η έννοια της διαφορετικότητας και η αποδοχή της)ΠΜΑ:1, 2, 3, 4, 8, 9,10</p> <p>2. «Δημιουργικά projects» - Συμμετοχή των μαθητών στο σχεδιασμό και στην παρουσίαση ομαδικών εργασιών σε θέματα ελεύθερης επιλογής -συναποφασίζουν οι ίδιοι οι μαθητές σχετικά με ζητήματα κοινωνικά, περιβαλλοντικά, πολιτισμικά κ.ά. ΠΜΑ:5,6,7</p> <p>3. «Συμμετέχω στο σχολείο... συμμετέχω στην τάξη μου» Δίνεται η δυνατότητα στους μαθητές να συζητήσουν την διοργάνωση μία διαφορετικής δράσης στο πλαίσιο της τάξης τους. Η διαφορετική αυτή δραστηριότητα θα μπορούσε να συνδεθεί με τα προσωπικά ταλέντα των παιδιών ή με τις προτιμήσεις τους σε θέματα όπως η μουσική, το θέατρο, η ζωγραφική, η ποίηση, κλπ. Στόχος της τάξης θα είναι να παρουσιάσουν οι μαθητές τη δράση αυτή στην υπόλοιπη σχολική κοινότητα στο πλαίσιο μίας γιορτής ή με το κλείσιμο της χρονιάς, ή</p>	<p>Δραστηριότητα 1 -Δημιουργία πάνελ συζητητών από τους μαθητές (2 ομάδες) -Ανάληψη του ρόλου του συντονιστή των συζητήσεων από τους ίδιους τους μαθητές -Εξαγωγή συμπερασμάτων και συγγραφή τους - Αποτίμηση της διαδικασίας από τους μαθητές με τη βοήθεια του εκπαιδευτικού</p> <p>Δραστηριότητα 2 - Τα θέματα συναποφασίζονται από όλη την τάξη και δημιουργούνται ομάδες 3-4 μαθητών - Ομαδικές παρουσιάσεις με τη χρήση ποικίλων υλικών και τεχνολογιών (π.χ. παρουσίαση με powerpoint, δημιουργία μακέτας) -Ανάδειξη της προσωπικής συμμετοχής και συμβολής του κάθε μαθητή στην προετοιμασία των εργασιών (π.χ. μέσα που χρησιμοποίησε, προσωπικές ιδέες, προσωπικά κίνητρα και στόχοι, τι παρακίνησε το μαθητή να συμμετάσχει</p>

<p>πληροφορίες από πηγές μόνος][μαθαίνω πώς «μαθαίνω»][αξιοποιώ τις δυνατότητές μου] ΠΜΑ (5, 6, 7)</p> <p>ΠΡΟΑΓΩΓΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΕΠΙΔΡΑΣΗΣ ΣΤΗΝ ΤΑΞΗ/ΣΧΟΛΕΙΟ [μπορώ να διαχειριστώ θέματα της τάξης μου και του σχολείου][αναλαμβάνω δράση για την επίλυση θεμάτων][βελτιώνω τις συνθήκες και το κλίμα στο σχολείο][αναλαμβάνω την ευθύνη] ΠΜΑ (8, 9, 10)</p>	<p>8. Να αναπτυχθεί στους μαθητές το αίσθημα της προσωπικής ευθύνης για θέματα/ εργασίες που αφορούν στην τάξη/στο σχολείο</p> <p>9. Να αναλαμβάνουν οι μαθητές πρωτοβουλίες και ενεργό ρόλο στη διαχείριση θεμάτων της τάξης /σχολείου</p> <p>10.Να εμπλέκονται ενεργά στη λήψη αποφάσεων που αφορούν στη λειτουργία του σχολείου (π.χ. θέσπιση ορίων- κανόνων)</p> <p>11.Να αναγνωρίζουν τον εαυτό τους ως μέλος της σχολικής τους ομάδας και της ευρύτερης σχολικής κοινότητας (τμήμα – τάξη –σχολείο) αλλά και γενικότερα της κοινότητας</p>	<p>ακόμα και σε άλλα σχολεία (π.χ. έκθεση ζωγραφικής, μουσική ή θεατρική παράσταση). ΠΜΑ: 6,7,8</p> <p>4. «Συμμετέχω στο σχολείο... προσφέρω στην κοινότητα»</p> <p>Οι μαθητές της τάξης κινητοποιούνται για να δημιουργήσουν ή να συμμετάσχουν <i>σε ομάδες στο σχολείο</i> (π.χ. ομάδα ζωγραφικής, ομάδα θεάτρου, ομάδα μουσικής). Μέσα από τις ομάδες αυτές μπορούν να αναπτύξουν συγκεκριμένες δράσεις α) στο πλαίσιο του σχολείου, β) σε συνεργασία με άλλα σχολεία, και γ) σε συνεργασία με φορείς της κοινότητας. Για παράδειγμα, η ομάδα καλλιτεχνικών θα μπορούσε να συμμετάσχει σε φιλανθρωπικά μπαζάρ, προσφέροντας οι μαθητές τις καλλιτεχνικές τους δημιουργίες για οικονομική ενίσχυση σε συγκεκριμένους συλλόγους. Αντίστοιχα, σε συνεργασία με κοντινά σχολεία θα μπορούσε να αναπτυχθεί μία κοινή δράση, με συγκεκριμένους στόχους π.χ. μία θεατρική παράσταση, μία μουσική εκδήλωση κ.ο.κ.ΠΜΑ:11</p>	
---	--	---	--

Θεματική ενότητα: ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΩΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ: ΖΟΥΜΕ ΜΑΖΙ ΚΑΙ ΣΤΗΡΙΖΟΥΜΕ Ο ΕΝΑΣ ΤΟΝ ΑΛΛΟ

Υποενότητα: ΤΟ ΔΙΚΟ ΜΑΣ ΣΧΟΛΕΙΟ: ΑΓΩΓΗ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥ ΧΡΟΝΟΥ

Η διεύρυνση του σχολικού χρόνου (π.χ. ολοήμερο πρόγραμμα) δε σημαίνει περισσότερο σχολείο, αλλά στοχεύει στη δημιουργία περισσότερου ελεύθερου χρόνου στο πλαίσιο της σχολικής ζωής. Η εξασφάλιση επαρκούς ελεύθερου χρόνου στους μαθητές μπορεί να βοηθήσει στην υπέρβαση της διάκρισης ανάμεσα στη σχολική και εξωσχολική ζωή, την τυπική και άτυπη μάθηση. Ο ελεύθερος χρόνος και οι περιστάσεις ελεύθερου χρόνου των μαθητών μπορούν να αποτελέσουν ένα μέρος των περιεχομένων διδασκαλίας.

Η θεματοποίηση του ελεύθερου χρόνου στο σχολείο δε σημαίνει την κατάργηση των εκπαιδευτικών προγραμμάτων αλλά ούτε και τη μετατροπή του ελεύθερου χρόνου σε γνωστικό αντικείμενο. Ζητούμενο είναι ο αρμονικός συνδυασμός υποχρεώσεων και ελεύθερων επιλογών με σκοπό ο σχολικός χρόνος να αποτελέσει ένα ποιοτικό κομμάτι του χρόνου ζωής. Βασικό ζητούμενο είναι η δυνατότητα ενός ανοιχτού και ευέλικτου σχεδιασμού της σχολικής ζωής.

Το σχολείο καλείται να μάθει και να δείξει στο παιδί έναν εναλλακτικό τρόπο να κινείται στον ελεύθερο (και άρα και στο συνολικό χρόνο του), να τον επιλέγει, να τον διαμορφώνει, να τον απολαμβάνει και να τον αξιοποιεί.

Στόχοι της υποενότητας είναι: α) η ανάπτυξη δεξιοτήτων σχεδιασμού, οργάνωσης και κατανομής του ελεύθερου χρόνου (και κατ' επέκταση του συνολικού χρόνου) με αυτοπροσδιορισμό και υπευθυνότητα (π.χ. συνειδητή επιλογή ανάμεσα σε πολλαπλές προσφορές και δυνατότητες, λήψη αποφάσεων και ανάληψη πρωτοβουλιών), β) η ευέλικτη αξιοποίηση περιστάσεων ελεύθερου χρόνου με βάση τις προσωπικές ανάγκες, τις κλίσεις και τις υφιστάμενες συνθήκες, γ) η λειτουργική διαχείριση των καθημερινών σχολικών και εξωσχολικών χρονικών διαστημάτων (π.χ. συνδιαμόρφωση του ατομικού σχολικού προγράμματος μέσα από δυνατότητες επιλογής).

Θεματική ενότητα: ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΩΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ: ΖΟΥΜΕ ΜΑΖΙ ΚΑΙ ΣΤΗΡΙΖΟΥΜΕ Ο ΕΝΑΣ ΤΟΝ ΑΛΛΟ
Υποενότητα: «ΤΟ ΔΙΚΟ ΜΑΣ ΣΧΟΛΕΙΟ: ΑΓΩΓΗ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥ ΧΡΟΝΟΥ», Α' & Β' ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΟΜΑΔΑ

ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ (ΠΜΑ)	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ
<p>ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗ ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΤΟΜΙΚΟ ΧΡΟΝΟ [το σώμα μου χρειάζεται χ ώρες ύπνο την ημέρα, χ χρόνο για κατανάλωση τροφής, χ χρόνο για εκτόνωση, την χ ώρα μπορώ να συγκεντρώνομαι και να μαθαίνω καλύτερα] (Α', Β' ηλικιακή ομάδα) (ΠΜΑ. 1, 6)</p> <p>ΣΥΝΕΙΔΗΤΟΠΟΙΗΣΗ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΩΝ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥ ΧΡΟΝΟΥ [στον ελεύθερο χρόνο μπορώ να αναπαύομαι, να ηρεμώ, να δημιουργώ, να επικοινωνώ, να ενημερώνομαι, να μορφώνομαι, να συνεργάζομαι, να δρω, να συμμετέχω] (ΠΜΑ 2, 4) (Α', Β' ηλικιακή ομάδα)</p> <p>ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΚΑΙ ΕΞΩΣΧΟΛΙΚΟΥ ΧΡΟΝΟΥ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΙΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ (ΚΛΙΣΕΙΣ, ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΑ) ΚΑΙ ΤΙΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ (ΣΤΙΑ ΖΩΗΣ) [μπορώ να επιλέγω συνειδητά ανάμεσα σε πολλαπλές</p>	<p>1. Να κατανοούν τη σημασία του ατομικού χρόνου και βιορυθμού, για την καθημερινότητά τους και τον σχεδιασμό του συνολικού χρόνου τους, ελεύθερου και μη.</p> <p>2. Να μάθουν να κινούνται σε συγκεκριμένα χρονικά πλαίσια (π.χ. να τελειώνουν μια εργασία στο προκαθορισμένο διάστημα).</p> <p>3. Να μάθουν να συγχρονίζονται με τους άλλους κατά τις διαδικασίες αλληλεπίδρασης (π.χ. να σέβονται τους χρόνους τους, να εργάζονται μαζί).</p> <p>4. Να κατανοούν ότι ο ελεύθερος χρόνος είναι θέμα προσωπικής επιλογής.</p> <p>5. Να διακρίνουν και να επιλέγουν ελεύθερα ανάμεσα σε διαφορετικές προσφερόμενες δραστηριότητες. Σε αυτό το πλαίσιο εντάσσεται και η δυνατότητα του μαθητή να δραστηριοποιείται μαζί με άλλους, να απασχολείται ατομικά, να παρακολουθεί ή ακόμα και να μην κάνει τίποτα.</p> <p>6. Να κατανέμουν, να προγραμματίζουν και να χρησιμοποιούν τον χρόνο τους με ευελιξία, να μπορούν δηλαδή να ορίζουν οι ίδιοι τη διάρκεια, τον ρυθμό, την ένταση και την κατάληξη των δραστηριοτήτων τους.</p> <p>7. Να κατανοήσουν ότι ο ελεύθερος χρόνος αποτελεί μια κοινωνική και ατομική ανάγκη.</p> <p>8. Να χρησιμοποιούν τον ελεύθερο χρόνο τους σύμφωνα με τις κλίσεις και τα ενδιαφέροντά</p>	<p>1. «Μπορείτε να μαντέψετε τι έκανα χτες» Ο εκπαιδευτικός εξηγεί στα παιδιά τους κανόνες του παιχνιδιού. Κληρώνεται ένα παιδί με την προϋπόθεση να απαντά ειλικρινά με «ναι» ή «όχι» σε ερωτήσεις των συμμαθητών του σχετικά με το πώς πέρασε την περασμένη μέρα (κατά προτίμηση μια κανονική εργάσιμη μέρα). Η υπόλοιπη τάξη μέσα σε λίγα λεπτά (15 περίπου) μπορεί να βρει πώς πέρασε το παιδί αυτό το περασμένο εικοσιτετράωρο, κάνοντάς του ερωτήσεις (κοιμήθηκες για μεσημέρι ή για βράδυ, έφαγες πρωινό, μεσημεριανό, βραδινό, πήγες σχολείο, έπαιξες με τις κούκλες, με τον υπολογιστή, ποδόσφαιρο, είδες τηλεόραση, πήγες αγγλικά, χορό, μουσική) και παίρνοντας μονολεκτικές απαντήσεις (ναι, όχι). Ο εκπαιδευτικός ή κάποιο άλλο παιδί καταγράφουν τις σωστές απαντήσεις στον πίνακα. Με το τέλος του χρόνου διαπιστώνουν όλοι μαζί, αν κατάφεραν οι συμμαθητές να μαντέψουν σωστά τις περισσότερες δραστηριότητες του συγκεκριμένου παιδιού. Δίπλα σε κάθε δραστηριότητα γράφεται στον πίνακα περίπου πόσος χρόνος αφιερώθηκε σε αυτήν και στο τέλος μπορούν αυτοί οι χρόνοι να προστεθούν, ώστε να προκύψει η συνολική εικόνα του εικοσιτετράωρου. Ακολουθεί συζήτηση. ΠΜΑ: 1,6, 9, 11</p> <p>2. «Υπάρχουν και άλλα πράγματα να κάνω» Ζητούμε από τους μαθητές να αναφέρουν τι κάνουν συνήθως στον ελεύθερο χρόνο τους εκτός σχολείου (πχ. βλέπουν τηλεόραση, παίζουν με βιντεοπαιχνίδια ή κάτι άλλο). Στη συνέχεια ζητούμε από τους μαθητές να προτείνουν τι άλλο μπορούν να κάνουν τον ελεύθερο χρόνο τους ή τι θα ήθελαν να κάνουν (αθλητισμό, βόλτα στο πάρκο, κατασκευές, ζωγραφική,</p>	<p>1) Ημερολόγιο καταγραφής</p> <p>2) Παραδοσιακά, πνευματικά, επιτραπέζια, ηλεκτρονικά παιχνίδια.</p>

<p>προσφορές και δυνατότητες, να παίρνω αποφάσεις και να αναλαμβάνω πρωτοβουλίες ανάλογα με τις κλίσεις και τα ενδιαφέροντά μου] [μπορώ να αντιλαμβάνομαι και να συνειδητοποιώ τις συνθήκες και τις ευκαιρίες του ελεύθερου χρόνου μετά το σχολείο, το Σαββατοκύριακο και στις διακοπές] (ΠΜΑ. 5,6,7,8,12,13) (Α', Β' ηλικιακή ομάδα)</p> <p>ΣΥΝΕΙΔΗΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΕΝΝΟΙΑΣ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ ΚΑΙ ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΜΕΤΑΞΥ ΤΟΥ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥ ΧΡΟΝΟΥ, ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΙΚΟΥ ΧΡΟΝΟΥ. (ΠΜΑ 9, 11) (Β' ηλικιακή ομάδα)</p> <p>ΣΥΝΕΙΔΗΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΙΑΣΤΑΣΗΣ ΤΟΥ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥ ΧΡΟΝΟΥ [στον ελεύθερό μου χρόνο μπορώ να επικοινωνώ να αναπτύσω διαπροσωπικές σχέσεις, να αναλύω καταστάσεις μαζί με άλλους και να αντιμετωπίζω τα προβλήματα συλλογικά](ΠΜΑ 3, 10, 14,15) (Β' ηλικιακή ομάδα)</p>	<p>τους.</p> <p>9. Να συνειδητοποιήσουν ότι το να αξιοποιούν τον διαθέσιμο χρόνο τους συμβάλλει στη βελτίωση της ποιότητας ζωής.</p> <p>10. Να αποκτήσουν γνώσεις και ικανότητες, ώστε να κατανοούν και να γνωρίζουν τον πλούτο των παροχών ελεύθερου χρόνου που προσφέρονται σε μία κοινότητα και στον ευρύτερο χώρο ζωής.</p> <p>11. Να εκτιμήσουν την μεγάλη ποικιλία επιλογών και δραστηριοτήτων ελεύθερου χρόνου.</p> <p>12. Να προσπαθούν να συνδέουν τη σχολική εργασία και μάθηση με τις κλίσεις, τα ενδιαφέροντα και τις δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου.</p> <p>13. Να αναγνωρίζουν και να αξιολογούν τα προσωπικά ενδιαφέροντα και ικανότητες που παίζουν ρόλο στη συμμετοχή σε προγράμματα ελεύθερου χρόνου.</p> <p>14. Να αξιολογούν τις επιλογές, τις δράσεις και τα οφέλη από τη συμμετοχή σε δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου.</p> <p>15. Να συνειδητοποιήσουν ότι ο ελεύθερος χρόνος προσφέρεται για κοινωνική, πολιτιστική και εθελοντική δράση και δραστηριότητα.</p> <p>16. Να συνειδητοποιήσουν μέσω της συμμετοχής σε ομαδικές δραστηριότητες, την ανάγκη της συνεργασίας για την επίτευξη του στόχου της ομάδας, του αλληλοσεβασμού, της αποδοχής του άλλου.</p>	<p>επίσκεψη σε κάποιο φίλο, χειροτεχνίες κλπ.).ΠΜΑ: 2,3,4,5,6,7,8,9,11,12,13.</p> <p>3. «Ομαδικά παιχνίδια» Ομάδες εργασίας ελεύθερης συμμετοχής για καταγραφή και συλλογή πληροφοριών για δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου: - Στενή συνεργασία με πολιτιστικούς και αθλητικούς συλλόγους κ.ά. Οι μαθητές κάνουν ένα κατάλογο με τους συλλόγους που βρίσκονται στην περιοχή τους, καταγράφουν το έργο τους και τους κατατάσσουν σε κατηγορίες. - Δημιουργία από τους μαθητές ομάδων ενδιαφερόντων με βάση τα χόμπι τους, τις κλίσεις τους και τα ενδιαφέροντά τους - Μαζεύουν υλικό και συζητούν για τα παιχνίδια άλλοτε και σήμερα - Συζητούν για τον ελεύθερο χρόνο με τη μορφή τηςσχόλης σε παλαιότερες εποχές. ΠΜΑ: 11,12,14,15</p> <p>4. «Παιχνίδια ρόλων» Με αφορμή θεατρικά έργα, μύθους ή παραμύθια (π.χ. <i>Η Μόμο</i> του Michael Ende «<i>οι κλέφτες χρόνου και το παιδί που έφερε τον κλεμμένο χρόνο πίσω στους ανθρώπους</i>», ο μύθος του Αισώπου «<i>ο τζίτζικας και ο μέρμηγκας</i>») τα παιδιά επεξεργάζονται ιστορίες και σενάρια που έχουν σχέση με τον χρόνο και τη διαχείρισή του και προχωρούν σε δραματοποίηση και ανέβασμα θεατρικών έργων. ΠΜΑ: 5,10,12,14, 16</p> <p>5. «Η τράπεζα χρόνου της τάξης μου» Η τάξη αναλαμβάνει έναν κοινωνικό εθελοντικό ρόλο στην κοινότητα π.χ. το πότισμα και την περιποίηση ενός πάρκου, κοινές δραστηριότητες και παιχνίδι με παιδιά με ειδικές ανάγκες, παρουσίαση των τραγουδιών του μαθήματος σε ένα γηροκομείο κ.ά. ΠΜΑ: 3,9, 15, 16</p>	
--	--	--	--

Θεματική ενότητα: ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΩΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ: ΖΟΥΜΕ ΜΑΖΙ ΚΑΙ ΣΤΗΡΙΖΟΥΜΕ Ο ΕΝΑΣ ΤΟΝ ΑΛΛΟ

Υποενότητα: ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

Σκοπός της αξιοποίησης των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας (ΤΠΕ) στη Σχολική Κοινωνική Ζωή (ΣΚΖ) είναι να αποτελέσουν αυτές ένα υποστηρικτικό εργαλείο αλλά ταυτόχρονα και ένα πεδίο δράσης. Στο πλαίσιο αυτό είναι δυνατόν να επιτευχθούν ευκολότερα και με οικείο για τους μαθητές τρόπο, βασικοί στόχοι του προγράμματος της ΣΚΖ. Τέτοιοι στόχοι είναι η ανάπτυξη ικανοτήτων συνεργασίας, επικοινωνίας, κοινωνικής αλληλεπίδρασης, η ανάπτυξη κριτικής στάσης απέναντι στην πληροφόρηση, τα μέσα, τη διαφήμιση αλλά και ικανοτήτων αποφυγής της εξάρτησης από τα ηλεκτρονικά μέσα μέσω της κοινωνικοποίησης και της ανάπτυξης ενδιαφερόντων με τη χρήση των μέσων ως εργαλείων κ.ά.

Στην κατεύθυνση αυτή αναπτύσσονται δραστηριότητες άμεσα ή έμμεσα συνδεδεμένες με τις προτεινόμενες στις προηγούμενες θεματικές ενότητες αλλά και άλλες με μεγαλύτερη αυτονομία, οι οποίες αξιοποιούν λογισμικά και υπηρεσίες του web 2.0. Δεν αναφερόμαστε εδώ στη μάθηση για τη χρήση των μέσων αλλά στην ποιοτική, κριτική και ασφαλή χρήση και αξιοποίησή τους, με στόχο τη γνωστική, κοινωνική, συναισθηματική εξέλιξη του μαθητή. Η εμπλοκή των μαθητών σε διαδικασίες παραγωγής απλών ή σύνθετων εργασιών που αξιοποιούν τα ψηφιακά μέσα αλλά και βιωματικές καταστάσεις αποφυγής εξαρτήσεων ή δραματοποιήσεις καταστάσεων μπορεί να αποτελέσουν τρόπους επίτευξης των στόχων αυτής της ενότητας. Τα μέσα που είναι δυνατόν να χρησιμοποιηθούν είναι ο υπολογιστής, με δυνατότητα συνδυασμού (ή όχι) με το διαδραστικό πίνακα, και κάθε άλλο ψηφιακό μέσο που υπάρχει στη σχολική μονάδα. Προϋπόθεση είναι να μπορούν να υποστηρίξουν τη συνεργασία και την επικοινωνία, να είναι πολυμεσικά (να μπορούν να διακινούν πληροφορία μέσω εικόνας/video, ήχου, κειμένου) και να μπορούν να χρησιμοποιηθούν διαδικτυακά ως εργαλεία ψυχαγωγίας, κοινωνικής αλληλεπίδρασης, αναζήτησης πληροφορίας, μάθησης. Ο εκπαιδευτικός επιλέγει κάθε φορά τα κατάλληλα μέσα που θα τον διευκολύνουν στην επίτευξη των επιμέρους στόχων του. Οι μαθητές με ενεργητικές, συμμετοχικές, βιωματικές προσεγγίσεις, έχουν περιορισμένη δυνατότητα και ελεγχόμενη χρήση των εργαλείων του διαδικτύου. Την τελική ευθύνη της πρόσβασης στο διαδίκτυο έχει ο εκπαιδευτικός που αναλαμβάνει την προετοιμασία και την παρακολούθηση της διαδικασίας για την διαδικτυακή περιήγηση, την αξιοποίηση των (δικτυακών και μη) πόρων και την ανάρτηση πληροφοριών.

Τα Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα (ΠΜΑ) από την αξιοποίηση των ΤΠΕ είναι συνδεδεμένα με εκείνα τα οποία αναφέρονται στις θεματικές ενότητες στο Πρόγραμμα Σπουδών της ΣΚΖ σε συνδυασμό με τους ειδικότερους στόχους για κάθε ηλικιακή ομάδα. Οι προτεινόμενες δραστηριότητες είναι ενδεικτικές και μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε οριζόντια σύνδεση με όλες σχεδόν τις θεματικές ενότητες του ΠΣ με τις κατάλληλες προσθήκες και τροποποιήσεις. Στα βασικά θέματα αναφέρονται πολλές έννοιες οι οποίες είναι «δανεικές» από τις άλλες θεματικές ενότητες για να αναδειχθεί η τομή τους. Επίσης μπορούν να συνδεθούν με άλλα γνωστικά αντικείμενα του ΠΣ στα οποία αξιοποιούνται τα ίδια διδακτικά εργαλεία.

Η ένταξη των ΤΠΕ στη ΣΚΖ για τους μαθητές του δημοτικού σχολείου, μπορεί να συνδυαστεί με τους σκοπούς των μαθήματος των ΤΠΕ. Η χρήση των ψηφιακών μέσων προϋποθέτει απλές γνώσεις από τους μαθητές, οι οποίες όταν δεν είναι δεδομένες- μπορούν να αποκτηθούν με

βιωματικό τρόπο την ώρα του μαθήματος. Αυτό προϋποθέτει ότι ο εκπαιδευτικός θα έχει τουλάχιστον τις βασικές γνώσεις χρήσης των εργαλείων που πρόκειται να χρησιμοποιήσει. Ειδικότερα, η αξιοποίηση των ΤΠΕ στην πρώτη ηλικιακή ομάδα γίνεται με το δάσκαλο να έχει τον πλήρη λειτουργικό έλεγχο των μέσων τα οποία θα αξιοποιηθούν. Οι δραστηριότητες αφορούν δεξιότητες επικοινωνίας (ομιλία, ακρόαση, ανάγνωση, προφορικό διάλογο), συνεργασίας με παιγνιώδη τρόπο και ευαισθητοποίησης σε αξίες και συμπεριφορές. Τα μέσα αφορούν περιβάλλοντα προβολής πολυμέσων, δημιουργικής ζωγραφικής και παιχνιδιών στον υπολογιστή. Για τους μεγαλύτερους μαθητές, της δεύτερης ηλικιακής ομάδας, τον έλεγχο των μέσων έχει και πάλι ο δάσκαλος αλλά χρησιμοποιούνται και άλλα περιβάλλοντα (web 2.0 πχ blogs, wikis, και εργαλεία γραπτής και προφορικής επικοινωνίας). Οι μαθητές πληκτρολογούν και κοινοποιούν κείμενα, δημιουργούν και μοιράζονται πολυμέσα, χρησιμοποιούν περιβάλλοντα συνεργασίας. Συμμετέχουν σε παιγνίδια ρόλων έχοντας μερικό έλεγχο των μέσων ή αξιοποιούν τα εργαλεία που δημιούργησε και ελέγχει ο δάσκαλος τους. Οι μαθητές αξιοποιούν έτοιμα περιβάλλοντα συνεργασίας ή κοινωνικής δικτύωσης για να ευαισθητοποιηθούν στη σωστή και ασφαλή χρήση τους.

Ο σκοπός και τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα έχουν κοινές αναφορές για όλες τις ηλικιακές ομάδες. Εκείνο που μεταβάλλεται είναι τα μέσα που θα αξιοποιηθούν και οι βαθμοί ελευθερίας στη χρήση τους.

Θεματική ενότητα: ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΩΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ: ΖΟΥΜΕ ΜΑΖΙ ΚΑΙ ΣΤΗΡΙΖΟΥΜΕ Ο ΕΝΑΣ ΤΟΝ ΑΛΛΟ
Υποενότητα: «ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ», Α΄ ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΟΜΑΔΑ

ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ
<p>ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ: [επικοινωνώ με σύγχρονα και ασύγχρονα μέσα: βλέπω και ακούω τους άλλους, ανταλλάσσω πληροφορίες, εκφράζω απόψεις σε άλλους και ακούω τις δικές τους, αναζητώ βοήθεια, ξεπερνώ δυσκολίες] (ΠΜΑ 1,2,3,4)</p> <p>ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ: [Ανήκω σε ομάδα, έχω δικαιώματα και υποχρεώσεις, η συμπεριφορά μου καθορίζεται εν μέρει από την ομάδα που ανήκω, συναποφασίζω, υποχωρώ και προτείνω, σέβομαι την απόφαση της ομάδας, εκφράζω την άποψή μου και τις επιθυμίες μου, εντοπίζω τις ομοιότητες και τις διαφορές μου με τους άλλους] (ΠΜΑ 3,4)</p> <p>ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ: [Ασφάλεια πληροφοριών, προσωπικά δεδομένα, διαφορετικότητα, πνευματικά δικαιώματα, προστασία από κακόβουλες καταστάσεις, κίνδυνοι στο διαδίκτυο, ανακοίνωση και διάδοση πληροφοριών, υποχρεώσεις και δικαιώματα στη διακίνηση πληροφοριών] (ΠΜΑ 1,3,4)</p> <p>ΜΑΘΗΣΗ: [Παίζω και μαθαίνω, οργανώνω και ταξινομώ, αναπτύσσω ικανότητες, περιγράφω, συμπεραίνω, αξιολογώ, εκφράζομαι, βρίσκω τι μου αρέσει και τι με δυσκολεύει, μαθαίνω στοιχεία για τον εαυτό μου] (ΠΜΑ 3,4)</p>	<p>Οι μαθητές/τριες:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Να ενημερωθούν για τους τρόπους και κανόνες ασφαλούς χρήσης του υπολογιστή (σωματική υγεία, προσωπικά δεδομένα) 2. Να ευαισθητοποιηθούν σε θέματα ασφαλούς επικοινωνίας με την αξιοποίηση σύγχρονων και ασύγχρονων μέσων. 3. Να αναπτύξουν ικανότητες συνεργασίας με τους άλλους μαθητές στο ίδιο ή σε διαφορετικό σχολείο. 4. Να μάθουν να διαχειρίζονται μαθησιακές και άλλες καταστάσεις μέσα από συνεργατικές δραστηριότητες έκφρασης και δημιουργίας. 	<p>Οι μαθητές με την αξιοποίηση εργαλείων του υπολογιστή και υπηρεσιών του διαδικτύου προσεγγίζουν θέματα που αφορούν την επικοινωνία, τη συνεργασία, την πληροφόρηση και την ασφάλεια στη χρήση των σύγχρονων μέσων δικτύωσης.</p> <p>Επικοινωνώ διαδικτυακά: Επικοινωνία σε τοπικό ή δικτυακό επίπεδο: Οι μαθητές συνεργάζονται σε μικρές ομάδες για να επικοινωνήσουν με τις άλλες ομάδες στο ίδιο σχολείο ή σε σχολείο άλλης περιοχής. Σκοπός να ανταλλάξουν απόψεις και ιδέες σε ένα θέμα μελέτης. Η καταγραφή των απόψεων μπορεί να γίνει με τη βοήθεια ενός κειμενογράφου από το δάσκαλο. Το αποτέλεσμα ανακοινώνεται στην ολομέλεια της τάξης και στέλνεται στους απομακρυσμένους συνεργάτες. Ο δάσκαλος ευαισθητοποιεί τους μαθητές του σχετικά με το περιεχόμενο της ανακοίνωσης (ασφάλεια δεδομένων).</p> <p>Ντετέκτιβ ηλεκτρονικής ταυτότητας: Ανακαλύψτε τον συνομιλητή σας σε επικοινωνία μέσω διαδικτύου: Οι μαθητές χωρίζονται σε μικρές ομάδες και ανταλλάσσουν μηνύματα χωρίς να γνωρίζουν τον αποδέκτη. Το παιχνίδι προβλέπει οι ομάδες με κατάλληλες ερωτήσεις να ανακαλύψουν ποιος κρύβεται πίσω από το ψευδώνυμο με το οποίο παρουσιάζεται στον υπολογιστή (αξιοποίηση εργαλείου σύγχρονης επικοινωνίας). Η δραστηριότητα μπορεί να επεκταθεί σε σύνδεση μεταξύ σχολείων σε διαφορετικές περιοχές ή νομούς της χώρας.</p>	<p>Σύνδεση με το διαδίκτυο Εργαλείο σύγχρονης επικοινωνίας (π.χ. Skype).</p> <p>Κειμενογράφος.</p> <p>Εκπαιδευτικά λογισμικά πολυμέσων για τα διάφορα γνωστικά αντικείμενα.</p> <p>Εκπαιδευτικά λογισμικά ελεύθερης δημιουργίας (π.χ. πρόγραμμα ζωγραφικής ή Microworldpro)</p> <p>Διαδραστικός πίνακας.</p>

		<p>Δημιουργική ψηφιακή συνεργασία:Οι μαθητές με τη βοήθεια του δασκάλου αξιοποιούν κατάλληλο λογισμικό για να δημιουργήσουν εικόνες που δίνουν πληροφορίες σχετικά με ένα θέμα μελέτης. Οι εικόνες αποθηκεύονται σε ψηφιακό μέσο και αναρτώνται σε έναν ιστότοπο ή ιστολόγιο που έχει ήδη δημιουργηθεί από τον δάσκαλο. Στη συνέχεια οι ομάδες των μαθητών, με τη βοήθεια του διαδικτύου, μελετούν τις εικόνες των άλλων και σχολιάζουν τις πληροφορίες που περιέχονται σε αυτές σχετικά με το θέμα. Στη συνέχεια παρουσιάζουν τις πληροφορίες τους στην ολομέλεια της τάξης. Ο δάσκαλος ευαισθητοποιεί τους μαθητές για πληροφορίες που πρέπει να κοινοποιούνται στους άλλους. Η συνεργασία μπορεί να γίνει και με μαθητές απομακρυσμένων σχολείων οπότε μπορεί να γίνει ανταλλαγή απόψεων για τοπικά κοινωνικά ή άλλα θέματα.</p>	
--	--	--	--

Θεματική ενότητα: ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΩΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ: ΖΟΥΜΕ ΜΑΖΙ ΚΑΙ ΣΤΗΡΙΖΟΥΜΕ Ο ΕΝΑΣ ΤΟΝ ΑΛΛΟ
Υποενότητα: «ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ», Β΄ ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΟΜΑΔΑ

ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ (ΠΜΑ)	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ
<p>ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ (ΠΜΑ 2,3,5,6) [Επικοινωνώ με σύγχρονα και ασύγχρονα μέσα: βλέπω και ακούω τους άλλους, ανταλλάσσω πληροφορίες, εκφράζω απόψεις σε άλλους και ακούω τις δικές τους, αναζητώ βοήθεια, ξεπερνάω δυσκολίες]</p> <p>ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ (ΠΜΑ 2,3,4,5,6) [Ανήκω σε ομάδα, έχω δικαιώματα και υποχρεώσεις, η συμπεριφορά μου καθορίζεται εν μέρει από την ομάδα που ανήκω, συναποφασίζω, υποχωρώ και προτείνω, σέβομαι την απόφαση της ομάδας, εκφράζω την άποψή μου και τις επιθυμίες μου, μαθαίνω τις ομοιότητες και τις</p>	<p>Οι μαθητές/τριες να μπορούν:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Να ενημερωθούν για τους τρόπους και κανόνες ασφαλούς χρήσης του υπολογιστή (σωματική υγεία, προσωπικά δεδομένα, κίνδυνοι από τα ηλεκτρονικά παιχνίδια). 2. Να αναγνωρίζουν τα μέσα σύγχρονης και ασύγχρονης επικοινωνίας και τους τρόπους αξιοποίησής τους. 3. Να ευαισθητοποιηθούν σε θέματα ασφαλούς επικοινωνίας με την αξιοποίηση σύγχρονων και ασύγχρονων μέσων. 4. Να αναπτύξουν ικανότητες συνεργασίας με τους άλλους μαθητές στο ίδιο ή σε διαφορετικό σχολείο 5. Να ευαισθητοποιηθούν σε θέματα συμπεριφοράς στο διαδίκτυο 	<p>Οι μαθητές με την αξιοποίηση εργαλείων του υπολογιστή και υπηρεσιών του διαδικτύου προσεγγίζουν θέματα που αφορούν την επικοινωνία, τη συνεργασία, την πληροφόρηση και την Ασφάλεια στη χρήση των σύγχρονων μέσων δικτύωσης. Οι δραστηριότητες υλοποιούνται με τον έλεγχο των μέσων να κατέχει ο δάσκαλος.</p> <p>1. «Επικοινωνία σε τοπικό ή δικτυακό επίπεδο»: Οι μαθητές συνεργάζονται σε μικρές ομάδες για να συγκεντρώσουν τις απόψεις τους σε ένα θέμα μελέτης. Στη συνέχεια με τη χρήση εργαλείου σύγχρονης επικοινωνίας συνεργάζονται με τις άλλες ομάδες στο ίδιο σχολείο (ή με σχολείο άλλης περιοχής) για να ανταλλάξουν απόψεις και ιδέες στο ίδιο θέμα. Η καταγραφή των απόψεων μπορεί να γίνει με τη βοήθεια ενός κειμενογράφου. Το αποτέλεσμα ανακοινώνεται στην ολομέλεια της τάξης με ανάρτηση ανακοίνωσης σε ιστολόγιο και στέλνεται στους απομακρυσμένους συνεργάτες. Ο δάσκαλος ευαισθητοποιεί τους μαθητές του σχετικά με το περιεχόμενο της ανακοίνωσης (περιεχόμενο και ασφάλεια δεδομένων).</p> <p>2. «Ανακαλύψτε το συνομιλητή σας σε επικοινωνία μέσω διαδικτύου»: Οι μαθητές χωρίζονται σε μικρές ομάδες και ανταλλάσσουν μηνύματα χωρίς να γνωρίζουν τον αποδέκτη. Το παιχνίδι προβλέπει οι ομάδες με κατάλληλες ερωτήσεις να ανακαλύψουν ποιος κρύβεται πίσω από το ψευδώνυμο που παρουσιάζεται στο υπολογιστή. (αξιοποίηση εργαλείου σύγχρονης επικοινωνίας). Η δραστηριότητα μπορεί να επεκταθεί σε σύνδεση μεταξύ σχολείων σε διαφορετικές περιοχές ή νομούς της χώρας.</p> <p>3. «Αναζήτηση και κοινοποίηση πληροφοριών»: Οι μαθητές με τη βοήθεια του δασκάλου αξιοποιούν κατάλληλο λογισμικό πολυμέσων για να αντλήσουν εικόνες και πληροφορίες σχετικά με το θέμα μελέτης. Οι πληροφορίες συμπληρώνονται με την αξιοποίηση προτεινόμενων διαδικτυακών πηγών, ηλεκτρονικής εγκυκλοπαίδειας στο διαδίκτυο τύπου Wikipedia ή προβολή επιλεγμένων βίντεο. Οι μαθητές συζητούν για τις πληροφορίες που έχουν συλλέξει και με τη βοήθεια του δασκάλου αποφασίζουν για την πληρότητα και την ακρίβεια των πληροφοριών αυτών αλλά και για την κοινοποίησή τους σε άλλους.</p>	<p>Σύνδεση με το διαδίκτυο Εργαλείο σύγχρονης επικοινωνίας (π.χ. Skype). Κειμενογράφος. Μηχανή αναζήτησης πληροφοριών (π.χ. google) Εκπαιδευτικά λογισμικά πολυμέσων για τα διάφορα γνωστικά αντικείμενα. Εκπαιδευτικά λογισμικά ελεύθερης δημιουργίας (π.χ. Microworldpro) Διαδραστικός πίνακας.</p>

<p>διαφορές μου με τους άλλους]</p> <p>ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ (ΠΜΑ 1,3,6) [Ασφάλεια πληροφοριών, προσωπικά δεδομένα, διαφορετικότητα, πνευματικά δικαιώματα, προστασία από κακόβουλες καταστάσεις, κίνδυνοι στο διαδίκτυο, ανακοίνωση και διάδοση πληροφοριών, υποχρεώσεις και δικαιώματα στη διακίνηση πληροφοριών]</p> <p>ΜΑΘΗΣΗ (ΠΜΑ 3,5,6) [Παίζω και μαθαίνω, οργανώνω και ταξινομώ, αναπτύσσω ικανότητες, περιγράφω, συμπεραίνω, αξιολογώ, εκφράζομαι, βρίσκω τι μου αρέσει και τι με δυσκολεύει, μαθαίνω στοιχεία για τον εαυτό μου]</p>	<p>(ασφάλειας πληροφοριών, συμπεριφοράς προς τρίτους, πνευματικά δικαιώματα, προστασίας από κακόβουλες καταστάσεις, κινδύνων από την κοινωνική δικτύωση, συνεπειών μηνυμάτων και δημοσιεύσεων)</p>	<p>4. «Κοινοποίηση προσωπικών δεδομένων»: Ο δάσκαλος ετοιμάζει μια φόρμα συμπλήρωσης (π.χ. google έγγραφο) προσωπικών δεδομένων για τη συμμετοχή σε ένα εσωτερικό σχολικό διαγωνισμό. Το έγγραφο περιέχει και ερωτήσεις προσωπικού ενδιαφέροντος. Οι μαθητές χωρίζονται σε ομάδες και συμπληρώνουν το έγγραφο μέσω διαδικτύου. Ο δάσκαλος μετά το διαγωνισμό οργανώνει συζήτηση που ευαισθητοποιεί τους μαθητές για πληροφορίες που παραπλανούν το χρήστη του διαδικτύου και συμπεραίνουν ότι δεν πρέπει να δίνουν ποτέ τα προσωπικά τους στοιχεία σε φόρμες στο διαδίκτυο εκτός και αν πρόκειται για απόλυτα ελεγμένη περιοχή.</p> <p>5.«Συνεργασία στην παραγωγή κειμένου»: Ο δάσκαλος ετοιμάζει έγγραφο γραπτής συνεργασίας (πχ google έγγραφο) και δίνει την άδεια στις ομάδες των μαθητών για την από κοινού εργασία (οι κωδικοί παραμένουν στον δάσκαλο). Οι μαθητές αποφασίζουν για το θέμα και τον τίτλο του εγγράφου και γράφουν το περιεχόμενό του. Στη συνέχεια το κοινοποιούν στις άλλες ομάδες. Οι ομάδες αλληλοαξιολογούνται. Ο δάσκαλος ελέγχει τα έγγραφα για τυχόν προσωπικά ή προσβλητικά δεδομένα επισημαίνοντας τους κινδύνους.</p> <p>6.«Αναζήτηση και αξιολόγηση πληροφοριών»: Οι μαθητές με τη βοήθεια του δασκάλου αξιοποιούν τις υπηρεσίες του διαδικτύου για να αντλήσουν εικόνες και να απαντήσουν σε ερωτήσεις σχετικές με ένα θέμα μελέτης (για παράδειγμα ως αρχή οι μαθητές μπορούν να αναζητήσουν πληροφορίες για τη θέση του σπιτιού τους όπως χάρτες, φωτογραφίες κ.α.). Οι μαθητές συζητούν για τις πληροφορίες που έχουν συλλέξει και με τη βοήθεια του δασκάλου αποφασίζουν για την πληρότητα και την ακρίβειά τους. Ο δάσκαλος ευαισθητοποιεί τους μαθητές για το είδος και για το περιεχόμενο των πληροφοριών που μοιράζονται σε άλλους.</p> <p>7.«Κατανοώντας τις ψηφιακές εξαρτήσεις»: Συζήτηση στην τάξη και αναφορά σε άρθρα ή μελέτες που σχετίζονται με καταστάσεις εξάρτησης. Οι μαθητές με τη βοήθεια του δασκάλου αναφέρονται και αναζητούν υλικό (π.χ. άρθρα από εφημερίδες) για την εξάρτηση των νέων μαθητών από τα ψηφιακά μέσα (συμπεριλαμβάνεται και το κινητό τηλέφωνο). Σκοπός της δραστηριότητας είναι η ανάδειξη της απομόνωσης των νέων από το κοινωνικό τους περιβάλλον ασχολούμενοι με τη νέα γενιά των φορητών ψηφιακών μέσων που έχουν τη δυνατότητα ενός Η/Υ. Μέσα από τη συζήτηση και την αναζήτηση σχετικού υλικού μπορεί να φανεί ο κίνδυνος αλλά και οι προτάσεις προς αποφυγή.</p>	
--	--	---	--